

fuzinar

Leto XIX

Ravne na Koroškem, 15. septembra 1982

Št. 9

Kako izpolnjujemo akcijski program

Konec avgusta je delavski svet železarne sprejel med drugim tudi poročilo poslovodnega odbora o izvajanju akcijskega programa. Iz njega povzemamo najbolj aktualne ugotovitve.

PROIZVODNJA IN TEHNOLOGIJA

97,6-odst. izpolnitev polletnega načrta proizvodnje je posledica tega, da je jeklarne izdelala manj jekla. Objektivni vzroki so rekonstrukcija, osvajanje nove tehnologije, pomanjkanje kokila in slab vložek, subjektivni pa je nedisciplinirano izvajanje tehnologije. V tehnologiji ne sme biti odgovarjanja. Treba jo je skrbno izvajati in zanjo odgovarjati. V jeklarni potrošimo tudi preveč električne energije.

Zaradi zelo povečanega izvoza valjanih in kovanih izdelkov precej trpi lastna proizvodna veriga pa tudi medsebojne dobave v sozdu.

Livarji imajo veliko težav pri osvajanju novih proizvodov za izvoz. Rešiti jih je treba z angažiranjem vseh strokovnjakov.

INVESTICIJE IN RAZVOJ TEHNOLOGIJE

Livarno za posebno litino bomo dokončali letos. Načrtno okrnjenje sredstev za enostavno reprodukcijo in nadomestitve za daljši čas ne bo ostalo brez posledic.

Pri usmerjenem inovatorstvu uspešno izvajamo naslednje naloge:

- razvoj nove tehnologije in orodij pri novem kovaškem stroju
- osvajanje drugih kovaških orodij
- valjarna razvija kompond jeklo na osnovi brzoreznega jekla
- izdelane so nove tehnologije na EPZ napravi
- izdelanih je nekaj novih tipov nerjavnih armatur za zahodnonemški trg
- dokončujemo program delov za naftno industrijo
- razvitih je nekaj novih tipov stiskalnic

● razvito je 30 kg hidravlično kladivo za tozd pnevmatični stroji.

Se pa vedno bolj kaže pomanjkanje strokovnjakov za razvijanje izdelkov v konstrukcijskem biroju.

Tudi množična inventivna dejavnost napreduje.

Treba pa je naštetih še naše glavne slabosti:

— Ker ne obvladamo vseh materialnih tokov, še prihaja do neracionalne porabe materiala.

— Ne spoštujemo dovolj dobavnih rokov.

— Kvaliteta proizvodnje pada zaradi nepazljivosti, neznanja, nespoštovanja tehnoloških predpisov, slabe organizacije dela in pomanjkljivega nadzora proizvodnje.

(Nadaljevanje na 2. str.)

22. septembra bomo delavci v železarni spet volili, tokrat nove delegate v samoupravne organe: delegate za delavske svete in člane komisij samoupravne delavske kontrole tozdov in delovnih skupnosti. Organe, torej delavske svete in komisije, bodo delegati oblikovali na prvih sejah. Istočasno bodo tudi nadomestne volitve v delavski svet delovne organizacije in volitve zunanjih članov disciplinske komisije.

Po preoblikovanju samoupravnih delovnih skupin se pri sestavi delavskih svetov javlja nova zahteva: v DS mora imeti vsaka delovna skupina svojega delegata. Le tako bo lahko v DS zastopano mnenje vseh.

VSI NA VOLITVE

Delegata v samoupravne organe smo volili pred dvema letoma. Zdaj jim je mandat potekel, vendar jim lahko ponovno izkažemo zaupanje in jih izvolimo še za dve leti. Še prej mora OO sindikata delegatovo delo oceniti pozitivno. Sploh ima sindikat pri izpeljavi volitev glavno vlogo.

Strokovnih analiz o delu delegatov v samoupravnih organih železarne še ni, se je pa nedvomno že izkazala visoka osveščenost, s tem pa tudi pravilnost in smiselnost delegatskega sistema. Mnenj in zdravih pobud je vedno več, torej se razmišlja. Marsikaj ne ostaja več le želja in zahteva, ampak se glede na možnosti prav po zaslugi delegatov uresničuje.

Volimo vsi in izkažimo zaupanje sodelavcem!

Jeklarjevo poletje

(Nadaljevanje s 1. str.)

— Službenih odsotnosti še nismo bistveno zmanjšali.

So pa v vseh tozdih in delovnih skupnostih izvedli vrsto ukrepov za odpravo teh in drugih slabosti. Zato je delavski svet sprejel stališče, da je treba z večjo odgovornostjo izvajati vse zastavljene naloge.

Na isti seji je delavski svet obravnaval tudi »analizo rezultatov poslovanja za I. polletje 1982«, ki jo je pripravila delovna skupnost za gospodarjenje. Iz nje povzemamo naslednje:

OCENA POSLOVANJA V I. POLLETJU 1982

Upoštevač pogoje, v kakršnih smo poslovali v prvem polletju, ocenjujemo, da so bili doseženi

razporejenega celotnega prihodka za 1,2% večji kot lansko leto.

5. Vrednost prodanih izdelkov je bila zaradi zadržane rasti cen za izdelke črne metalurgije manjša. Del realizacije je ostal neplačan in je tako zniževal dohodek. Ocenjujemo, da bo vsaj takšen izpad dohodka tudi ob koncu leta, saj bodo težji pogoji vplivali na likvidnost in se bo plačilna sposobnost naših kupcev še poslabšala.

6. Povečano število zaposlenih ni ustvarilo ustreznega večjega dohodka, zato je produktivnost manjša, izplačani osebni dohodki na delavca pa rastejo počasneje kot drugod.

7. Planiranih izvoznih obveznosti nismo izpolnili, kljub temu pa so zaradi različnih možnosti plasmaja najbolj povečali in preslegli lanske izvoze tozdi, katerih

večje stroške poslovanja, zniževanje produktivnosti, nespoštovanje sprejetih dobavnih rokov in nestrpnost med delavci. Zato bi morali vse ukrepe zastaviti tako, da se oskrba s surovinami in energijo dolgoročno uredi za dogovorjen obseg in asortiment proizvodnje. Da bi to dosegli, bomo morali ukrepati predvsem tako, da si bomo čim več pogojev ustvarili s svojim delom.

1. Izvoz postavljamo tudi sedaj kot prvi pogoj, saj je uvoz neposredno odvisen od njega. Razmere v svetovnem gospodarstvu, kjer recesija načena tudi doslej zdrave ekonomije, nam vedno bolj zožujejo manevrski prostor. Kupcev, ki bi bili pripravljene sprejemljive cenah kupiti naše izdelke, bo manj. Zato moramo našo izvozno strategijo naravnati tako, da bomo prodali več izdelkov z višjo stopnjo vgrajenega dela in znanja. Če že kratkoročno ni mogoče doseči sprememb v strukturi izvoznih izdelkov, mora biti naš dolgoročni cilj vsekakor ta.

2. Še več bi morali storiti za znižanje stroškov proizvodnje, zlasti pri izdelkih, ki jih želimo

prodati v tujino. Pritegnimo k razmišljanju kako znižati te stroške čimveč strokovnjakov izven in v proizvodnji. Delavce v proizvodnji temeljiteje seznanimo s problematiko izvoza in jih vzpodbujamo k racionalizaciji delovnih operacij.

3. Drage kapacitete moramo čimbolj izkoriščati, saj povzročajo največji izpad dohodka, kadar na njih premalo delamo. Če nam primanjkuje vložka, poskušajmo izpadlo proizvodnjo vsaj delno nadomestiti s storitvami.

4. Naš dolgoročni cilj ne bi smel biti zapiranje vrat pred novimi delavci. Drage naprave, ki smo jih že in jih še nameravamo nabaviti, moramo čimprej in čimbolj izkoristiti. Ustvariti pa moramo seveda tudi druge pogoje za to, da bo proizvodnja na njih nemoteno tekla.

5. Če nas bodo okoliščine prisilile k zmanjševanju proizvodnje, jo moramo zmanjšati v tistih delih delovne organizacije, kjer bo izpad dohodka čim manjši. Predlog ukrepov je izdelan, upajmo le, da nam ga ne bo treba realizirati.

Signtranje

rezultati dokaj dobri. Primerjava z rezultati drugih železarn to oceno samo še potrjuje. Dohodek bi bil lahko tudi večji, če ga ne bi zniževali naslednji dejavniki:

1. Proizvodnja jekla je bila manjša, ker nismo imeli dovolj vložka, oskrba je bila neenakomerna in asortiment jekel zato ni bil optimalen. Ker je bil vložek zelo voluminozen, so bili za izdelavo jekla potrebni daljši časi. Zaradi tega in drugih vzrokov je padla produktivnost dela.

2. Kvaliteta jekla je bila zaradi neustreznega vložka slabša, zato je bil izmeček veliko večji kot v preteklem letu.

3. Zaradi pomanjkanja uvoženih ferolegur, zlasti niklja, je bil izdelan tak asortiment jekel, ki ga je omogočil razpoložljivi vložek. Bil je manj legiran, zato je izpadel predvsem tisti proizvodni program, ki je bolj akumulativen in za katerega smo navsezadnje tudi gradili naše kapacitete.

4. Nagla rast cen surovinam na domačem trgu, ki jo je posredno povzročil omejeni uvoz, je povzročila tudi povečanje materialnih stroškov, ki so v strukturi

izdelki so tudi doma zelo iskani. Ker so to obenem tudi tozdi, ki so doslej ustvarjali največji dohodek, je izpad dohodka zaradi tega večji.

8. Rast amortizacije je v naši delovni organizaciji nadpovprečna (tudi zaradi aktiviranja novih kapacitet) pa tudi obveznosti od kreditov rastejo. Fiksni stroški kapacitet so čedalje večji in bolj pomembni. Zato so večji stroški inštaliranih kapacitet ob zmanjšani proizvodnji prav tako zniževali dohodek.

Vsi našeti vzroki za manjšo rast dohodka nakazujejo tudi ukrepe za izboljšanje njihovega vpliva na ustvarjanje dohodka.

PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE REZULTATOV

Neredna oskrba s surovinami in energijo, ki se bo nadaljevala tudi v naslednjem obdobju, sili poslovne delavce in strokovne službe v kratkoročno ukrepanje. To se največkrat izraža v iskanju rešitev, ki omogočajo vsaj kolikor toliko normalno proizvodnjo. Takšni ukrepi nujno povzročajo

Iz dela sindikata

PREDKONGRESNE PRIPRAVE

Republiški odbor sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin je za 10. kongres ZSS izbral 9 tem, ki se nanašajo na sklepe 2. konference ZSS. Z njimi naj bi bolj poglobljeno osvetlili nekatera vprašanja, v stabilizaciji zelo pomembna za ekonomsko in socialno varnost delavcev.

Tako bodo OZD kovinsko-predelovalne industrije v Mežiški dolini (Rudniki svinca in topilnica Mežica, Inštalater Prevalje in Železarna Ravne) pripravile razprave na temo »Samoupravno sporazumevanje o pridobivanju in razporejanju dohodka in sredstev za OD s poudarkom na samoupravnem sporazumevanju ter uveljavljanju stimulatívne nagrajevanja proizvodnega in kreativnega dela«.

Za pripravo gradiva je IO konference sindikata v železarni na svoji 5. seji imenoval delovno skupino v naslednji sestavi:

Ivan Pudgar, občinski odbor delavcev proizvodnje in predelave kovin, predsednik

Ivan Gavez, rudnik Mežica

Vlado Mak, železarna Ravne

Jože Ajtnik, Inštalater Prevalje

Silvo Jaš, KS ZSMS železarne

Aleksander Jug, koordinator OO ZK železarne

Mirko Gozdnikar, KOS SOZD Slovenske železarne

Ivan Žagar, PO železarne

Milan Zafošnik, del. skupn. KSZ železarne

Bojan Bevc, DS SS SOZD Slovenske železarne

Maks Pešl, del. skupn. za računovodstvo železarne

Delovna skupina se je prvič sestala v začetku avgusta in spre-

jela naslednjo metodo dela: v vseh OZD kovinsko-predelovalne industrije v Mežiški dolini iti po stališčih 2. konference ZSS, jih problemsko pretresti in se konkretno izreči predvsem o panožnih sporazumih ter stimulatívne in družbenem nagrajevanju. V OZD so naloge prevzele posebne delovne skupine, v železarni strokovna služba za oblikovanje sistema OD.

Od 1. septembra po OO sindikata železarne že potekajo javne razprave.

AKTUALNE ZADEVE

Skupna seja predsednikov IO OOS tozdov in delovnih skupnosti železarne je bila 17. avgusta. Na njej so izoblikovali naslednje pomembnejše predloge, pripombe oz. vprašanja:

— služba za oblikovanje sistema OD naj pripravi seminar za funkcionarje DPO o sistemu izračuna in poračuna OD; mnogi delavci ga namreč ne razumejo, zato naj bi ga bili funkcionarji sobni razložiti

— delavci železarne zahtevamo seznam kršiteljev družbenega dogovora v SRS, tudi seznam ukrepov proti njim ter ustrezno akcijo v republikli in državi

— zakaj se presežki sredstev delovne skupnosti skupnih služb SOZD Slovenske železarne ne vračajo v OZD v okviru SOZD (v železarni pa delovne skupnosti vračajo presežke tozdom)

— zakaj v SOZD ne uredijo sistemov nagrajevanja

Na seji so določili tudi novi datum za volitve članov samoupravnih organov in delovnih skupnosti — 22. september, predvsem zaradi lažje izvedbe volitev v tozdih, ki delajo na 4 izmene.

10. JUBILEJNO SREČANJE BORCEV IN MLADINE

V dolini Prežihovih samorastnikov, ob vznožju Uršlje gore, kjer so si ravenski železarji ob Ivarčkem jezeru uredili svoj izletniški in rekreacijski center, je 21. avgusta v organizaciji aktiva zveze borcev železarne Ravne potekalo 10. jubilejno srečanje borcev, aktivistov in mladine, ki so zaposleni v sozdu Slovenske železarne.

Kljub močnemu dežju in dokaj hladnemu vremenu se je ob Ivarčkem jezeru zbralo nad tisoč borcev, njihovih družinskih članov, mladine in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij ravske občine ter vseh zdov železarne Ravne. Srečanja so se udeležili tudi Franc Leskošek-Luka, član sveta federacije, in nekateri komandanti slovenskih partizanskih udarnih brigad.

»Srečanje borcev in mladine velikega kolektiva slovenskih železarjev ima nedvomno velik in simboličen značaj, pomeni srečanje ljudi, ki so v najbolj krutih in usodnih trenutkih jugoslovanskih narodov in narodnosti dvignili glave izpod jarma, ki so toliko spoštovali svojo domovino, jezik in kulturo, da so se uprli tudi za ceno lastnih življenj. Srečanje borcev in mladine simbolizira vključitev vseh generacij v narodnoosvobodilni odpor, združitev vseh delovnih ljudi v obnovo domovine in razvoj naše samoupravne socialistične skupnosti. Tako kot so borci vzeli usodo domovine v svoje roke med vojno in po njej, tako jo morate vsi mladinci sprejemati danes in jutri,« je med drugim dejal slavnostni govornik Ivan Žagar, član kolektivnega poslovnega odbora.

Da je ob vznožjih slovenskih gora — mednje sodi tudi Uršlja gora — tudi avgusta možna hitra sprememba vremena, zelo dobro

vedo borci, saj so se za srečanje le oni toplo oblekli, medtem ko je nekatere mlade udeležence vreme »presenetilo«.

»Kljub temu, da sem že nekaj let upokojen jeseniški železar, v jeseniški železarni sem kot elektro strojnik na enem delovnem mestu delal celih 43 let, sem se letošnjega jubilejnega srečanja udeležil kot borec Prešernove brigade,« je uvodoma dejal 67-letni Anton Pogačnik z Jesenic. »Čeprav je vreme kar precej zagodlo organizatorju, mislim, da je srečanje na Koroškem dobro uspelo. Veste, slabo vreme borem ne more pokvariti razpoloženja, saj si tudi v hosti nismo mogli izbirati vremena. Baj je letošnje srečanje zadnje v taki obliki. Čeprav bodo v prihodnje drugačna srečanja, vsaj tako pravijo, bi bilo prav, da bi nanje vabili tudi upokojene borce. Menimo namreč, da ni prav, da ljudi na jesen življenja, ki so nekaj dali za osvoboditev in obnovo domovine, po odhodu v pokoj kratkoma »odrežejo« od vsakdanjega, tudi borčevskega življenja.«

Jože Homan, vodja splošnih služb v delovni skupnosti KSZ, pa je povedal:

»Potem ko sem bil borec zapadnokoroškega odreda od leta 1943 dalje, sem se v ravenski železarni zaposlil leta 1949. Doslej sem se udeležil vseh desetih srečanj in moram reči, da jih nikoli ne bom pozabil. Zavedajoč se, da bo drugo leto zadnje srečanje borcev Slovenskih železarjev, pozivamo borci mlade, da bodo ohranili in negovali tradicije NOV. Res pa je tudi, da kakršnakoli srečanja že bodo v prihodnje, se jih bomo sigurno udeležili tudi borci,« je poudaril Jože Homan-Mitja.

F. Rotar

21. avgusta 1982 so se ob Ivarčkem srečali borci NOV in mladi iz SZ

zmanjšanja zalog. Poleg slabših pogojev dela zaradi poletne vročine je primanjkovalo predvsem mazuta, vložek pa je bil slabše kakovosti. Pri planiranju proizvodnje nastajajo večje težave zaradi pomanjkanja Fe-legur v TOZD jeklarni in forsiranja izvoza.

TOZD JEKLOVLEK. Predvideni plan v TOZD je bil dosežen le 86,6 odst. Tako znaša zaostanek pri vlečni žici 14,4 odst., brušenem jeklu 9,6 odst., luščenem jeklu 6,4 odst. in vlečni žici 44,9 odst. Temu so krivi predvsem slabši asortiment, pomanjkanje delavcev zaradi dopustov in boleznih ter remontov na ključnih strojih.

TOZD ORODJARNA. TOZD je dosegla le 74,4 odst. predvidenega mesečnega plana skupne proizvodnje. Vzrok je predvsem v precejšnji odsotnosti delavcev zaradi letnih dopustov ter zastoj zaradi okvare strojev. Vodstvo TOZD računa, da bo izpad proizvodnje nadoknaden v naslednjem mesecu.

TOZD STROJI IN DELI. Vzrok nedoseganja predvidenega plana skupne proizvodnje je predvsem v slabši kvaliteti ulitkov. Plan je bil tu dosežen le 31,4 odst. Zastoji pa so nastali tudi zaradi premajhnih kapacitet toplotne obdelave. Predvideni mesečni plan ni bil dosežen še pri stiskalnicah in strojih za predelavo, medtem ko je bil pri ostalih skupinah proizvodov dosežen oziroma presežen.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI.

TOZD je dosegla le 70 odst. predvidenega plana skupne proizvodnje. Pri tem je bil plan dosežen pri gredicah 30,9 odst., ind. nožih 90,6 odst. in brzoreznom orodju 100 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Vzrok zaostanka 25,6 odst. za predvidenim mesečnim planom je predvsem v nepredvideni zakasnitvi generalnega popravila hidravlične stiskalnice za kovanje vrtnalnega orodja in drugih izdelkov ter v nedoseganju trdot pri nekaterih izdelkih pnevmatičnih strojev. Prav tako so nastali izpadi proizvodnje zaradi okvar strojev, v proizvodnji pa je primanjkovalo delavcev zaradi letnih dopustov.

TOZD VZMETARNA. Zaostanek skupne proizvodnje v juliju znaša 5,2 odst., predvsem na račun izpada listnatih vzmeti, kjer znaša zaostanek 7 odst., pri vzmetnih palicah pa je bil plan presežen za 0,5 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. Načrtovana mesečna proizvodnja v TOZD je bila presežena za 50 odst. Primanjkovalo je predvsem karbidne trdine za vse vrste orodij, vijakov, brusnih plošč in drobnega rezilnega orodja ter dela na namenskih strojih.

TOZD KOVINARSTVO. TOZD je zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje za 6 odst. Vzrok je predvsem v pomanjkanju rezkal za ozobljene vence, nerealizirani dobavi osov in za kolesne stavke iz kooperacije

ter namenske obdelave zvarjencev. V TOZD so imeli kolektivni dopust.

TOZD ARMATURE. Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje znaša 20,9 odst. Tu je vzrok zaostanek v odpremi 21,8 odst. in pri fakturirani realizaciji 26,3 odst. Julijski izvoz pa je bil dosežen 71,5 odst.

TOZD BRATSTVO. Mesečni plan skupne proizvodnje je bil v juliju dosežen z 39 odst., odprema 30 odst. in fakturirana realizacija 35,9 odst.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je dosegla 99,7 odst. načrtovane količinske proizvodnje. Ker je bila struktura asortimenta zadovoljiva, je bila fakturirana realizacija večja od načrtovane za 12,6 odst.

TOZD VALJARNA. TOZD ni dosegla načrtovane količinske prodaje zaradi remonta srednje proge, povečanega izvoza in slabšega asortimenta. Na realizacijo plana je tudi vplivalo pomanjkanje delavcev zaradi letnih dopustov.

TOZD KOVAČNICA. Zaradi naloga prodajne službe, da se določene količine materiala zadržijo v odpremi, ker naročniki niso združili deviznih sredstev, ni bil dosežen mesečni plan prodaje. Zadržana količina materiala pa se bo odpremila v avgustu.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD ni dosegla načrtovane količinske prodaje predvsem zaradi pomanjkanja vložka za določeni asortiment ter pomanjkanja delavcev zaradi letnih dopustov.

TOZD ORODJARNA. Mesečni plan prodaje v TOZD je bil dosežen le 52,7 odst. Vzrok so predvsem letni dopusti ter zastoji zaradi okvare strojev.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je dosegla le 93 odst. načrtovane količinske proizvodnje, vrednostno pa je plan presežala za 4 odst. Zaradi nedosežene količinske proizvodnje pri obdelanih ulitkih, valjih, stiskalnicah,

IZKORIŠČANJE DELOVNEGA ČASA

V juliju je znašal izkoristek delovnega časa 67,87 odst., odsotnosti pa 32,13 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	19,46 %
— izredno plačani dopust	0,70 %
— službena potovanja	0,18 %
— prazniki	3,94 %
— boleznine do 30 dni	3,06 %
— boleznine nad 30 dni	3,60 %
— neplačane odsotnosti	0,29 %
— druge plačane odsotnosti	0,90 %

Julij v številkah

Za predvidenim planom skupne proizvodnje smo zaostali za 8,4 odst., v kumulativni 3,3 odst. Pri odpremi smo zaostali 13,9 odst., v kumulativni je tu še vedno prekoračitev 0,4 odst. Fakturirano realizacijo smo presežali za 0,4 odst., za prav toliko pa zaostajamo v kumulativni. Pri izvozu smo pri dolarški vrednosti zaostali za 2 odst., v kumulativni za 1,7 odst. Pri dinarjih pa znaša prekoračitev 16,5 odst., v kumulativni 9,3 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Nedoseganje predvidenega plana v juliju je predvsem posledica celomesečnega zastoja na 5 t el. peči zaradi okvare novega trafa. V novi jeklarni pa so bili zastoji predvsem zaradi okvare šaržirnega žerjava in z ohlajanjem 7/40 t el. peči. Pojavljiva pa se tudi problem pomanjkanja delavcev. Na zalogi še vedno ni dovolj kakovostnih surovin, predvsem

ferolegur, vedno je prisotno pomanjkanje niklja.

TOZD JEKLOLIVARNA. Načrtovano mesečno proizvodnjo je TOZD presežala za 2,5 odst. Izpad 5 t el. peči, pomanjkanje niklja in izredno visoka odsotnost z dela (dopust, bolniška) so pripomogli, da TOZD ni mogla izpolniti nekaterih pogodbenih obveznosti do kupcev. Zaostanki so predvsem pri nerjavni litini in nekaterih drugih ulitkih.

TOZD VALJARNA. TOZD je zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje za 9,8 odst. predvsem zaradi pomanjkanja vložka iz TOZD jeklarne. Zaostanek pri valjanih gredicah znaša 12,1 odst. Kljub letnemu remontu znaša zaostanek na srednji progji le 8,1 odst., na lahki progji pa je bil plan presežen za 28,8 odst. Preskrba z mazutom ni bila zadovoljiva, saj je prišlo zaradi pomanjkanja do daljšega izpada proizvodnje.

TOZD KOVAČNICA. Prekoračitev plana skupne proizvodnje 3,7 odst. je bila dosežena predvsem na račun

OSKRBA Z ENERGIJO

Tudi v juliju je bila oskrba z mazutom zelo slaba, zaloge so bile ves mesec na minimumu, kar je povzročilo motnje pri oskrbi porabnikov. Ves mesec je bila reducirana predvsem kovačnica ali pa so bile mazutne peči ustavljene. Z ostalimi energetskimi mediji je bila oskrba zadovoljiva, tako da ni bilo motenj v proizvodnji:

V juliju je bilo dobavljeno:

— elektro energija	16,427.840 kWh
— zemeljski plin	2,489.480 Nm ³
— butan-propan	7.460 kg
— mazut	1,328.870 kg
— karbid	13.140 kg
— acetilen	480 Nm ³
— hladilna voda	938.914 m ³

strojih za predelavo in delih za vozila ni bila dosežena načrtovana realizacija. Zasedenost z naročili je razen pri strojih za predelavo in stiskalnicah zadovoljiva.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI.

TOZD je presešla količinsko proizvodnjo na domačem trgu za 27 odst. in s tem realizirala za 49 odst. več, kot je predvideno s planom. Zaradi prezasedenosti z naročili in problemi vložnega materiala za furnirske nože so v TOZD precejšnji zaostanki neizdobilnega orodja na sprejete obveznosti.

TOZD PNEVMATISNI STROJI.

TOZD je dosegla le 94 odst. načrtovane količinske proizvodnje in s tem presegla načrtovano mesečno realizacijo za 27 odst. Zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala pri proizvodnji lafet in vrtnega orodja tu ni bila do-

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	JULIJ	kumul.	JULIJ	kumul.	JULIJ	kumul.	JULIJ	kumul.	JULIJ	kumul.	JULIJ	kumul.
JEKLARNA	91,0	95,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	102,5	102,0	106,2	109,3	116,3	115,6	110,4	78,0	138,2	91,1	111,8	120,6
VALJARNA	90,2	96,1	83,0	99,9	89,6	95,9	120,4	117,7	146,5	134,9	80,1	89,5
KOVAČNICA	103,7	109,2	92,3	107,4	109,7	100,3	107,0	104,5	131,3	119,7	107,5	98,2
JEKLOVLEK	86,6	99,0	71,4	96,2	81,3	98,9	12,0	61,2	14,9	68,4	90,0	102,9
ORODJARNA	74,4	73,6	38,3	94,1	48,2	96,7	-	17,9	-	20,3	52,7	101,9
STROJI IN DELI	89,6	95,0	95,6	95,7	113,3	104,0	114,7	122,4	134,4	134,4	103,2	89,6
- NOŽI, BRZOREZ, OROD.	91,0	97,8	100,6	84,4	126,4	100,1	86,7	58,6	99,8	61,3	148,9	133,0
- GREVICE	30,9	107,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	70,0	101,0	100,6	84,4	126,4	100,1	86,7	58,6	99,8	61,3	148,9	133,0
PNEVMATISNI STROJI	74,4	94,6	89,8	91,9	122,1	96,2	8,0	74,9	13,0	93,5	126,4	96,3
VZMETARNA	94,8	98,8	98,5	99,1	109,2	100,2	51,0	99,1	62,2	111,7	116,7	98,3
REZALNO ORODJE	150,0	111,2	60,3	91,9	109,7	121,3	42,0	83,6	54,1	101,5	114,0	123,2
KOVINARSTVO	94,0	88,7	81,3	83,7	85,6	92,9	-	-	-	-	85,6	92,9
ARMATURE	79,1	88,9	78,2	84,4	73,7	79,0	71,5	67,1	89,7	74,5	44,1	87,4
BRATSTVO VARVARIN	39,0	19,8	30,0	18,6	35,9	17,9	-	-	-	-	35,9	17,9
KALILNICA	-	-	-	-	92,3	84,5	-	-	-	-	92,3	84,5
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	64,6	91,6	-	-	-	-	64,6	89,6
DELOVNA ORGANIZACIJA	91,6	96,7	86,1	100,4	100,4	99,6	98,0	98,3	116,5	109,3	96,9	97,5

sežena načrtovana količinska proizvodnja in s tem tudi ne realizacija.

TOZD VZMETARNA. TOZD je presegla načrtovano količinsko proizvodnjo za 5 odst., vrednostno 17 odst. V TOZD kasnije z izpolnjevanjem nekaterih pogodbenih obveznosti zaradi pomanjkanja vložnega materiala.

TOZD REZALNO ORODJE.

TOZD je dosegla le 64 odst. načrtova-

ne količinske proizvodnje, vrednostno pa je presegla predvideni plan za 15 odst. Nizek rezultat glede količinske proizvodnje in visoka prodajna cena sta odraz kvalitetnega asortimenta izdelanih orodij, kar zvišuje povišanje poprečnih cen za kg. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, precej pa je zaostankov glede na dogovorjene pogodbene obveznosti.

TOZD ARMATURE. Za 93 odst. načrtovano količinsko proizvodnjo je TOZD dosegla le 44 odst. predvideno realizacijo, na kar je vplivala zelo nizka poprečna cena izdelkov za kg.

vinja Celje termo elemente, Tam Maribor elektrode itd. Stanje zalog razen pri niklju ni zaskrbljujoče. Ni iz ZSSR je sedaj obljubljen za prvo dekada septembra.

Kot največji problem v juliju pa se pojavlja nelikvidnost bank, posebej Jugobanke. Ker banka ne izvrši nakazil, izgubljam bonitete pri tujih dobaviteljih, ki bodo v bodoče verjetno zahtevali ostrejšje plačilne in dobavne pogoje. To pa nam v tej situaciji samo škodi.

IZVOZ

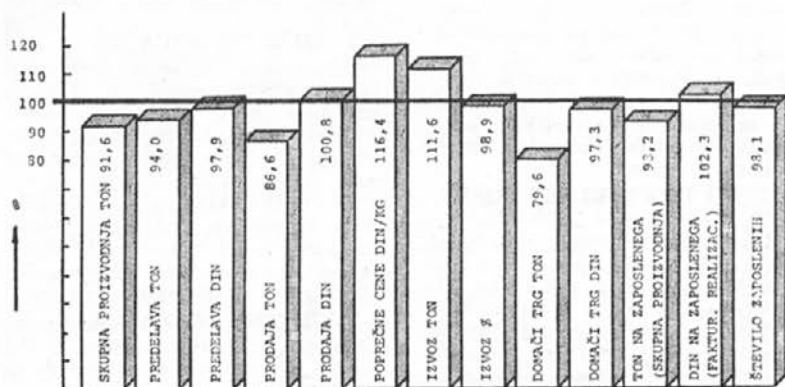
V juliju smo dosegli predvideni plan prodaje z 98 odst., od tega 55,1 odst. v čvrsti valuti, to pa s 87 odst. ustvarile TOZD valjarna, kovačnica, jeklovilarna in industrijski noži.

Do kraja julija smo sklenili pogodbo za 20,5 milij. konvertibilnih dolarjev. Da pa bi se letošnji izvoz vsaj približal načrtovanemu, nam manjka še za okoli 5 milij. dolarjev naročil.

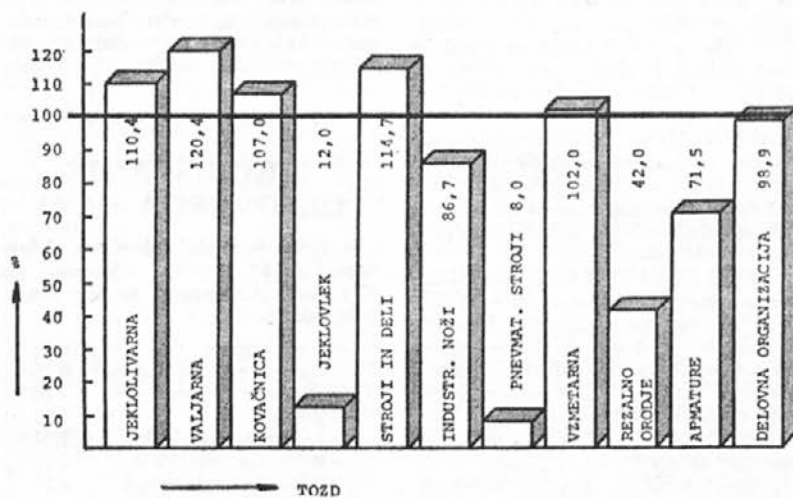
Meseca junij in julij sta bila glede sklepanja novih pogodb več ali manj mrtva, vendar pričakujemo navzlic težkemu gospodarskemu stanju na zunanjih trgih od druge polovice avgusta dalje izboljšanje.

V juliju se je nakopičilo v odprenem skladišču več palčastega jekla, kot ga je običajno na zalogi. Kupci obljubljajo v avgustu in septembru večji odzvem ne le jekla v palicah za Nemčijo, temveč tudi industrijskih nožev za ZDA.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V JULIJU 1982

IZVOZ V \$ V JULIJU 1982

Opomba: Doseženi izvoz pri TOZD vzmetarna se združuje 50 % z Avtohteno

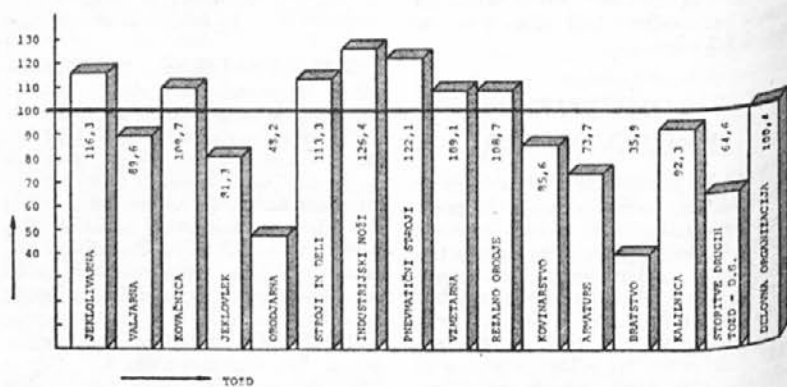
NABAVA

V juliju so nastale v TOZD jeklarne precejšnje težave zaradi nepravčasnih dobav šamotnih izdelkov za »bofers« postopek. Preskrba z mazutom je v dnevni zalogi močno nihala. Težave v preskrbi z metalurškimi izdelki, izdelki kovinske predelovalne industrije in kooperacije so se v juliju še stopnjevale.

UVOZ

V juliju smo v glavnem uspeli zagotoviti vse osnovne materiale, pa tudi najnujnejše rezervne dele. Lastni izdelki sicer že zdavnaj ne zadoščajo več, vendar smo manjko zapolnili z združevanjem ter s posrednim uvozom v smislu združevanja deviz. Tako je Lesonit Ilirska Bistrica uvozil in nam dal na razpolago brusne materiale, Sa-

FAKTURIRANA REALIZACIJA V JULIJU 1982

Tozdi ob polletju 1982

Konec julija smo delavci tozdov in delovnih skupnosti na zborih in delavskih svetih obravnavali in sprejeli rezultate poslovanja za 1. polletje 1982 ter predlagano začasno delitev dohodka in čistega dohodka, predlagane VED za poračun ter povišanje VED za 3. četrtletje. Komisije za gospodarjenje v tozdih in delovnih skupnostih pa so sredi julija na podlagi poročil ocenile uspešnost dela in poslovanja tozdov spremljajočih in skupnih dejavnosti ter delovnih skupnosti.

Iz pripomb povzemamo najpomembnejše po področjih.

REZULTATI POSLOVANJA

Jeklarna je imela zaradi težav na bobaru veliko zastojev in izmečka.

Jeklovlek ponovno (prvič ob 1. trimesečju) zahteva analizo stroškov postavke 25.

Kalilnica — za 2. polletje bo treba sprejeti sklep o povečani amortizaciji.

Orodjarna. Ko bo izdelana analiza, zakaj je bila realizacija v primerjavi z istim obdobjem lani nižja za 33%, bo delavski svet sprejel potrebne ukrepe.

Energija zahteva, naj se neskladja, ki v poprečku pomenijo do trikrat večji poračun med najvišjo in najnižjo VED, do obračuna v 3. četrtletju odpravijo.

ETS predlaga, da bi bili njihovi delavci pri ugotavljanju uspešnosti dela in poračunu vezani na tiste proizvodne tozde, v katerih opravljajo vzdrževalna dela. — Če delegati delavskega sveta v prihodnje gradiv za seje ob četrtletju in polletju ne bodo prejeli vsaj 4 dni pred sejo, ne bodo več razpravljali in sklepali o njih.

SGV. Razlike VED za poračun so zelo visoke in tak način delitve povzroča nezadovoljstvo.

Komerciala. Zaradi naporov za izvoz na konvertibilno tržišče bi morali biti udeleženi pri izvojni stimulaciji v višini poprečne izvozne uspešnosti železarne.

Računovodstvo. Tozdi skupnih in spremljajočih dejavnosti in delovne skupnosti so pri obeh poračunih pod poprečjem zato, ker se pri njih ne upošteva udeležba, ki jo imajo proizvodni tozdi zaradi izpadlega dohodka pri izvozu.

OCENE DELA

Ocene so se gibale med 0,98 in 1,02. Med zelo dobro ocenjene spadajo tozdi ETS, transport, energija in delno SGV, med nekaj slabše PII, RTP in komerciala, vsi drugi pa so vmes. Zelo močan je vtis, da se ob boljšem medsebojnem komuniciranju ne bi toliko medtozdovskih zamer vleklo skozi pol leta in vplivalo na ocene.

Energija. Tozd naj pripravi predloge za manjšo porabo energije in izkoriščanje odpadne toplote ter predvidi možnost toplotnih izolacij stavb (stroji in deli).

Strojno gradbeno vzdrževanje. Ker je v jeklarni vedno več zahtevnih strojev in naprav, bi bilo treba dežurne vzdrževalce ustrezno izobraziti, njih število pa povečati (jeklarna). Popoldne in ponoči posegi delavcev niso tako učinkoviti kot dopoldne. Posledica so zastoji v proizvodnji (jeklolivarna). Tozdom, ki nosijo glavno breme izvoza, posvetiti več pozornosti (valjarna). Pohvala vzdrževalcem žerjavov, kritika drugim (orodjarna). Zamude pri generalnih popravilih strojev in slabše vzdrževanje stavb (stroji in deli).

Transport. Z boljšo organizacijo doseči dovažanje bolj toplih ingotov iz jeklarne. S tem skrajšati čase ogrevanja in prihraniti mazut (valjarna). Za lastne potrebe je tozd prisiljen kupovati svoja transportna sredstva (pnevmatični stroji). S prevozi so zadovoljni, z vzdrževanjem viličarjev ne (armature).

Projektivno izvajalni inženiring. Premalo ažurnega poslovanja očitajo po vrsti stroji in deli, pnevmatični stroji in armature, na boljši nadzor novogradenj pa opozarjata jeklolivarna in ETS.

Razvoj proizvodnje in trga. Številne so pripombe na račun konstrukcijskega oddelka (jeklolivarna, armature, orodjarna). Na počasnost pri osvajanju novih proizvodov opozarjajo pnevmatični stroji, na kasnitve tehnične dokumentacije stroji in deli. Večjega sodelovanja pri informacijah o novih projektih in njih izdelavi si želi ETS.

Komerciala. Največ je kritike zaradi nepravočasnih dobav (jeklarna, pnevmatični stroji) in premalo naročil za zahodno tržišče (jeklovlek, stroji in deli, vzmetarna).

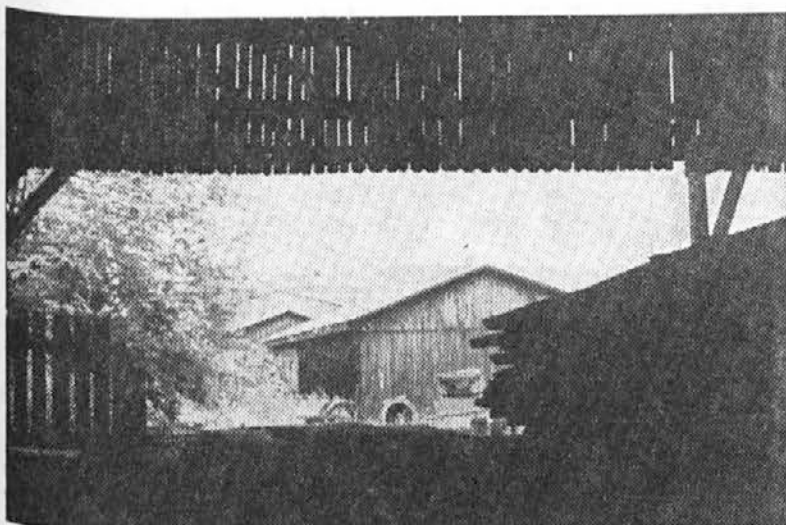
Kontrola kakovosti. Pripombe na račun merjenja trdot po termični obdelavi valjev in odlitkov so dali stroji in deli, pnevmatični stroji in armature.

Družbeni standard. Na nered pri delitvi malice opozarja jeklolivarna, na predolgo čakanje nanjo in na neusklajeno prihajanje na malico posameznih tozdov stroji in deli. Večji nadzor na Ivarčkem želi orodjarna, sprotno zaračunavanje povzročene škode od posameznikov v počitniškem domu pa zahteva SGV.

Kadrovsko splošne zadeve. V jeklarni menijo, da se invalidske zadeve rešujejo prepočasi. Učinkovitejše sodelovanje zdravstvenih delavcev s tozdi predlaga jeklolivarna. Na neažurnost pri ocenjevanju SPPD opozarja jeklovlek, na prepočasno reševanje kadrovske problematike pa stroji in deli in pnevmatični stroji.

Tozd družbeni standard želi, naj ta delovna skupnost prevzame skrb za urejanje in čiščenje objektov, ki so last tega tozda, so pa zunaj železarne.

(Vir: poročila centra za samoupravljanje in informiranje, izdelana na podlagi ustreznih zapisnikov)

Tudi tu je železarna

Stroji in deli terjajo ugotovitev odgovornosti v zvezi z valji za izvoz.

Rezalno orodje. Zahtevajo odgovor, zakaj je bilo razporejenih za razširitev lastne materialne osnove dela in združenje v okviru Slovenskih železarn 32.074.000 din. — Rezultate poslovanja za Rezalno orodje in Bratstvo je treba prikazovati ločeno.

Armature. Strokovne službe v železarni morajo nameniti več pozornosti razvoju armatur in pravočasni dobavi litine.

Komerciala. Nekateri materiali ležijo v špediciji v visokih kupih po 2 do 3 leta. Težko je hitro najti pravilno, pa še varnost delavcev je ogrožena.

Računovodstvo. Vse del. skupnosti in strokovne službe naj bi pomagale, da bi tozd Bratstvo čimprej dosegel dobre rezultate.

KSZ. Treba je ugotoviti, zakaj pada fizična produktivnost.

VED ZA PORAČUN IN 3. TRIMESEČJE

Tozdi spremljajočih in skupnih dejavnosti po vrsti ugotavljajo, da sedanjina merila za delitev poračuna niso stimulaturna.

Gospodarjenje. Pri izračunu lanske primerljive mase za OD bi morali upoštevati tudi premike v kadrovski strukturi.

V kovačnici menijo, da sta glede na podražitve vseh življenjskih potrebščin poračun in napoved VED prenizka.

V kalilnici pri sedanjem načinu izračunavanja poslovne uspešnosti ne pride do izraza njihova izjemno povečana fizična produktivnost (14%).

V industrijskih nožih bi radi vedeli, zakaj imajo tozdi, ki ne pokrivajo vseh obveznosti iz dohodka in čistega dohodka, enako ali višjo VED kot oni. Na VED za poračun bi moral po njihovem imeti določen vpliv tudi poslovni rezultat zadnjega kvartala, ne le poslovna uspešnost v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Rezalno orodje zadoljuje službo za sistem OD, da pripravi analizo poprečnih OD v mehanskih tozdi. Menijo, da bi glede na lastne poslovne rezultate morali imeti nekaj višje OD.

Armature. S sedanjim povišanjem VED zaostajajo pri OD za delovnimi organizacijami s sorodno dejavnostjo v občini Radlje.

S čim nadomestiti mazut

Zaradi slabih plačilno bilančnih razmer v državi zaostaja uvoz surove nafte v prvih šestih mesecih letos že za cel milijon ton. Tako gre pri mazutu — kot najgostejšem proizvodu frakcionirane destilacije nafte — iz rok v usta. Tudi v prihodnje ne kaže na boljše. Zato bo treba mazut, ki ga v železarni dnevno porabimo okoli 60 ton, z nečim nadomestiti.

Nazaj na generatorski plin?

Namesto mazuta bi lahko uporabljali generatorski plin.

Jakob Konič, TOZD Komerciala: »Če bi šli nazaj na generatorski plin, ne bi storili le enega koraka nazaj, ampak več. Za proizvodnjo tega plina so potrebne velike količine premoga, na to pa nismo pripravljani. Se za potrošnike ga ni dovolj, kako potem za industrijo. Pa tudi — zdaj smo se že navadili na boljše okolje.«

Franc Rožej, TOZD Pnevmatični stroji: »Moj oče je delal pri generatorjih, in je bil ves zakajen, tako se je kadilo. Danes že tako ali tako ni dovolj premoga. Kako bi pa potem, če bi ga čisto zmanjkalo?«

Anton Vehovar in Alojz Jančič, TOZD Energija, menita, da bi bilo preiti nazaj na generatorski plin slabo predvsem z ekološkega vidika. Da bi namestili ustrezne čistilne naprave, najbrž ni misliti,

ker ni denarja. Če bi spuščali v Mežo fenole in katrane, bi spet postala mrtva reka. Uporaba generatorskega plina pride v poštev le ob velikih pregovornikih z velikimi zalogami. Tam se plača postaviti generatorje in potem plin po daljnovodih pošiljati odjemalcem. Ker v Sloveniji ni velikih pregovornikov, premoga ne moremo vplinjati centralno. Prav zato je tudi že pred leti zamišljen elektrokemokombinat v Velenju padel v vodo. Poleg tega bi generatorski plin onemogočal proizvodnjo visoko kakovostnih jekel, saj vsebuje preveč nečistoč. Iti nazaj na generatorski plin bi pomenilo spet začeti svetiti s svečami.

Če bi že zanemarili ekološki vidik, ne bi smeli mimo takšnih opozoril: »Proizvodnja premoga je v prvih šestih mesecih letos za 1.780.000 ton manjša od pričakovane. Ker nismo pravočasno prikrbeli sredstev za razvoj pregovornikov, bo to zdaj vplivalo na preskrbo z energijo v prihodnjih letih« (Delo, 2. 8. 1982, »Ob koncu leta slabše energetske možnosti«).

Težave s premogom pa niso samo trenutne in ne bodo samo v prihodnosti, ampak so jih imeli že včasih. V Informativnem fužinarju št. 2., 1964, je bilo pod »Kako oskrbujemo, izdelujemo, prodajamo in izvažamo« zapisano: »Nav-

KAZALCI REZULTATOV DELA ZA ŽELEZARNO RAVNE OD 1. 1. DO 30. 6. 1982

1	DOSEŽENO 1981 2	PLAN 1982 3	DOSEŽENO 1982 4	4 : 2	4 : 3
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA POPREČNO PORABLJENA OBRATNA SREDSTVA V %	0,90	0,00	0,82	91,1	
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA PORABLJENA SREDSTVA V %	1,29	1,29	1,27	98,4	98,4
DOHODEK V PRIMERJAVI S PLANIRANIM DOHODKOM V %	1,11	0,00	0,92	82,8	
DOHODEK NA DELAVCA V DIN	238.270,00	277.237,00	263.599,00	110,6	95,0
DOHODEK V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI V %	13,58	0,00	11,22	82,6	
IZLOČANJE IZ DOHODKA NA DELAVCA V DIN	48.410,00	0,00	59.540,00	122,9	
ČISTI DOHODEK NA DELAVCA V DIN	160.518,00	180.645,00	171.098,00	106,5	94,7
OSEBNI DOHODEK V PRIMERJAVI S PLANIRANIM OSEBNIM DOHODKOM	100,89	0,00	94,29	93,4	
OSEBNI DOHODEK IN SREDSTVA ZA SKUPNO PORARO NA DELAVCA, MESEČNO POPREČJE V DIN	19.548,00	24.556,00	23.358,00	119,4	95,1
ČISTI OSEBNI DOHODEK NA DELAVCA, MESEČNO POPREČJE V DIN	12.271,00	14.876,00	14.272,00	116,3	95,9
IZLOČANJE IZ OSEBNEGA DOHODKA NA DELAVCA, MESEČNO POPREČJE V DIN	4.222,00	5.352,00	5.158,00	122,1	96,3
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI Z DOHODKOM V %	22,91	15,83	15,97	69,7	100,8
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S ČISTIM DOHODKOM V %	34,00	24,30	24,60	72,3	101,2
AKUMULACIJA Z AMORTIZACIJO V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORAB. POSLOVNIMI SREDSTVI V %	5,02	0,00	4,41	87,8	
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI V %	3,11	0,00	1,79	57,5	
POPREČNO UPORABLJENA POSLOVNA SREDSTVA NA DELAVCA V DIN	1.755.302,00	0,00	2.350.267,00	133,8	
POPREČNO ŠTEVILO DELAVCEV NA PODLAGI STANJA NA KONCU MESECA	5.289	5.668	5.538	104,7	97,7
IZGUBA NA DELAVCA V DIN					
ODPLAČILA ZA INVESTICIJSKE KREDITE V PRIMERJAVI S SREDSTVI ZA REPRODUKCIJO	41,17	0,00	46,56	113,0	

KAZALCI PO 140. ČLENU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU IN ODLOKA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA (UR.LIST SFRJ ŠT. 8/78)

zlic starim urgencam pri sekretariatu za industrijo SRS in pri upravah posameznih rudnikov nismo uspeli narediti zaloge premoga. Zadeva glede preskrbe s premogom v državi je znana: proizvajamo manj premoga, kot ga industrija potrebuje. Kakor je bilo objavljeno v časopisih, bo zadeva rešena l. 1970. (To je resnični primer dolgoročnega planiranja!) Zato s premogom »životarimo« in ga dobimo le za »silo« toliko, kot ga rabimo. Zalog premoga torej ni. Ob prvem večjem zastoju na železniških progah (sneg, plazovi itd.) bomo težko prizadeti in bomo obratovanje tudi delno ustavili. Premog je bil in bo še vnaprej najkriticnejši material. F. B.«

Uvažati zemeljski plin?

Mazut bi lahko zamenjali tudi z zemeljskim plinom.

Anton Vehovar in Alojz Janežič menita, da bi bila to najboljša rešitev. Poleg velikanskih količin zemeljskega plina v Sovjetski zvezi in Alžiriji se kažejo možnosti za njegovo pridobivanje tudi doma v Petišovcih, Kutini in v Jadranskem morju. Da ga dolgo ne bo zmanjkalo, je precej gotovo. Poleg tega je zemeljski plin suh, brez primesi (omogočal bi proizvodnjo visoko kakovostnih jekel in ne bi onesnaževal okolja). Tudi predelava peči v železarni ne bi bila prevelika naložba. Kotlarna in žarilne peči v valjarni že imajo kombinirane gorilnike (za olje

in plin) in tudi plinovodi bi zadoščali. Nekoliko bi bilo treba povečati le zunanjo Petrolovo merilno postajo in preurediti še druge peči.

Tehtnica z dobrimi stranmi generatorskega in zemeljskega plina

se po teh mnenjih tako popolnoma nagiba na eno stran in veleva: čimprej začeti preurejevalni peči v železarni za kurjenje z zemeljskim plinom.

Pripravila:
Helena Merkač

Danes in jutri TOZD stroji in deli

(Povzetek razgovora z ravnateljem Jožetom Potočnikom)

Tozd stroji in deli je s svojimi 500 zaposlenimi, z 8300 tonami letne proizvodnje in z okoli 1300 pridelanimi milijoni velik za poprečno slovensko tovarno kovinske predelave in strojogradnje. Njegov glavni proizvodni program predstavljajo valji, odkovki in stiskalnice. Je največji med tozdi mehanike obdelave, tudi največji izvoznik. Sedanjost in prihodnost tozda je vsebina tega zapisa.

JUGOSLOVANSKE VALJARNE NE MOREJO BREZ PROIZVODNJE VALJEV NA RAVNAH

Valji za hladno valjanje pločevine in folij so danes visoko konjunkturalni proizvod. Tozd jih

izvažajo v Sovjetsko zvezo, odpira se zahodno tržišče, doma pa je tudi vse večje povpraševanje po valjih. To pomeni veliko odgovornost tozda pred družbo, saj bi jugoslovanske valjarne brez ravninskih valjev morale le-te uvažati.

Ker je »projekt valji« iz objektivnih razlogov prestavljen iz tega v naslednje srednjeročno obdobje, obveznosti do trga pa so vedno večje, tozd posamezne nove stroje za obdelavo valjev vgrajuje kar v stare prostore. Ni pa to edina težava. Ker ima tozd kalilnica premajhne zmogljivosti, poteka termična obdelava valjev tudi v drugih tozdih. Ko sprejemamo naročila za valje, seveda ne vemo vnaprej, kako bodo čez

čas zasedene kapacitete teh tozdov, zato rado prihaja do zamud.

Da bi valje bolje prodajali na Zahodu, bi po mnenju ravnatelja tozda morali biti tam komercialno-strokovno bolj stalno navzoči in konkurenčno sposobni. Dokončana naložba v EPZ naprav bo dala nove možnosti tem izdelkom.

DELATI ZA NAFTNO INDUSTRIJO

Pri obdelanih odkovkih je sedanja proizvodnja zaradi mnogih enkratnih naročil še preveč raznolika. Zato želijo »očistiti« proizvodni program, ga usmeriti v potrebe naftne industrije in ga s časom kompletirati. Tu je ozko grlo stroj za globoko vrtnanje. Upajo ga dobiti od domačega proizvajalca vsaj v prvi polovici l. 1983. S tem bo oprema izpopolnjena.

Če bi osvojili proizvodnjo vrtnalnih cevi in vrtnalnega orodja, jim v naslednjih desetih letih ne bi bilo treba razmišljati o dodatnih programih, saj so tu še velike potrebe doma in na Vzhodu.

STROJEGRADNJA POTREBUJE USMERITEV ZA DALJŠE OBDOBJE

Tozd stroji in deli 42 odst. vrednosti svoje proizvodnje izvozi na klirinško področje (valje in stiskalnice). Za stiskalnice imajo

iz SZ naročila že za 1. 1983. Ker Slovenci pri blagovni menjavi naše države s Sovjetsko zvezo nimamo zmeraj najbolj srečne roke (najbolj je v spominu sedanje dolgo čakanje na nikelj), se zgodi, da geslo: »treba je izvažati tudi na Vzhod«, kdaj zamenja ravno obratno geslo. Na srečo je sicer proizvodni cikel v strojogradnji tako dolg, da se živci vmes spet pomirijo, vendar po mnenju ravnatelja tozdr trajno tako velikega klirinškega izvoza ne bo zmogel, ker nima zanj nobene prave stimulacije. Glede izvoznih premij so izvozniki na Zahod precej na boljšem. Hkrati pa je seveda tudi res, da nam izvoz na Vzhod lahko zagotovi prihranek deviz oziroma nabavo prepro materiala za metalurške tozde (staro železo, nikelj itn.). Urejanje dohodkovnih odnosov znotraj železarne pa je področje, ki ga nenehno dograjujemo. Strojogradnja, predvsem izdelava težkih strojev, se ne more preusmerjati od danes na jutri. Zato potrebuje daljše usmeritve,

vedeti mora, katero industrijo bomo v prihodnje razvijali, da bi vedeli, ali bo le-ta potrebovala naše stroje. Takih strojev seveda ne proizvajamo sami, ampak tudi druge delovne organizacije. Zato so potrebna dogovarjanja in usklajevanja. Ta potekajo večinoma v strokovnem združenju Mašinosaveza. Njena glavna naloga je usklajevanje bodočega razvoja.

Prodor strojogradnje na Zahod je zelo vprašljiv, saj je tam to področje visoko razvito, konkurenca je velika, obstajajo pa tudi monopoli. Zato se za prihodnost kažejo perspektive znotraj železarne v večanju znanja, izpopolnjevanju tehnologije, v dopolnjevanju sedanjih izdelkov v smeri inženiringa skupaj z zunanjimi partnerji. Hkrati moramo še bolj raziskovati tržišče in biti na njem komercialno strokovno navzoči. Pri izvozu pa ne smemo prezreti precejšnje možnosti, ki jih nudijo države v razvoju.

Marjan Kolar

INOVACIJE

V maju in juniju so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD jeklarna

Otu Hafnerju II je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3500 din za izboljšavo dozatorja aluminija pri EPŽ napravi. Z inovacijo se je izboljšalo doziranje aluminija, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD valjarna

Ivanu Štinjeku in Adolfu Hladniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 12.000 din za izboljšavo odvoda gotovih okroglih profilov na tretjem in petem ogrodju srednje proge. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri delitvi pa sta udeležena Štinjek s 70 in Hladnik s 30 odstotki. Maksu Frajdlu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6000 din za izboljšavo odvoda ovalov na četrtem in petem ogrodju srednje proge. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Viljemu Irmanu in Francu Gostenčniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 37.700 din za predelavo obzidave pokrovov na globinskih pečeh. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.305.933 din, pri delitvi pa sta udeležena Irman s 60 in Gostenčnik s 40 odstotki.

Jožetu Trbižanu, Lazu Saviču, Dominiku Naberniku, Edvardu Plazovniku, Zdenku Kraševcu, Ferdu Francu, Anici Smrečnik in Dragu Jehartu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 26.323,50 din za predelavo kardanske gredi na težki progi. Z inovacijo je bil ustvarjen enkratni prihranek 415.912 din. Pri delitvi so prvi trije avtorji udeleženi s 15, naslednjih pet pa z 11 odstotki.

Antonju Striglu, Janezu Kovačiču, Jovanu Džuriču, Romanu Polajnerju, Francu Mlinarju in Antonu Knezu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo vsakemu po 4000 din za predelavo distančnih obrobov na ravnalnem stroju SKET, s čimer so se zmanjšali zastoji. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Navedenim avtorjem brez Antona Kneza je bilo dodeljeno enako nadomestilo za izboljšavo varovanja vodilnih valjev na istem stroju, s čimer se

prihrani pri vskočnikih, zmanjšali pa so se še zastoji. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka.

Maksu Pšeničniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 32.955,10 din za izdelavo priprave za obdelavo pečnih izvrtin na sklopkah srednje proge. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 434.335 din.

NATEČAJ ZA SANACIJO KLIMATSKIH RAZMER V HALI INDUSTRIJSKIH NOŽEV

Na podlagi sklepa delavskega sveta in komisije za gospodarjenje tozdr industrijski noži Ravne razpisujemo natečaj za sanacijo klimatskih razmer v naši hali. Predlog rešitve mora obsegati tehnično poročilo sanacije in ustrezno tehnično dokumentacijo za izvedbo del za predlagano rešitev.

Na natečaju lahko sodeluje posameznik ali skupina. Pravico sodelovanja imajo samo delavci, zaposleni v Železarni Ravne.

Prijava mora vsebovati:

- nosilca in odgovornega za realizacijo predloga
- ime in priimek sodelavcev
- kratko vsebino predloga
- ponudbeno vrednost za opravljena dela

Rok za prijavo je 15 dni po objavi v Fužinarju. Predloge bo ocenila komisija za gospodarjenje tozdr industrijski noži in o rezultatih obvestila prijavitelne.

Ravnatelj TOZD ind. noži
Alojz Knez, dipl. inž.

Adolfu Hladniku in Jovanu Džuriču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo vsakemu po 6000 din za izboljšavo ohlajanja srednjih in spodnjih valjev na lahki in srednji progi, s čimer se je povečala zdržljivost valjev, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Maksu Frajdlu in Alojzu Hrašanu je bilo dodeljeno enako nadomestilo za spremembo kalibracije na prvem, četrtem in petem ogrodju srednje proge, s čimer se je povečala produktivnost. Tudi pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti povečanja dohodka.

Marjanu Levičarju, Viliju Naveršniku, Francu Mlinarju, Jožetu Štreklju in Jožetu Verdineku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 326.252,10 din za obnovitev sklopk in puš na srednji in lahki progi, s čimer so nadomestili uvoz. Z inovacijo je bilo doseženo enkratno povečanje dohodka 17.617.427 din. Pri delitvi so udeleženi Levičar s 50, Naveršnik in Mlinar s 15 ter Štreklj in Verdinek z 10 odstotki.

TOZD stroji in deli

Mirku Moriju, Marjanu Dirntišu, Boštjanu Lutru in Danijelu Merkaču je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave zvarjenec za stiskalnice. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 2.258.033 din. Nadomestilo znaša 64.664 din, avtorji pa si ga dele na enake dele.

Vinku Hrovalu in Jožetu Rezarju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izdelavo priprave za zarisovanje valjev. V četrtem in petem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda poprečno letno za 90.926 din. Nadomestilo znaša 11.783,30 din, pri delitvi pa sta udeležena Hroval s 75 in Rezar s 25 odstotki.

Jožetu Močivniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 9.942,55 din za izdelavo priprave za poliranje središčnih gnezd na valjih. V drugem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda poprečno letno za 70.473 din.

Petru Stumbergerju in Alojzu Strmčniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izdelavo šablone pri izrezovanju nosilcev za osovine prikolic. V drugem in tretjem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda poprečno letno za 16.830 din. Nadomestilo znaša 2.046,40 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Skladišča na prostem cvetijo

stilo znaša 93.364 din, pri delitvi pa so avtorji udeleženi z deleži od 5 do 33 odstotkov.

TOZD industrijski noži

Ivanu Tradniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 7000 din za izdelavo dveh ravnalnih miz za ravnanje segmentnih krožnih žag, s čimer se je olajšalo priučevanje novih delavcev pri ravnanju, ravnanje pa je kakovostnejše. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD pnevmatični stroji

Slavku Strmčniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 21.889,50 din za rekonstrukcijo cilindra RRK-30, s čimer se je prihranilo pri vložnem materialu in obdelavi. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 783.661 din.

Vladu Maku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 7.237,20 din za racionaliziranje obdelave odkopnih konic. V prvem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda za 80.620 din.

TOZD rezalno orodje

Milanu Kragelniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 7500 din za izdelavo priprave za čiščenje ostružkov pri rezkanju ivernih nožev, s čimer sta se povečali produktivnost in varnost ter zmanjšala možnost loma orodja. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Milanu Podojstršku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 15.000 din za racionaliziranje izdelave termokompensacijskih utorov na žagah HM, s čimer se je povečala produktivnost.

Martinu Novaku, Hermanu Čepelniku in Ivanu Pisarju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 11.008,75 din za izdelavo dveh priprav pri obdelavi nožev za zware. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 170.848 din. Pri delitvi so udeleženi Novak s 50, Čepelnik in Pisar pa s po 25 odstotki.

Ivanu Kosu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 56.834,50 din za izdelavo kotla za razmaščevanje orodja. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 2.431.441 din.

Stanku Jehartu in Martinu Novaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 3916 din za racionaliziranje postopka vrtnjanja izvrtin na vpenjalnih glavah za ekscentrično vpenjanje. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 37.262 din.

Franjo Krivec

Mirku Gorenšku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 36.662,45 din za zamenjavo odkovkov za stiskalnice. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.784.003 din.

Adolfu Pustoslemšku, Marjanu Senici, Alojzu Strmčniku, Maksu Večku, Jožetu Gradišniku, Blažu Mlakarju, Vladu Vogrinu, Hinku Štampahu, Stanku Strmčniku in Alenki Rodičevi je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo za izboljšavo tehnologije izdelave osov in Goša. V petih letih uporabe inovacije je znašal povečan dohodek tozda poprečno letno 1.141.571 din. Nadome-

TOZD stroji in deli razpisuje inovacije

Komisija za gospodarjenje tozda stroji in deli razpisuje naslednje usmerjene inovacije:

1. Gretje delavniških prostorov

Letni stroški centralne kurjave za naše delavniške prostore znašajo skoraj 20 mio din in so tako poleg materialnih stroškov najpomembnejša postavka, ki npr. daleč presega stroške za vso porabljeno el. energijo. Zmanjšanje stroškov je možno z boljšo izolacijo sten, strehe in vrat ter izrabo velikih količin toplote, ki se zbira v visokih delavnicah pod ostrešjem.

2. Izdelava progresivnih batnih razdelilcev

Progresivne batne razdelilce v večjih količinah uporabljamo pri proizvodnji stiskalnic. Proizvajalca na domačem tržišču zaenkrat ni in zaradi tega te izdelke uvažamo. Začetki osvajanja proizvodnje batnih razdelilcev so bili storjeni v orodjarni, vendar zaradi obremenjenosti orodjarne z rednimi proizvodnimi nalogami delo ni steklo. Potrebno je oceniti potrebe jugoslovskega tržišča ter izdelati osnove projekta s posebnim vidikom za možnosti zaposlovanja žensk in invalidov.

3. Organizacija uporabe in prodaje odpadkov

V naši TO sicer že uporabljamo odpadni material, vendar vse možnosti še daleč niso izkoriščene, neizkoriščena pa je možnost uporabe odpadkov, ki nastajajo v kovačnici in valjarni. Poleg uporabe odpadkov za lastne potrebe bi bilo smotno povečati tudi prodajo tega materiala. Potrebno je standardizirati kvalitete, dimenzije in količine odpadkov, ki se naj shranjujejo, ter precizirati postopke za uporabo in plama na tržišču.

4. Planiranje proizvodnje

Sedanji postopki planiranja proizvodnje zahtevajo dolge pretočne čase in kot posledica veliko nedovršeno proizvodnjo. Ker nimamo dovolj sredstev v poslovnem skladu, smo prisiljeni za obratna sredstva najemati kredite in plačevati obresti. Poleg tega so pogoste težave pri montaži strojev zaradi manjkajočih delov. Naloga je zahtevna in bo potrebno veliko inventivnega dela tudi po uvedbi programa planiranja z razširitvijo računalnika, kar pripravljamo DS za gospodarjenje.

5. Mehanizacija vpenjanja izdelkov

Skoraj na vseh obdelovalnih strojih je možno mehanizirati vpenjanje izdelkov, kar bi v večji meri omogočilo delo invalidom in ženskam. Ker nameravamo v prihodnje očistiti program individualne proizvodnje in bo več izdelkov, ki se v proizvodnji ponavljajo, je ta naloga še posebej aktualna.

6. Litje zamašnjakov za stiskalnice

Za zamašnjake za stiskalnice je značilno, da so manj trdnostno obremenjeni, za delo stiskalnice pa je potrebna njihova masa. Prihranek se doseže s tem, da se uporabi talina v topilnici. Prvi preizkus je opravljen, potrebno pa je še veliko dela in iznajdljivosti do določitve dovolj zanesljivega tehnološkega postopka izdelave litja zamašnjakov brez nalitkov.

7. Utrjevanje zob

Za utrjevanje zob za nov tip torzij-skih osi je predvidena izdelava novega stroja. Preveriti je potrebno možnost utrjevanja zob na slabo izkoriščanem odvalno rezkalnem stroju pfauther ali na stroju za valjanje navojev.

8. Izkoriščenost kapacitet na odvalno rezkalnem stroju pfauther

Stroj je bil nabavljen za proizvodnjo po posebnem programu, je sicer nujno potreben, vendar je v proizvodni verigi premalo izkoriščen. Boljšo izkoriščenost lahko dosežemo z osvojitvijo proizvodnje novih izdelkov in delno z dodatno opremo za proizvodnjo delov za stiskalnice.

9. Organizacija dostave orodja

Delavci se sedaj sami oskrbujejo z orodjem in pripravami iz orodnih skladišč. Večjo produktivnost bi dosegli z dostavo orodja in priprav na delovna mesta. Potrebna je analiza učinkov in organizacijski predpis ob istočasni selekciji primerov, kjer se bi to obrestovalo.

10. Rezanje valjev in nosilcev ferod

Oba izdelka se sedaj rezkata na kopirnih strojih v orodjarni, zaradi stroškov in nevarnosti ozkega grla na kopirnih strojih se bi naj ugotovila možnost rezkanja na klasičnih rezkalnih strojih.

11. Izboljšanje okolja pleskarjev

Zaradi znane situacije se bo izgradnja lakirnice za dele za stiskalnice preložila in bi bilo potrebno ugotoviti možnosti za izboljšanje okolja pleskarjev v montažni hali.

12. Potrošnja olja za globoko vrtnje

Stroj za globoko vrtnje troši letno nad 15 t dragega vrtnega olja. Potrebno je ugotoviti vzroke in predvideti ukrepe za zmanjšanje potrošnje.

13. Obnova valjev

Z nekaterimi kupci naših valjev je dogovorjeno, da nam vračajo iztrošene valje. Valji so sicer namenjeni za pretopitev ali prekovanje, vendar bi bilo možno nekatere valje tudi s prekaljenjem in mehansko dodelavo obnoviti, predvsem bi pa bilo nujno doseči povečanje količin vračanih valjev.

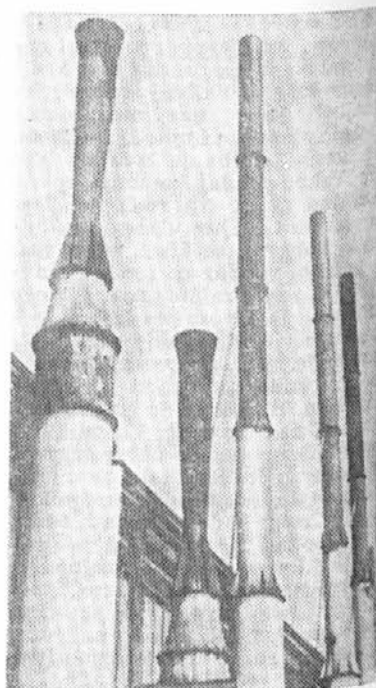
14. Normativi za stimulacijo štednje pri orodju

Poraba trdokovinskih ploščic je zelo velika, saj jih letno potrošimo 15.960 v vrednosti 2.140.955 din. Potrošnja bi se sigurno zmanjšala, če bi znali na realen način določiti odvisnosti osebnega prispevka delavca od porabljenih količin trdokovinskih ploščic.

15. Uporaba osebnih zaščitnih sredstev

Poraba zaščitnih sredstev skokovito narašča. Samo za rokavice potrošimo 500.000 din. Potrebno je analizirati in spremeniti dela, kjer je potrošnja osebnih zaščitnih sredstev velika in predvideti stimulacijo za varčevanje.

Prijave je treba dostaviti službi za inovacije. O izbiri najsmotnejših rešitev bo odločala komisija za gospodarjenje, uspele rešitve pa bodo nagrajene po pravilniku o inovacijah.

Vertikale

Naj še pojasnimo izraza »svoje« in »ustrezno« delo, ki sta opredeljena v 56. in 57. členu statuta.

Svoje delo so dela in naloge, na katerih je zavarovanec delal neposredno, preden je postal invalid. Če je za zavarovanca ugodnejše, so to na njegovo zahtevo dela in naloge, ki jih je opravljal najmanj dve leti v zadnjih treh letih dela, preden je postal invalid ali je nastala neposredna nevarnost, da postane invalid.

Drugo ustrezno delo so dela in naloge, ki jih je delovni invalid zmožen opravljati določen delovni čas, primeren preostali zmožnosti, z normalnim delovnim učinkom in delovnim naporom, ki ne poslabša njegove invalidnosti.

To so dela in naloge, ki jih delovni invalid opravlja po nastanku invalidnosti.

In katere novosti prinaša nov statut SPIZ?

Gre za dve spremembi, ki v prejšnjem statutu nista bili v skladu s temeljnim zakonom pokojninskega in invalidskega zavarovanja. To sta način ugotavljanja dohodka na svojem in ustreznem delu in čas priznavanja nadomestila OD, in novost, ki stimulira delovnega invalida za doseganje čim boljših delovnih rezultatov na ustreznem delu.

Prva sprememba se nanaša na ugotavljanje osebnega dohodka na svojem in ustreznem delu oziroma na pravilno upoštevanje deleža osebnega dohodka za minulo delo.

Po prejšnjem statutu se je nadomestilo ugotavljalo na osnovi razlike med povprečnim dohodkom, ki sta ga dosegli skupini delavcev na svojem in ustreznem delu. Znano pa je, da je na delih, kjer so delavci postali invalidi, zaradi težjih delovnih pogojev večja fluktuacija in so na njih zaposleni delavci z minimalnim deležem osebnega dohodka za minulo delo. Medtem ko ustrežna dela delovnih invalidov niso izpostavljena takšni fluktuaciji in so na njih zaposleni delovni invalidi in delavci z znatno višjim deležem osebnega dohodka za minulo delo.

Razumljivo je, da takšen način ugotavljanja dohodka ni mogel dati realnega nadomestila, saj delež osebnega dohodka za minulo delo v strukturi osebnega dohodka ni zanemarljiv. Znaša kar 17% na SAOD in osebni prispevek.

Nadomestila OD delovnim invalidom po novem realnejša in pravičnejša

Novi statut skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je v veljavi od 1. 1. 1982, prinaša na področju ugotavljanja nadomestil OD delovnim invalidom (II. in III. kategorije) zaradi nižjega dohodka na ustreznem delu vrsto novosti. Te novosti lahko ocenimo za zelo pozitivne tako za delovne invalide kot za organizacije združenega dela.

Že sam način ugotavljanja dohodka na svojem in ustreznem delu in čas izplačevanja nadomestila zagotavlja delovnim invalidom pravično in realno nadomestilo OD. Ker pa je višina nadomestila odvisna tudi od osebnega prispevka delovnega invalida na ustreznem delu, lahko tudi v delovni organizaciji upravičeno pričakujemo boljše delovne uspehe.

Z novim statutom je nadomestilo urejeno v 102. in 103. členu.

102. člen

Pravico do nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu ima zavarovanec, ki je postal invalid II. ali III. kategorije invalidnosti od dneva, ko je na podlagi pridobljene pravice do zaposlitve začel opravljati drugo ustrezno delo, za katero prejema manjši osebni dohodek, kot ga je prejema za delo, ki ga je opravljal pred invalidnostjo.

Pravico do nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka ima delovni invalid II. kategorije invalidnosti poleg pravice do nadomestila zaradi za-

poslitve s časom, krajšim od polnega delovnega časa.

103. člen

Nadomestilo zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu je enako razliki med osebnim dohodkom, ki bi ga delovni invalid prejel za povprečne delovne uspehe, če bi še delal na svojem delu, in osebnim dohodkom, ki ga prejema za povprečne delovne uspehe na ustreznem delu.

Da bi se zagotovila večja delovna storilnost in krepil interes delovnega invalida za boljše delo, se nadomestilo, odmerjeno po prvem odstavku tega člena, sorazmerno poveča ali zniža glede na rezultate dela na ustreznem delu, ugotovljene po osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov, določenih v samoupravnih splošnih aktih organizacije združenega dela ali delovne skupnosti.

Nadomestilo zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu se dokončno odmeri enkrat letno po zaključnem računu, do takrat pa se delovni invalidu izplačuje akontacija v višini razlike med akontacijo osebnega dohodka, ki bi jo prejemal za svoje delo, in akontacijo osebnega dohodka, ki jo prejema za ustrezno delo. Višino nadomestila iz tega člena po sporazumu s skupnostjo ugotavlja in izplačuje v breme skupnosti organizacija, kjer je delovni invalid zaposlen.

Če je višina nadomestila, ki ga ugotovi organizacija, sporna, odloči o njegovi višini skupnost.

Z novim statutom je napaka odpravljena tako, da se ugotavlja osebni dohodek, ki bi ga delavec dobil za poprečne delovne uspehe, če bi še delal na svojem delu. To pa pomeni, da se mora pri ugotavljanju dohodka upoštevati invalidov delež OD za minulo delo tako na svojem kot na ustreznem delu.

Takšen način ugotavljanja osebnega dohodka je možen le s teoretičnim izračunom, v katerem se bodo upoštevati vsi pogoji za pridobivanje OD, določeni za posamezna dela in naloge (skupina zahtevnosti del, poprečni osebni prispevek, dodatki za oblike delovnega časa, posebni pogoji dela, dodatki za temperaturne spremembe in deficitarnost) in pogoji, ki jih izpolnjuje delovni invalid (njegov delež za minulo delo).

Teoretični izračun bo izveden po naslednjem principu: (SAOD × pop. OP × invalid. MD) + (SAOD × OBL. DC) + (SPPD + TS + D) × VED

Druga sprememba se nanaša na čas priznavanja nadomestil OD. Po prejšnjem statutu se je ugotovljena razlika med poprečnim OD na svojem in ustreznem delu, ugotovljena v določenem koledarskem letu, v višini 100% ali 90%, odvisno od vzroka invalidnosti, kot nadomestilo OD priznavala šele v naslednjem koledarskem letu. V novem letu pa se bo priznavala tekoče — za isto obdobje. Razlika, ugotovljena v letu 1982, bo tudi nadomestila OD za leto 1982.

S konkretnim primerom lahko najbolje prikažemo, kakšna je pridobitev novega statuta.

Vzemimo za primer delovnega invalida, ki je upravičen do 100% nadomestila OD v letu 1981. Skupina na njegovem »svojem« delu je v letu 1980 dosegla 10.000 din dohodka, skupina na ustreznem delu pa 5000 din dohodka. 100% nadomestilo OD znaša 5000 din.

V delovni organizaciji je bil porast OD v letu 1981 nasproti letu 1980 okoli 30%.

Skupina delavcev na svojem delu je v letu 1981 dosegla 1300 din dohodka (10.000 + 30% = 13.000 din).

Delovni invalid pa je skupno z nadomestilom in 30% povečanjem (5000 + 1500 + 5000) dosegel 11.500 din dohodka, kar je za 1500 din manj, kot mu je načelno zagotovljeno.

Tretja sprememba je že omenjena novost, ki delovnega invalida na ustreznem delu stimulira za doseganje čim boljših rezultatov dela. Čim večji je invalidov prispevek na ustreznem delu, tem večje je lahko nadomestilo OD in obratno.

To je zakonodajalec uvedel predvsem zaradi tega, da bi se zagotovila večja delovna storilnost in krepil interes delovnega invalida za boljše delo. Znano je namreč, da v nekaterih primerih nadomestilo OD dosega tudi do

50% osebnega dohodka delovnega invalida in da je v takšnih primerih sam osebni prispevek (norma) na ustreznem delu premalo stimulativen.

Naj še omenim, da novi statut ne zagotavlja samo realnejšega in pravičnega nadomestila OD delovnim invalidom, omogoča tudi računalniško obdelavo podatkov, s tem pa je ugotavljanje podatkov na svojem in ustreznem delu zanesljivejše in hitreje.

In kako bo potekalo ugotavljanje nadomestila OD za leto 1982?

15. 4. 1982 je že bila izplačana prva akontacija, ki je znašala 25% na ugotovljeno nadomestilo OD, za leto 1981. Ta akontacija je bila zaradi tega, da se bi obdržal življenjski standard delovnih invalidov. V tem času namreč še ni bilo znano, kako se bo nadomestilo ugotavljalo po novem statutu. V letu 1981 in 1982 pa je bil zabeležen precejšen porast življenjskih stroškov.

V avgustu in septembru bo izvedena druga akontacija nadomestil. Ta bo obračunana po prej opisanem postopku na osnovi dohodkov, doseženih v I. kvartalu leta 1982.

Po zaključnem računu leta 1982 pa bo končna odmera nadomestila OD za leto 1982. Predvidevamo, da bo to v marcu in aprilu leta 1983.

V delovni organizaciji je že izdelan izračun osebnih odhodkov po delih in nalogah. V TOZD in DS pa poteka akcija usklajevanja svojih del delovnih invalidov z novo organizacijo in novim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov.

To usklajevanje je zelo pomembno. Od pravilno ovrednotenega in usklajenega svojega dela delovnega invalida z novim pravilnikom o delitvi OD bo odvisna višina nadomestila OD oziroma osebni dohodek delovnega invalida. Potrebno pa je zaradi tega, ker so med delovnimi invalidi starejši primeri, njihova »svoja« dela pa so bila v tem času bodisi že usklajena, preimenovana ali pa so se spremenili pogoji nagrajevanja.

Vodstva TOZD in DS so že dobila sezname, na katerih delih so posamezni delavci postali delovni invalidi, z navodili za usklajevanje.

Rezultati usklajevanja bodo objavljeni na oglasnih deskah po TOZD in DS, kjer so delavci postali invalidi. Vsak posameznik pa bo z uskladitvijo in višino nadomestila OD seznanjen tudi s sklepom o ugotovitvi akontacije na nadomestilo OD strokovne službe SPIZ Ravne. Če se posamezniki z uskladitvijo svojega dela z novim pravilnikom ne bodo strinjali, lahko še pred izdajo sklepa o ugotovitvi nadomestila podajo pripombo pismeno ali ustno strokovni službi (soba št. 17, tel. 391). Pripomba pa bo tudi možna na sam sklep o ugotovitvi nadomestila v skladu s pravnim poukom!

Milan Praznik

opremljen stanovanjski prostor se šteje:« ...

Zakon o stanovanjskih razmerjih v 64. členu točka 1 navaja: »Stanovanjsko pogodbo je mogoče odpovedati imetniku stanovanjske pravice tudi tedaj, če so on in uporabniki stanovanja nehali uporabljati stanovanje in brez presledka več kot 6 mesecev niso več stanovali v njem, ne glede na to, ali so takrat bili v državi ali v tujini, ali če je stanovanje v celoti oddano podstanovalcem ali če stanovanje uporablja oseba, ki po tem zakonu ni uporabnik stanovanja.«

To predpisujejo normativni akti poleg drugega urejanja podstanovalskih razmerij.

Podstanovalec je izključeno vezan na nosilca stanovanjske pravice in izgubi vse pravice, ko preneha stanovanjsko razmerje nosilcu stanovanjske pravice.

Podstanovalec ni zavezan plačati finančne udeležbe iz naslova sklenjene podstanovalske pogodbe, temveč od tega plača občinski davek na sklenjeno pogodbo.

Normativno so ta razmerja precej dobro urejena, pomanjkljivosti so samo v izvajanju tega. Stanodajalec pri sklepanju pogodbe nima vpliva ali pristojnosti, niti se ga seznanjajo o sklepanju pogodbe. Enako nima možnosti nad doslednim izvajanjem teh razmerij. Tu bodo večjo vlogo morale odigrati skupnosti stanovalec, kjer stanovalci odajajo stanovanja v podnajem.

Bolj dosledni pri sklepanju podstanovalskih pogodb bodo morali biti tudi občinski upravni organi, pristojni za stanovanjske zadeve, da se bodo onemogočila izigravanja.

Referent za stanovanjske zadeve

Pohod na Kozarnico ob dnevu vstaje

V počastitev dneva vstaje je bilo izredno slovesno po vsej koroški krajini, med vsemi svečanostmi pa je najbrž izstopala tista pri spominskem obeležju na Kozarnici pod Uršljo goro. Pisana množica pohodnikov se je že zgodaj jutraj zbrala na Ravnah ter potem krenila proti Kot-

zato je pobuda TOZD jeklolivarne, da to ohranja ter zbira, toliko bolj pohvalna in plemenita.

Med gostimi, skoraj neprehodnimi gozdovi Kozarnice, na kraju, kjer stoji obeležje, ali še natančneje, ob leseni baraki, ki označuje sedež komiteja, je po-

Proti Kozarnici

ljam, kjer so se ji pridružili še ostali. Pohodniki, bilo jih je prek sto, so na svoji poti obiskovali številna spomska obeležja, spoznavali so protipožarna sredstva ter nekaj vrst strelnega orožja. Manjkalo pa ni tudi pogovorov z nekdanjimi borci in aktivisti. Seveda je bilo največ vprašanj prav iz vrst mladih, kar pa je tudi dokaz več, da mladi dostojno ohranjajo in negujejo vse tisto, kar je bilo nekoč za slehernega borca sveto, to pa je svoboda, bratstvo, enotnost vseh naših narodov in narodnosti. Še zlasti pa je bil pohod pomemben za delavce TOZD jeklolivarne železarne Ravne, saj so prav ti prevzeli pokroviteljstvo nad spominskim obeležjem Kozarnica ter še posebej skrbno zbirali gradivo in zapiske o delu okroglega komiteja KPS za dravograjsko okrožje, saj je bil na Kozarnici sedež prav tega komiteja. Tako malo je ohranjenega iz tistih dni in prav

tem za vse udeležence potekala velika ura zgodovine, ki so jo znali nekdanji borci s svojim življenjskim in včasih tudi pretresljivim pripovedovanjem tako čudovito prikazati. Posebno pozornost je vzbudil govor takratnega sekretarja okroglega komiteja Maksa Gašpariča-Jernejca. Programu je sledilo tovariško srečanje, vmes pa so se razlegali tudi zvoki harmonike. Ob izredno prijetnem vzdušju so bili pozabljeni vsi napor in žulji. Vsi udeleženci so po vrsti zatrjevali, da je bilo lepo, nepozabno in da takšen pohod najbrž ni bil zadnji.

Maks Gašparič-Jernejec takole ocenjuje srečanje in vtise z njega: »Današnja proslava in s tem tudi obujanje tradicij NOB kakor tudi sam pohod so najlepši dokaz vrednosti prenašanja vseh teh izročil na širše družbene plasti. Posebej mi veliko pomeni to, kakor tudi vsem borcem, da je prevzela pokroviteljstvo prav

PODSTANOVALSKA RAZMERJA

Na komisiji za kadre in splošne zadeve v tozdu encrgija so 12. 8. 1982 postavili delegatsko vprašanje o podstanovalskih razmerjih. Na željo komisije objavljamo odgovor referenta za stanovanjske zadeve tudi v Fužinarju.

Podstanovalska razmerja ureja občinski ODLOK, objavljen v Medobčinskem uradnem vestniku pod številko 36-2/78, dne 10. maja 1979.

Iz odloka navajamo 4. in 5. člen v celoti ter prvi odstavek 6. člena, ker v nadaljevanju tega člena našteva nujno opremo v oddani sobi.

4. člen

»Imetniki stanovanjske pravice na družbenih stanovanjih ne morejo oddati v podnajem celega stanovanja, ampak samo posamezne prostore.«

5. člen

»Najemodajalec sme oddati v podnajem stanovanjske prostore tako, da vsakemu podstanovalcu pripada najmanj 6 m² stanovanjske površine.«

6. člen

»V podnajem se daje praviloma opremljen stanovanjski prostor. Za

TOZD jeklolivarna železarne Ravne in ne nazadnje, da je iniciativa vzniknila prav iz delavskih vrst. In z obnovitvijo tega obeležja so se odprle tudi možnosti, da bo marsikaterega izletnika zanesla pot v ta čudoviti svet, kjer tišina šepeta ter poje tisto silnost in neupogljivost našega naroda in človeka. Tudi številne šole in OO ZSMS se bodo lahko tako na neposreden način seznanile z dogodki iz naše preteklosti. Sploh pa so ti kraji, ti ljudje naredili name tako globok in močan vtis, da se vedno rad znova in znova vračam med njih.»

Jože Matitz; ravnatelj TOZD jeklolivarna: »Tu gre predvsem za cilj, za neko tendenco, da mlajši rodovi in pa tista srednja generacija ohranjajo izročilo in tradicije NOB. Seveda ne samo z nekimi papirji, dokumenti, temveč tudi s konkretnimi dejanji. In prav takšno dejanje je pokroviteljstvo naše TOZD nad spominskim kompleksom Kozarnica. Vse to sprejemamo kot simbol vsega svetlega, človeškega, plemenitega, kar so nam sta-

rejši borci priborili. To pa je hkrati simbol za naše delo in naša hotenja, da bi vse to, kar so nam oni priborili, ne samo obdržali, temveč tudi razvijali in prenašali na mlajšo generacijo.»

Silvo Žvirč je bil v gruči mladih, ki so ob takšnem tovariškem srečanju pozabili na vse žulje in utrujenost. Tudi njemu je bil pohod všeč, bogatejši pa je tudi za veliko novih spoznanj naše NOB. Veliko mu pomenijo živa pričevanja ter pogovori borcev, pa tudi predstava dogodkov je potem veliko jasnejša. Še bo obiskal ta kraj in to spominsko obeležje.

Takšni so torej vtisi nekaterih pohodnikov, najbrž pa bi isto zatrjevala večina. Še več je treba organizirati takšnih in podobnih pohodov, da bi se vezi, stikane med nekdanjimi borci in udeleženci pohoda, še bolj utrdile. Poglavitni namen takšnih pohodov pa je, da bi se na njih odražala vsa tista silna moč ter vitalnost, ki jo je imela in jo še ima naša revolucija.

Silvo Jaš

Naš les

HO — RUK NA IVARČKEM JEZERU

V začetku avgusta je na Ivarčkem jezeru vladalo pravo brigadirsko vzdušje. Začelo se je že zgodaj zjutraj, ko se je na enodnevni delovni akciji zbralo okoli 130 delavcev železarne Ravne. Urejali so cestišče, parkirišča in

Tako smo urejali Ivarčko, da bi sprejeli borce v lepem okolju

okolico jezera. Dan prej je sodelovalo na akciji tudi nekaj mladincev železarne.

Dela so sodila v sklop priprav na letošnje 10. srečanje borcev in mladine Slovenskih železarn. Udeleženci akcije so ponovno do-

navdušenje, pesem, mladost in delovna zagnanost tistega avgustovskega dne na Ivarčkem nista tako hitro zamrla. Niso nehali prej, dokler niso bila vsa predvidena dela opravljena.

Silvo Jaš

Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Glavna razloga za novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju sta predvsem:

- uskladitev sistema z ustavo in zakonom o združenem delu
- nekatere neustrezne rešitve v sedanjem republiškem zakonu.

Predlagane so naslednje pomembnejše spremembe in novosti:

1. Invalidsko zavarovanje

— da bi se v OZD v večji meri vzpodbudila odgovornost do dela za preprečevanje invalidnosti ter pravočasno premeščanje delavcev iz težjega in zdravju škodljivega delovnega okolja, naj bi bilo temeljno izhodišče novega zakona: varstvo delovnih invalidov se mora izvajati predvsem tam, kjer invalidnost nastaja, torej v zdru-

ženem delu; to pomeni: delovne organizacije naj bi same prevzele tveganje v zvezi z zmanjševanjem delovne zmoglosti in preprečevanjem invalidnosti, zato pa ne več odvajale sredstev skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja

— OZD bodo morale v svojih samoupravnih splošnih aktih urediti vprašanje v zvezi z višino usklajevanja in izplačevanja denarnih nadomestil

— na novo je treba vgraditi določila o izgubi in uživanju pravic delovnih invalidov s poudarkom na omejevanju uživanja in prenehanju pravic; s tem bi delovnega invalida vzpodbudili k čimprejšnji zaposlitvi in uspešni prekvalifikaciji oz. dokvalifikaciji; če do določenega roka ne bi začel s prekvalifikacijo ali dokvalifikacijo oz. ne bi začel opravljati del in nalog, za katere je bil razporejen po nastanku invalidnosti, bi te pravice izgubil in jih na podlagi iste invalidnosti ali njenega poslabšanja ne bi mogel znova dobiti

— na novo je treba vgraditi določila, ki se nanašajo na odmero in usklajevanje denarnega nadomestila za telesno okvaro; upoštevati bo treba predvsem ugotovljeni odstotek telesne okvare in vzrok za njen nastanek.

2. Izračunavanje pokojninske osnove in odmera pokojnine

— ženske, ki se glede na predlagane spremembe delovne zakonodaje odločijo za upokojitve pri 40 letih pokojninske dobe, naj bi uveljavile povišanje pokojnine za 1% šele po dopolnitvi pokojninske dobe, tako kot delavci — moški, t. j. po 40 letih.

3. Predčasna upokojitve

— ponovna uvedba te možnosti; do zdaj so jo imele le Srbija, Hrvaška, Makedonija in avtonomni pokrajini, zato polemike; po tej možnosti bi lahko zavarovavec uveljavil pravico do pokojnine 5 let prej, torej ob 5 let manjši starosti in 5 let krajši pokojninski dobi od polne; njena uvedba bi sicer pomenila znižanje pokojnin in s tem padec socialne varnosti, večje pritiske na varstveni dodatek, obremenitev združenega dela ter večjo solidarnost; utemeljujejo jo predvsem z obrazložitvami, da je pred upokojitvijo tista povojna generacija, ki je mnogo prispevala k osvoboditvi in obnovi domovine ter je za-

radi tega izčrpana, tudi zato, ker ni uživala bonitet višjega družbenega standarda.

4. Varstveni dodatek

— uveljaviti pravico do tega dodatka tudi za osebe, ki opravljajo samostojne dejavnosti.

5. Uživanje in izguba pravic

— glede na novi zakon o vojaški obveznosti naj bi pravica do družinske pokojnine za čas služenja vojaškega roka v JLA mirovala, pokojnina pa se naj ne bi izplačevala

— upokojencem, ki se po dopolnitvi polne pokojninske dobe zaposlijo in pokojninsko zavarujejo pri tujem delodajalcu v tujini, se pokojnina za čas zaposlitve ne bi izplačevala, pravica do nje pa mirovala

— v okviru pokojninskega zavarovanja je treba izenačiti izvenzakonsko skupnost z zakonsko, kot je opredeljeno v rodbinski zakonodaji

— v pokojninsko dobo naj bi se štel tudi čas služenja vojaškega roka nad 24 mesecev.

6. Minulo delo

— pokojnina naj bo oblika udeležbe upokojenega delavca v delitvi sprotnega družbenega dohodka in s tem neodtujljiva materialna pravica, ki izvira iz minulega dela; družbenoekonomski odnos namreč temelji na dohodku, ki ga ustvarijo delavci v združenem delu s svojim živim in minulim delom delavcev, ki so že uveljavili pravico do pokojnine.

7. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov

— tudi kmetje naj bi plačevali posebne prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, torej naj bi se vključili v notni sistem pokojninsko-invalidskega zavarovanja; obvezno naj bi bili zavarovani vsi združeni kmetje, ki naj bi imeli tudi vse pravice iz invalidsko-pojninskega zavarovanja; drugi kmetje naj bi imeli le pravico do starostne, invalidske in družinske pokojnine.

Skupščina Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS bo o predlaganih spremembah razpravljala in sklepala konec septembra.

(Povzeto po gradivu za razpravo)

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto IX

Ravne na Koroškem, 15. septembra 1982

Št. 9

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Mladinska politična šola '82 v Mariboru

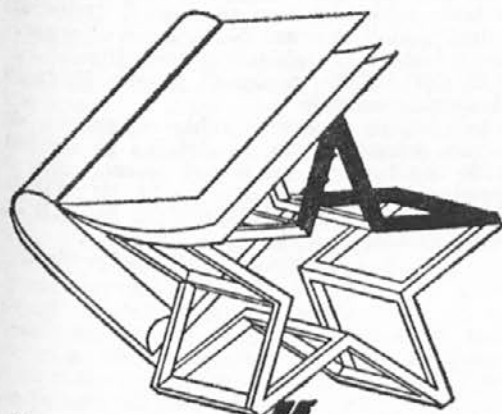
Z razpravo na letošnji poletni politični šoli (bila je julija v Mariboru in je trajala tri dni) so v Zvezi socialistične mladine Slovenije strnili prvi del obravnave dokumentov in usmeritev za svoj jesenski kongres. Čeprav aktivisti ZSMS niso bili zadovoljni s potekom trimesečne razprave o dokumentih, saj ni segala v vsa življenjska in delovna okolja mladih, pa je le-ta vendarle pomenila

Poletna politična šola je v delu ZSMS postala že tradicionalna komponenta, saj poteka že krepko desetletje. Brez dvoma je njen program precej pester ter ambiciozno zasnovan.

O osnutku kongresnih listin so razpravljali tudi brigadirji na vseh mladinskih delovnih akcijah po Sloveniji. Čeprav udeležba na razpravah ni bila sestavni del »obveznega dela«, je bila široko in številčno zastavljena. Sicer pa so tudi brigadirji prispevali marsikatero ustvarjalno in tudi kritično misel h gradivu.

Tako je razprava na MPPŠ potekala predvsem o predloženem tekstu programskih

usmeritev. Mladinsko prostovoljno delo je področje, na katerem mladi s konkretno akcijo v okviru dejavnosti ZSMS prispevajo k razvoju manj razvitih področij Slovenije in Jugoslavije, prav tako pa je tudi pomemben dejavnik vzgoje mladih. Zato bo potrebno še v nadaljnjem obdobju postaviti jasen koncept organiziranja, še posebej pa vsebine mladinskih delovnih akcij, so poudarili razpravljalci. Potrebno bo več angažiranosti OK ZSMS, OO ZSMS in centrov za mladinske delovne akcije, da z ustreznim informiranostjo in boljšim kadrovanjem vzpodbudijo in zainteresirajo mlade za MDA. Nikakor ne smemo dovoljevati, da prihaja na akcijah do raznih deformacij (predvsem na zveznih mladinskih delovnih akcijah), ki izničujejo mladinsko prostovoljno delo in tako odbijajo mlade. Izkristaliziralo se je mnenje, da je družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje dober temelj za nadgrajevanje in boljše organiziranje ta-

MPPŠ '82

razčiščevanje mnogih odprtih vprašanj in omogočila, da bodo na kongresu sprejeli takšne sklepe in listine, ki bodo vodilo za prihodnje akcije. Pravzaprav ne gre za dokumente in razpravo o posameznih akcijah oziroma formulacije, so poudarjali v mladinski organizaciji. Kljub temu, da je tudi to pomembno, pa so še pomembnejši dokumenti, ki odpirajo razmišljanja o posameznih aktualnih dogodkih in položaju v naši družbi. Gre preprosto za to, da se mladi zavedajo svojih problemov, da o njih razpravljajo, da spoznajo vse tisto, kar doživljajo vsak dan na svoji lastni koži. In ravno to je predmet »mladinske politike«, tisto, kar je potrebno nenehno izboljševati ter spreminjati.

Toliko bi naj bilo za nekakšen uvodni del. In letošnja MPPŠ je bila v štajerski metropoli zategadelj, ker je še neraziskana s te plati, izkazala pa se je tudi kot najcenejša različica, kar je v obdobju stabilizacijskih prizadevanj vendarle pozitivno, saj smo bili nastanjeni v študentskih domovih. Manj umirjeno kot delo v plenumu pa je bilo tisto po skupinah, kjer so se kresala mnenja iz različnih sredin in področij. Ker pa smo mladinci mladi, še zlasti takrat, ko smo skupaj v tako velikem številu (bilo nas je prek 400), smo sila resno in zagnano delali. Mladost pa ni samo delo, ampak tudi pesem, zato smo velikokrat zapeli, in to prav ubrano, skratka zabavali smo se prav po slovensko.

Ponosno in svečano

ko mladinskih delovnih brigad kakor tudi mladinskih delovnih akcij.

Zelo pestro in delavno je bilo tudi v skupini za informiranje v ZSMS. Ocenjeno je bilo, da je tekst o samoupravnem sistemu informiranja in protislovjih, ki nastopajo znotraj razvoja informacijskih in množičnih komunikacijskih procesov, zelo dobro izhodišče za dolgoročno akcijo ZSMS na tem področju. Še natančneje se mora razdelati in diferencirati blagovni značaj informacije v naši družbi, natančneje oceniti, kako se uresničujejo temeljna načela našega informiranja pri obveščanju delegatov vseh delovnih ljudi ter občanov.

Prav tako bi bilo potrebno v dokumentih sprožiti široko javno razpravo o temeljni vsebinski zasnovi tednika »Mladina« ter o njenem vsakoletnem programu. To pa pomeni, da naj bi se s kongresom sprožil tudi proces, da tednik »Mladina« dejansko zaživi s problemi mladih in da se temu prilagodi tudi oblikovno. V dokumentih mora biti povedano, da naklada in bralstvo Mladine usiha, da kljub naporom tega procesa ni mogoče zaustaviti brez temeljnih posegov v sam medij.

Razprave so bile sila aktualne in pestre tudi v skupinah za samoupravni položaj učencev in dijakov, za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, za družbene organizacije in društva ter prosti čas, bil je govor o kulturni politiki v ZSMS in samoupravnem položaju učencev in dijakov.

Ob zaključku naj omenim, da so na mladinski poletni politični šoli sodelovali tudi predsednik RK SZDL Franc Šetinec, ki je udeležencem spregovoril o ZSMS kot najširši fronti mladih in njeni dejavnosti v SZDL, predsednik CK ZKS Andrej Marinc je govoril o protislovjih v doseženi stopnji družbenoekonomskega razvoja v Sloveniji. Kot zadnji je sodeloval član predsedstva CK ZKJ Milan Kučan, ki je govoril o razvoju političnega sistema samoupravljanja v stabilizacijskih razmerah.

Letošnja mladinska poletna politična šola v Mariboru je dosegla svoj namen, narejeni so bili določeni premiki v ZSMS. Z eno besedo bi lahko rekli, da so bili postavljeni temelji, na katerih bo svoje programske usmeritve in akcije gradil 11. kongres ZSMS oktobra v Novem mestu.

Silvo Jaš

V dvoje gre lažje

11. KONGRES ZSMS – 11. KONGRES ZSMS

V preteklem mesecu je predsedstvo republiške konference ZSMS na svoji redni seji sprejelo sklep o sklicu 11. KONGRESA ZSMS, ki bo 22., 23. in 24. oktobra v NOVEM MESTU. Udeležili se ga bodo po štirje delegati iz vsake občinske konference ZSMS in univerzitetne konference, po dva delegata družbenih organizacij in društev, 15 delegatov iz vrst JLA, člani odbora za pripravo 11. kongresa ZSMS, člani nadzornega odbora in člani komisije za statutarna vprašanja in pritožbe republiške konference ZSMS.

DROVSKO problematiko in spremembe STATUTA.

Udeleženci kongresa, katerih bo 430, bodo bivali v dijaškem domu MAJDE ŠILC v Novem mestu. Na kongresu pričakujejo okoli 50 gostov in 60 novinarjev.

Zasedanja kongresa bodo potekala v ŠPORTNI DVORANI MAROF, v VELIKI DVORANI IN SEJNI SOBI ZAVAROVALNICE, v JEDILNICI in SEJNI SOBI Ljubljanske banke v Novem Mestu.

Informativna dejavnost bo potekala prek sredstev javnega obveščanja (časopisov, radia, televizije, glasil delovnih organizacij, mladinskih glasil).

Za udeležence kongresa bodo izdane tri številke kongresnega biltena. Prva bo izšla

10 dni pred kongresom, druga 22. oktobra in tretja 23. oktobra 82.

Poleg kongresnega biltena bodo organizirane še druge oblike informiranja: — fotočasopisi, stenski časopisi in razglasna postaja.

Za udeležence kongresa bodo organizirali kulturno-zabavne prireditve. Ogljedali si bodo lahko likovne razstave v Dolenjski galeriji, Mali dvorani NOB, delovni organizaciji Labod... Ogljedali si bodo film »LJU-DJE OB KRKI«, poslušali pevske zборе in glasbene ansamble.

Iz vsebine programa lahko sklepamo, da našim delegatom ne bo dolgčas in da jim bodo zagotovljeni vsi pogoji in možnosti za uspešno in kreativno delo na 11. KONGRESU ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE SLOVENIJE.

Miroslav Garb

Lepo je . . .

Sreča, bratstvo, tovarištvo! Delo! To so besede, ki jih lahko resnično spoznaš le na delovni akciji. Zato sem se tudi jaz že tretjič zapored odločila, da grem v brigado. Ker pa sem bila v Sloveniji že dvakrat, sem se odločila, da se udeležim akcije v Srbiji. Zelela sem spoznati nove ljudi, njihove običaje in šege ter spoznati nove prijatelje-brigadirje.

Udeležila sem se torej zvezne mladinske delovne akcije v Srbiji, točneje v Paračinu. Tu poteka gradnja avto ceste do Beograda do Niša, in sicer gradnja novega traku vzporedno s starim delom ceste. Tudi tega so v šestdesetih letih pomagali zgraditi brigadirji. Tako naj bi predvidoma v prihodnjem letu štiripasovnica že povezovala Beograd z Nišem. S tem pa bo seveda omogočen še večji promet kot sedaj, saj že sedaj lahko vidiš avtomobilske registracije najrazličnejših dežel: Avstrije, Turčije, Francije, Grčije, Nemčije...

Mladinska delovna akcija: AUTO PUT BRATSTVO-JEDINSTVO 82, in sicer prva izmena, je trajala od 10. junija do 10. julija 1982. Pokrovitelj naše brigade je bila občinska konferenca ZSM Srbije iz Čačka. Brigada je štela 52 brigadirjev, od tega šest deklet. V tej brigadi z imenom: »Dvanajst pobratnih občin« smo bili poleg občin Čačak, Varvarin, Bosanska Dubica, Podravska Slatina, Suha Reka, Cazin, Garešnica, Bela Palanka, Probištip in Beočin tudi mi, Ravenčani. Le iz Ulcinja ni bilo predstavnikov. Sicer pa nas je bilo iz nekaj občin po pet ali šest, iz Čačka in še nekaterih drugih pa tudi do deset brigadirjev. Po večini smo bili srednješolski in delavci, študentov pa tudi letos ni

bilo. Imeli pa smo tri »klinge«, devetletne pionirje iz Čačka. Bili so res majhni, a od sile pridni. Pomagali so, kolikor so mogli, vendar so bili v brigadirskih oblačilih kot klovn, saj je imel najmanjši krog številko 35.

Poprečna starost naše brigade je bila okrog 17 do 18 let. Bili smo vseh narodnosti: Makedonci, Črnogorci, Muslimani, Srbi, Hrvati, Slovenci... Prvič sem se srečala s tako pisano množico. Njihove navade sem poznala le iz knjig in učbenikov. Iz pogovorov starejših pa sem marsikdaj slišala opazke, čes da so Makedonci leni, da cigani krađejo. Vendar sedaj vem, da smo skoraj vsi enaki. Vsi smo včasih leni, včasih zelo pridni, le jezik imamo različen. A tudi to nas ne moti. Kajti če se ljudje razumejo s srcem, če se imajo radi, potem jezik ni pomemben.

Iz ravenske občine nas je potovalo pet, od tega eno dekle. V Čačak, kjer je bil zbor naše brigade in od koder naj bi potovali skupaj, smo potovali z vlakom. Občinsko konferenco ZSM smo po krajšem povpraševanju našli. Pripotovali smo zadnji. Vsi so bili že kar domači, a so tudi nas hitro razvedrili. Pozdravili so nas z brigadirskim ZDRAVO in nam pokazali pot do tabora. Tam smo eno noč prespali v šotorih.

Naslednje jutro so iz Čačka krenile tri brigade, vendar vsaka na svojo akcijo. Potovali smo z avtobusom, kjer smo seveda vso pot peli in se pozdravljali.

V Paračin smo prispeli okrog 12. ure. Prvi vtis je bil čudovit. Naselje je bilo lepo urejeno, hiše, velike in lepe kot prave vile, pa so me spominjale na hiše palčkov iz pravljic. Poleg tega je bilo v naselju še devet

Delo na kongresu bo potekalo v petih delovnih skupinah, in sicer:

1. DRUŽBENOEKONOMSKI ODNOSI
2. POLITIČNI SISTEM SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA
3. ZA MNOŽIČNO IN FRONTNO ORGANIZIRANOST ZSMS
4. ZA PREOBRAZBO VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
5. ZA RAZVOJ KULTURE, MNOŽIČNE KULTURE, TELESNE KULTURE, PROSTEGA ČASA in INTERESNIH DEJAVNOSTI MLADIH

V prvi delovni skupini bodo še posebej spregovorili o vprašanju dolgoročne stabilizacijske politike, problematiki združenega dela, razvoja kmetijstva, znanosti in znanstveno-raziskovalnega dela in družbenoekonomskih smotih MLADINSKEGA PROSTVOLJNEGA dela.

V drugi komisiji bodo izpostavili vprašanje razvoja INFORMATIVNEGA sistema, delo v krajevni skupnosti, razvoj mednarodnih odnosov in razvoj in podružbljanje SLO in DS.

V tretji delovni skupini bodo obravnavali vprašanje IDEJNOPOLITIČNEGA dela, MARKSISTIČNEGA izobraževanja, KA-

športnih igrišč ter seveda kantina, v kateri je bilo dobiti celo pralni prašek. Paviljonov je bilo v naselju deset. Osem smo jih zasedli brigadirji iz devetih brigad. Naša brigada, pozneje imenovana kar »čučanska«, je bila v paviljonu skupaj z brigadirji MDB bratov Polančič iz Maribora. Poleg nas in Mariborčanov so bile udeleženci akcije še MDE Vrbasa, Novega Pazarja, Beograda, Doljevca... V preostalih dveh paviljonih pa so imeli svoje prostore štab akcije, zobozdravniki so imeli tu svojo ordinacijo, potem splošni zdravnik. V enem pa je bila seveda kuhinja z jedilnico, v kateri nas je lahko hkrati jedlo okrog 120, torej dve brigadi.

V nedeljo, ko smo prispeli, smo ves dan urejali brigadirsko naselje, očili smo si brigadirke, šivali embleme-našitke. Pisali smo plakate in stenčase, vmes pa smo ves dan tekmovali z brigadirji drugih brigad, kdo bo glasneje pel. Zvečer smo imeli spoznavni večer in moram reči, da so se nekateri kar dobro spoznali. To noč sem v pričakovanju na prvi delovni dan slabo spala.

Naslednje jutro (in tudi vsa ostala) smo vstali ob 3,50, ko nas je glas dežurnega: »Diž!« vrgel na noge. Potem je bilo malo prerekanja, ali bomo oblekli rdeče ali bele majice, dokler se ni zaslila melodija znane: »Haj, haj, brigade« in nam dala znak za jutranjo telovadbo. Vsaka brigada je imela svoj telovadni prostor. Po telovadbi umivanje, pospravljanje sob, potem pa zbor za dviganje zastave. Nato pa zajtrk. Okrog petih je bil odhod na delovišče.

Na traso smo se vozili z avtobusi, in sicer po dve brigadi v enem. Vozili smo se tudi do 30 km daleč. Če je bilo hladno vreme (katerega ni bilo veliko), je še kar šlo, a kaj, ko je ob dveh, ko smo se vračali s trase, sonce pripekalo, da le kaj. Traserji pa sitni kot komarji: »Složi alat, daj to, daj ono!« No, potem ko smo s pesmijo prikorakali v naselje, se umili in dobili zaslužen kosilo, je bilo spet vse lepo in prav.

Po krajšem počitku so se začele interesne dejavnosti. Avto šola, politična šola, foto in kino klub, folklor in pa seveda športne aktivnosti, ki so bile najbolj obiskane. Tu smo igrali nogomet, rokomet, odbojko. Eni igrali, drugi navijali in bodrili svoje. Nekateri so pisali za biltene, drugi so jih urejali, spet drugi so risali plakate in stenčase ali tlakovali potke in napise okrog paviljonov. Vsak se je zabaval po svoje.

Ob 19. uri je bil zbor brigad za spuščanje zastave. Tu se je prebralo dnevno poročilo za prihodnji dan. In seveda, kar je najpomembnejše, odstotki, torej uspeh in rezultat brigadirjev na trasi in ocene (od 1 do 10) za ureditev okolja, sob, za potek jutranje telovadbe ter seveda za disciplino brigadirjev.

Prvi dan smo bili prvi! Dvestoodstotni! Bili smo ponosni in srečni. Tudi ostalih nekaj dni smo bili med boljšimi. Potem pa ne več. Odstotki so bili nizki. Po nekaj brigadirskih konferencah se je stanje spet popravilo in tako smo iz prve polovice akcije pravilo — do druge precej napredovali.

Po večerji smo imeli razne zabavne večere, predstavitve brigad, organizirali smo igre brez meja, igrali so nam ansamblji. Tu in tam si srečal skupine, ki so se zabavale ob kitari.

Dopoldne, na trasi, smo najprej razdelili orodje. S tem ni bilo problemov, bilo ga je vedno dovolj. Nato smo se razdelili po četah. Imeli smo štiri čete. Delo je bilo zanimivo, saj smo delali različne reči. Večja dela so opravljali delavci delovnih organizacij, ki delajo na avto cesti, brigadirji pa smo urejali bankine ob cesti, delali nasipe in natovarjali pesek na kamione. Pomagali smo tudi pri gradnji mostov. Delo je bilo včasih lažje, včasih težje. A opravili smo gal Bodrila nas je pesem, tovarštvo in medsebojna pomoč. Večkrat smo naredili tudi zamenjavo brigadirjev. Iz ene brigade jih je šlo nekaj v drugo in obratno.

Vsak popoldan, ko smo se vrnili s trase, jih je lahko šlo iz vsake brigade po nekaj iz naselja. Tako je bil Paračin, ki je bil od naselja oddaljen 2 ali 3 km, vsak popoldne poln brigadirjev.

Ko smo videli nasmejane obraze domačinov, katerim smo prav tako priskočili na pomoč, smo spet in spet dobivali voljo do dela in želeli smo si, da bi lahko čim dlje ostali v tej lepi Moravski dolini.

Ob nedeljah pa smo imeli prosti dan. Bil je namenjen izletom in počitku. Drugo soboto smo tudi brigadirji naše brigade šli na izlet. Potovali smo v Belo Palanko, ki je od Paračina oddaljena kakih 150 km. Tam je bilo namreč srečanje folklornih skupin dvanajstih pobratenih občin, iz katerih je bila sestavljena tudi naša brigada. Odpotovali smo takoj po povratku s trase. V Palanko smo prispeli okrog šestih zvečer. Odpravili smo se na stadion, kjer je že potekal nastop najrazličnejših folklornih društev. Oblečeni v živopisane narodne noše ter z izredno lepimi plesi so razvneli gledalce. Vendar nas je na smolo zmotil dež in odpravili smo se do hotela Esperanto, kjer smo Ravenčani srečali tudi našo delegacijo. Po večerji smo se razdelili po domovih domačinov, ki so bili res zelo gostoljubni, in se naslednji dan kar nismo mogli ločiti od njih. Ob 12. smo se od vseh poslovili in odpotovali nazaj. Nekaj mladincev, pri katerih smo prespali, pa je odpotovalo kar z nami in so bili nekaj dni pri nas. Na pomoč so nam priskočili tudi na udarni dan, prav tako kot domačini, mladinci iz Paračina.

Zal je mesec dni hitro minil in že je napočil zadnji dan. Bili smo srečni, da se vračamo domov, pa vendar tako žalostni, da zapuščamo Paračin, da zapuščamo prijatelje, akcijo.

Ta dan je bil najgrši. Ves dan smo peli, pozdravljali, plesali kolo, a naša srca so bila

žalostna. Le nekje na dnu je tlela iskra veselja, oglašala se je misel in želja, da se prihodnje leto spet vidimo. Morda v Paračinu, na Savi ali na vseh naštetih akcijah v naši Jugoslaviji.

Po večerji smo se vsi udeleženci akcije zbrali na slavnostnem prostoru, kjer se je odvijal zaključek prve izmene. Ob stalnem petju in pozdravljanju je stekel kulturni program. Po pozdravnem govoru je komandant akcije za delovišče prebral rezultate. Akcija je v celoti dobro uspela. Naša brigada je prejela trak akcije ter 10 udarniških značk in pet pohval. Od tega smo dve udarniški in pohvalo prejeli brigadirji naše občine. Nato smo se še zadnjič postavili v zbor. Zaslišala se je himna iz 600 grl, iz grl brigadirjev, ki so gradili »auto put bratstva in enotnosti«.

Hip zatem se je zaslil gromek pozdrav, nato pa svečano: »Druže Tito mi ti se kurnemo...« Po vsem naselju se je vilo »kozaračko kolo« in zdelo se je kot ogromna železna kača, ki je ni moč razdeliti.

Jok, sreča in žalost, veselje in ponos, vse te tako različne besede so bile združene v nas. Prvič sem občutila, kako lahko ljudje stojijo ponosno, dvignjenih glav, a solznih oči. Rekla sem si: »Paračin, še bom prišla! In ne samo k tebi, šla bom povsod in pomagala, da bo naša domovina še lepša, da bomo vsi tovariši in prijatelji!«

Zato pozivam vse mlade, ki se še niste udeležili akcije, pridite! Ne bo vam žal. Prijateljstvo ostane tudi po akciji. Redno si dopisujemo in tudi obiskali se bomo kdaj. Ostane pa tudi lep, zelo lep spomin.

Nina Dežman

Republiška MDA Brkini '82

MDB Prežihov Voranc Ravne na Koroskem se je v mesecu juniju 1982 vrnila iz republiške MDA BRKINI 82. 46 brigadirjev iz vseh krajev naše občine je v 21 dneh opravilo 4923 norma ur v vrednosti 1.033.830,00 din. Po oceni vodstva akcije so bila dela kvalitetno opravljena, prav takšen je bil odnos brigadirjev do delovnih sredstev in svojih sovrstnikov iz ene izmed ljubljanskih občin. Brigadirji so delali na izkopu kanala III. in IV. kategorije, polaganju armatur, planiranju brežin, nakladanju in razkladanju kamenja. V prvi polovici izmene so dosegali norme 146%, v drugi polovici pa 165%, na udarni dan pa celo 211,5%.

Naša brigada Prežihov Voranc je delala na štirih različnih deloviščih, in sicer na cesti Ravan—Osoje in vodovodu Dobropolje—Zarečje, Rožice in Vaseje.

Veliko naših brigadirjev je obiskovalo najrazličnejše tečaje, na katerih so osvojili oz. pridobili določen del znanja, ki ga bodo koristno uporabili pri svojem nadaljnjem delu.

Naša brigada je v tem času izdala pet biltenov, devet stenčsov in izvedla dve radijski oddaji.

S svojim prizadevnim in dobrim delom je brigada osvojila naslednja priznanja: naziv udarna brigada na 1. in 2. polovici I. izmene, udarništvo udarnega dne v 1. in 2. polovici I. izmene, priznanje za družbene dejavnosti v 1. in 2. polovici I. izmene in najvišje izmensko priznanje TRAK AKCIJE.

Najvišje priznanje, PRIZNANJE UDARNIKA, za dosežene izredne rezultate na delovišču in naselju so prejeli:

1. Paradiž Milan — učenec srednje šole naravoslovne usmeritve;
2. Đura Saša — učenka srednje šole naravoslovne usmeritve;
3. Bisako Damijan — učenec srednje šole na Ravnah;
4. Ledinek Tadej — učenec srednje gradbene šole Maribor;
5. Pečovnik Gorazd — učenec srednje gradbene šole Ljubljana;
6. Župančič Bogdan — učenec srednje šole na Ravnah;
7. Brekalo Ilija — učenec srednje rudarske usmeritve v Mežici;
8. Lisica Boro — učenec srednje šole rudar-

Melioracija zemljišča

ske usmeritve v Mežici; 9. Mičič Zoran — učenec srednje šole rudarske usmeritve v Mežici; 10. Bezjak Drago — delavec TOZD TAB Rudnik Mežica; 11. Šipek Danijel — delavec ZDUM Črna na Koroškem; 12. Krajnc Martin

Pohvalo MDB Prežihov Voranc Ravne na Koroškem pa so prejeli:

1. Čodri Jerneja, 2. Kunc Darinka, 3. Lampret Darko, 4. Pogorevčnik Marko, 5. Krivec Alenka, 6. Keber Robi, 7. Kamnik Vlado, 8. Božič Tilka, 9. Ivartnik Andreja, vsi učenci in učenke srednje šole na Ravnah, 10. Božič Andreja, učenka OŠ Franca Pasternaka Lenarta Mežica, 11. Zupančič Anita, 12. Horvat Jadranka, učenki srednje šole na Ravnah.

Povedati moramo tudi to, da kot organizator MDB nismo zadovoljni s strukturo brigade, saj nam je manjkalo mladih delavcev. Od 46 brigadirjev sta bila v brigadi le dva mlada delavca, in sicer Bezjak Drago iz TOZD TAB RM in Šipek Danijel iz ZDUM Črna na Koroškem. Kje so vzroki za tovrstni pojav, bomo skušali ugotoviti v naslednjih tednih.

Za konec pa bi napisali še to, da smo z brigadirji bili zadovoljni, saj so v celoti opravičili zaupanje delovnih ljudi in občanov naše občine, skratka, zapisali bi lahko tudi besedo, da se jim v imenu vseh v občini Ravne na Koroškem zahvaljujemo za njihovo prizadevno delo in dosežene rezultate.

Miroslav Garb

MDB „NORBERT VEBER“ — SISAK '82

Mladinska delovna brigada »Norbert Veber« je bila ustanovljena 1977. leta. Od takrat naprej ta brigada sodeluje na zveznih akcijah vsako leto. Osvojila je veliko priznanj, prav tako pa tudi letos trak akcije, seveda samo s prizadevnim delom tako na trasi kot v naselju. Poleg traka je ta brigada osvojila še dvanajst udarniških značk. Eno od teh sva dobila tudi midva z Marjano. Brigada »Norbert Veber« je povezovala mladino iz vse Jugoslavije ali drugače povedano, mlade železarje iz vse Jugoslavije. Predstavnika železarne Ravne sva bila z Marjano Ledinek. Gosti brigade so letos bili v Sisku trije brigadirji. Sin pokojnega Norberta Vebra Mladen in dva pionirja na predlog CK iz Beograda. Akcija se je pričela 13. 6. 1982 in končala 7. 7. 1982. Približno dva tedna je potekala v železarni Sisak pri planiranju zemlje in urejanju hale, ki so jo nato svečano odprli tudi z našo brigadirsko pomočjo. V zadnji polovici izmene smo nato šli na čiščenje grmovja, ki je trajalo skoraj do konca izmene.

Ne bi bilo napačno, da se omeni tudi brigadirski vsakdan, ki je bil včasih precej razgiban. Vstajali smo vsak dan nekaj pred četrto uro. Potem se je vse skupaj zavleklo do šeste ure, seveda s telovadbo, umivanjem, urejanjem prostorov, pa z dviganjem zastave in seveda zajtrkom. Na delovišče smo navadno odhajali ob šestih in delali do enih, z malico vmes, seveda. Ne bi mogel trditi, da med delovnim časom ni bilo tudi kakšnega obiska, ki smo ga bili vsi veseli, saj smo vedeli, da na takšen način dobivamo tudi okrepčilo. V popoldanskem in večernem času so bili navadno razni tečaji, katere sva obiskovala tudi midva. Zvečer pa so bile navadno predstavitve brigad ali zabave, tako da tovarštva res ni bilo težko negovati. Vsekakor je omembe vredno, da je bilo tovarštvo in medsebojno sodelovanje v tej brigadi enkratno. Pomagali smo si med seboj, se zabavali, tako da nesoglasij ni bilo. Kot nekakšen simbol je bila za brigado tudi ohcet, ki smo jo izvedli dan pred odhodom domov. Najtežje pa je vsekakor bilo zadnji večer in naslednji dan, ko smo se poslavljali. Sklenili smo tudi, da vezi ne bomo pretrgali in bi se mogoče še kdaj srečali.

Brigadirski pozdrav: Z-D-R-A-V-O

Rudi Fajmut,
TOZD vzmetarna

Udeleženci akcije iz slovenskih železarn

Zvezna mladinska delovna akcija Nova Gradiška 1982

V drugi izmeni zvezne mladinske delovne akcije Nova GRADIŠKA 82 v SR Hrvatski, v času od 8. 7. do 4. 8. 82 so poleg naše brigade Prežihov Voranc sodelovale MDB »Krstec Misirkov« iz Makedonije, bratska brigada »TITO« iz Srbije in Hrvatske, brigada »Hasan Kikič« iz Srbije in brigada »Šajkaška« iz Vojvodine.

Brigade so delale pri krčenju in sežiganju grmičevja in nato na pogozdovanju. V prvi dekadi je naša brigada dosegla odlične rezultate tako na delovišču kot v naselju. V poprečku je dosegla 152% norme, na udarni dan pa celo 283,76%. Ti rezultati so se v drugi dekadi še izboljšali, tako da je brigada osvojila vsa možna priznanja akcije in sicer:

- naziv udarna brigada
- priznanje za družbene dejavnosti
- naziv dvakratna udarna brigada
- in TRAK AKCIJE

»POSAVSKI PARTIZANSKI ODRED«

Dvanajst brigadirjev je prejelo najvišje priznanje za posameznika »NAZIV UDARNIKA« (udarniško značko), dvanajst brigadirjev pa je prejelo pohvalo akcije.

NAZIV UDARNIKA so prejeli:

VINDIŠ Marinka, delavka psihiatrične klinike v Ljubljani
SIMIČ Živko, delavec TOZD VALJARNA ŠPES Silvester, delavec TOZD STROJI in DELI
MURATOVIČ Ferid, delavec TOZD RUDARSKI OBRATI RUDNIKA MEŽICA
PRAPROTNIK Darja, dijakinja SREDNJE ŠOLE na RAVNAH
ARNOLD Radovan, dijak SREDNJE ŠOLE na RAVNAH
HRNJČIČ Delija, dijak SREDNJE ŠOLE v MEŽICI
MUJANOVIČ Samir, dijak SREDNJE ŠOLE v MEŽICI
VOVK Irena, dijakinja SREDNJE ŠOLE
BEŠIČ Azrudin, dijak SREDNJE ŠOLE v MEŽICI
RAKIČ Goran, dijak SREDNJE ŠOLE v MEŽICI
PEČOVNIK Gorazd, dijak GRADBENE ŠOLE v LJUBLJANI

Struktura MDB PREŽIHOV VORANC:

Skupno število brigadirjev —	49
moških	37
žensk	12
delavcev	13

dijakov	27
osnovnošolcev	9
članov ZKS	5
poprečna starost	18 let

Vsem brigadirjem, ki so sodelovali na zvezni MDB Nova Gradiška 82, se zahvaljujemo za njihov trud, predvsem pa za dosežene rezultate na področju družbenih dejavnosti, samoupravljanja in razvijanja bratstva in enotnosti. Hkrati pa se zahvaljujemo vsem organizacijam, ki so nudile ustrezno pomoč pri formiranju MDB Prežihov Voranc.

11. avgusta 82 sta se z zvezne MDA Plitvice 82 vrnili dva naša brigadirja, ki sta bila v sestavi MDB Ivana Cankarja iz OK ZSM Vrhnika. Marko Trstenjak in Aleš Cigale, maturanta sr. šole na Ravnah, sta za izjemne delovne uspehe prejela naziv udarnika (udarniško značko).

Miroslav Garb

Še nekaj vtisov o delovni akciji

Čisto zares smo jo mahnili na mladinsko delovno akcijo Kobansko '82, kajti hoteli smo preživeti dan z brigadirji tako na trasi kot tudi na delovišču. Tisti pravi brigadirski utrip pa moraš znati doživeti, kajti ne da se ga kar tako opisati.

Staro šolsko poslopje spet gosti, tokrat že četrtrič zapovrstjo brigadirje iz Slovenije in ostalih republik na delovni akciji. Srečali smo same znane obraze vodstva akcije; komandanta Alfonza Drevenska, namestnico za interesne dejavnosti Diano Bohak in še bi lahko naštevali.

Brigadirji s svojo mladostjo, poletom in zagnanostjo premagujejo ovire zaostalosti. Tako konstruirajo cesto med Vasjo in Remšnikom ter prelazom Radlje in Brezovec. Kopljejo ter polagajo tudi cevi za vodovod, veliko pa jih tudi dela na melioracijskih delih.

Akcija Kobansko '82 je ena najmanjših in najmlajših delovnih akcijah v Sloveniji. Na njej sodeluje tudi najmanj brigadirjev, delajo pa hkrati na največ deloviščih. Zgodi se celo, da jih je hkrati tudi po štirinajst. V popoldanskem času pa se brigadirji vključujejo v najrazličnejše interesne dejavnosti, saj poteka na akciji cela vrsta krožkov in sekcij.

To je bil takšen čisto kratek raport s Kobanskega in upajmo, da uspešen. Sicer pa bomo več o sami akciji, brigadirjih in tudi ljudeh s teh hribov in vasi, kjer akcija oziroma delovišča obstajajo, napisali več v naši prihodnji številki.

Silvo Jaš

Interalpcenter – perspektiva razvoja turizma v Mežiški dolini

Malokaterata občina v Sloveniji je po oslabilosti domovine dosegla tak gospodarski, kulturni in športni razcvet kot Ravne na Koroškem. Nagla rast narodnega dohodka in vključitev med razvitejša območja je bila predvsem posledica širjenja in posodabljanja železnic Ravne v pravo tovarno plemenitega jekla. Na podlagi vira dohodka ravenskih jeklarjev je bilo v treh in pol desetletjih zlasti v spodnji Mežiški dolini doseženega več kot prej v večstoletni zgodovini koroških fužin.

Ob modernih metalurških in predelovalnih obratih železarnice so se rojevale prosvetne in kulturne institucije, objekti zdravstva, telesne kulture in rekreacije. Temu tempu, ki je požlahtnil strukturo celotnega prebivalstva, pa ni sledil razvoj malega gospodarstva, gostinstva in zlasti turizma. Danes smo v položaju, da se prek meje občine, to je v neposredni bližini, v Avstriji, drenja nebroj tujih gostov, pri nas so pa naravne danosti le malenkostno izrabljene. V primerjavi z avstrijsko Koroško, ki s turizmom letno iztrži 1,5 milijarde dolarjev, se mora sicer cela SR Slovenija vprašati, kaj je pri nas narobe. V mejni občini Ravne na Koroškem je pa to posebno očitno.

Na področju gostinstva in turizma občina Ravne na Koroškem ne zaostaja samo za avstrijsko Koroško, temveč tudi za poprečjem Slovenije. Zaostanek je občuten tako po številu turističnih ležišč na 1 km² površine, po izrabi prenočitvenih zmogljivosti, po strukturi tujih in domačih gostov kot po dnevih bivanja. Kljub takemu stanju v preteklem obdobju 1976–1980 gostinstvo in turizem nista bila deležna naložb v nove objekte, skromne investicije pa so bile skoraj izključno namenjene le rekonstrukcijam in posodobitvi obstoječih zmogljivosti. Občina zato premore le okrog 590 ležišč in še od teh eno tretjino v planinskih postojankah. Družbeni proizvod gostinstva in turizma pa znaša le 2,5% celotnega dosegka občine, kar je kljub nadpovprečni razvitosti okrog 10% pod republiškim poprečjem.

Gostinstvo in turizem zadnje čase, zlasti kot posledica borbe za devize, dobivata večjo pozornost. Ugotovljeno je, da je ob relativno manjšem vlaganju v tej gospodarski dejavnosti možno doseči večje devizne učinke. V petletnem obdobju 1981–1985 sicer še ni planiranih večjih investicijskih naložb za turizem, obseg naj bi bil na ravni preteklega petletnega obdobja, in predvsem v posodobitvi in rekonstrukciji obstoječih zmogljivosti. Če v tem obdobju pa bi moralo, ne le za izletniški, temveč tudi za stacionaren turizem, pridobiti veljavo kmečko gostinstvo. Na podlagi uspešnih izkušenj na Sentanclu naj bi se število domacij, ki se bodo bavile s tujskim prometom, povečalo na okrog 60, polovica pa naj bi imela tudi prenočitvene zmogljivosti. Stacionarni turizem naj bi skupno pridobil okrog 280 dodatnih ležišč. Glavna skrb v sedanjem srednjeročnem obdobju mora biti usmerjena v dolgoročni plan razvoja gostinstva in turizma, v načrtovanje bogatstva ter organiziranosti tujsko prometne ponudbe. Dve sezoni, letna in zimska, sta sigurno prednost, ki zagotavljata učinkovitost naložb. To prednost Mežiška dolina ima.

Tekmovalni uspehi smučarjev iz Koroške so dokaz, da morajo v ravenski občini biti pogoji te vrste zimske telesne kulture. Če so se izoblikovala tri manjša smučarska središča, na Ošve-

nu pod Uršljo goro, v Mežici in v Črni, ki so že vidni pospeševalci zimskega turizma. Zamisel o aktiviranju južnega, zgornjega pobočja Pece za razvoj visokogorskega smučanja spodbudno deluje tudi na načrtovanje razvoja obstoječih središč. Pobuda za izrabo jugoslovanskih smučarskih terenov Pece je prišla iz sosednje Koroške, od županov obmejnih občin Pliberka, Globasnica in Zelezne Kaple. Enostavna študija, izdelana na Dunaju, je pokazala, da Peca za zimski turizem na avstrijski in jugoslovanski strani nudi več od sedanje izrabe naravnih in klimatskih pogojev. Ker prek Pece teče meja med Avstrijo in Jugoslavijo, bi ureditev enotnega smučarskega središča pomenila: razvoj meddržavnih stikov, bogatejšo in privlačnejšo turistično ponudbo. Zato je zamisel takoj bila deležna pozornosti v občini Ravne na Koroškem, na republiškem komiteju za turizem in na izvršnem svetu skupščine SRS.

Interalpcenter, kot so slovenski župani na avstrijski Koroški kompleksno smučarsko središče Pece imenovali, je izvršni svet skupščine občine Ravne spodbudil za ustanovitev poslovne skupnosti za turizem, ki naj bi z enotnim planiranjem, usmerjanjem razvoja, poenoteno ponudbo, usklajevanjem družbenih in zasebnih zmogljivosti ter z učinkovitim vplivom na reševanje komunikacijskih in infrastrukturnih problemov bila pospeševalec turizma v Mežiški dolini. V ta namen je skupščina občine Ravne 20. 4. 1981 izdala sklep o ustanovitvi 13-članskega iniciativnega odbora, ki naj bi pripravil gradivo in zbral interese za sklic ustanovne skupščine poslovne skupnosti za turizem. Osrednja skrb te poslovne skupnosti bi bila Interalpcenter.

Zamisel Interalpcentra je bila tudi predmet razgovorov med predsednikom IS Janezom Zemljaričem in koroškim deželnim glavarjem Wagnerjem ter tako dobila meddeželno raven. Razgovori so zajeli tudi predlog o odpiranju mejnega prehoda na Lužah, kar bi bil eden od pogojev delovanja Interalpcentra. Izvršni svet skupščine SRS je imenoval tudi tričlanski odbor, ki naj bi skupaj s podobnim organom koroške dežele vlade skrbel za koordinacijo uresničevanja zamisli o aktivizaciji obmejnega območja Pece za razvoj zimskega in letnega turizma, spodbujal realizacijo načrta in usmerjal sredstva za infrastrukturne naložbe. Seja mešanega odbora je pa bila samo ena, in sicer 10. junija 1981 na Poljani. Prizadevanje predsednika F. Razdevška, ki je bil vodja jugoslovanske delegacije ali odbora, da bi drugi sestanek mešanega odbora, katerega je bila dolžna sklicati avstrijska stran, bil spomlad 1982, ni bilo uspešno.

Avstrija ima veliko svetovno znanih in dobro razvitih zimsko športnih centrov, poleg tega ima še dosti odprtih možnosti za razvijanje smučišč in izhodišč. Projekt Pece je zato le delni in ozko lokalni interes. Ker so dodatno na Koroškem prisotna tudi strankarska in lokalna trenja, kar smo čutili tudi na prvem sestanku mešanega odbora, je zastoj pri snovanju projekta Interalpcentra možno razumeti. Nehote pa se vsiljuje tudi pomislek, da je na Koroškem ogrožena za projekt Interalpcenter usahnula zaradi aktivnosti pri nas in v strahu, da se bodo po izgradnji smučarji razdelili na obe strani. To pa ne bi smelo uspraviti slovensko stran, nasprotno, pospešiti je potrebno pripravo dokumentacije in prvega ko-

raka za konkreten vstop v sam projekt. Sarajevo, ki nam ne sme biti vzor, je dokaz, kaj se tudi v težkih časih lahko uresniči.

Poleg razvijanja središč za smučanje pri Ošvenu, v Mežici in v Črni mora občina Ravne na Koroškem biti glavni generator za realizacijo projekta Interalpcentra. S tem, da je pri razvojnem Centru naročila študijo o razvoju gostinstva in turizma v Mežiški dolini in s projektantom smučarskih prog Petrom Lakoto sklenila pogodbo o izdelavi glavnega projekta za prvo alpsko smučišče v sklopu Interalpcentra v Topli, je že pokazala posluš in interes, da s projektnimi študijami in drugim gradivom pripravlja teren za uresničevanje zamisli o projektu smučarskega odpiranja zgornjega pobočja Pece. Projekt Interalpcenter je dobil tudi prvo širšo politično podporo. Osrednji odbor koroških partizanov je na razširjeni seji 16. 10. 1981 dal pobudo, da se območje Pece in Olševe razglasi za park prijateljstva, sožitja in spominov. Kljub temu, da zamisel o nacionalnem parku ne bo uresničljiva in da je možno računati le na občinski ali regijski

Letos so bili snežni pogoji na teh območjih od sedla Preva prek Travnika in do vrhov Pece idealni, kar pomeni, da denar, vložen v projekt Interalpcenter, ne bi bil brez učinka. Zavedati pa se je treba, da bo odpiranje novih smučišč v Topli, Koprivni in na Peči zahtevalo velike napore in sredstva. Izhodišče na Prevu je precej oddaljeno, približala pa bi ga mejni prehod na Lužah in hitrejša povezava s Saleško dolino, z izgradnjo cestne povezave bi bila oddaljenost do sedla Preva iz Ljubljane prek Zelezne Kaple oz. Maribora približno enaka, okrog 100 km, iz Celja prek Soštanja in Sentvida pa bližja.

Na projektu Interalpcenter sem se dlje zadržal, ker pomeni oranje ledine smučarske ponudbe za prihodnje generacije. Pri tem pa nočem zanemariti severnega pobočja Uršlje gore od Rimskega vrelca, Sel, Ivarčkega jezera, Ošvena, Ledin in Luž, ki mora že v bližnji prihodnosti z boljšo izrabo naravnih danosti na stečaj odpreti vrata v smučarski svet. Podobno velja za vzhodno, srednje pobočje Pece z izhodiščem iz Mežice in s podaljšanjem obstoječega

Topla s Peco

park, je to pomembna podpora projekta Interalpcentra. Interalpcenter namreč vsebuje glavne cilje, ki jih s proglašanjem naravnega parka zasledujejo koroški partizani, razvoj turizma, ribištva ter pašništva ter odpiranje meje za meddeželni promet na območju parka pa bi morali dodatno skrbeti za varovanje naravnih znamenitosti, izročil preteklosti in spominov na slavne dni narodnoosvobodilne borbe.

Zaradi raznih pripomb sem lani in letos večkrat v vseh letnih časih prekrizal masiv Pece. Delno sem to opravil sam, delno pa skupaj s projektantom Petrom Lakoto, ki je že avgusta 1980 izdelal študijo celotnega žičniškega omrežja Pece od Mežice do Luž. Oglelal sem si teren na severnem pobočju Čofatije, kjer bo prvo urejeno smučišče Tople — Solnica. Na Peco sem se povzpel iz raznih smeri, spoznal sedla Preva med Toplo, Koprivno in Lužami, kjer naj bi bila na višini 1420 m spodnja postaja naše izhodiščne sedežnice za zgornja pobočja Pece. Hodil sem po grebenu Pece od Kordeževe glave prek Končnikovega vrha do Uške kope, spoznal Koble trate, Hudičevo skledo, Snežno jamo, Dolič in Travnicek, kjer bo zgornja postaja dovoljne sedežnice, prostrano smučišče in izhodišče na Končnikov vrh, Dolič in druga smučišča jugozahodnega pobočja Pece na višini med 1800 in 2100 m.

žičniškega sistema na Podpeco in Rišperk.

Slabe izkušnje, ki jih imamo z dedanjem gradnje smučarskih središč zlasti na Golteh in na zahodnem Pohorju, nas opozarjajo na previdnost. Oddaljenost od večjih središč, kar Peca je, zahteva urejenost predvsem zmogljivosti stacionarnega turizma in za izlete prek tedenskega počitka. Projekt Interalpcenter zato mora vsebovati sočasno in postopno urejevanje smučišč in prenočitvenih zmogljivosti. Počitniški tujski promet mora biti glavna preokupacija razvoja turizma v naši Koroški, zato je Interalpcenter sedaj le pogled v prihodnost in pospeševalec sistematičnega povečevanja tujsko prometne turistične ponudbe v Mežiški dolini.

Gregor Klančnik

SLOVENSKI PREGOVORI

- Kdor meč rabi, ga meč po-
habi.
- Kjer je veliko tepeža, je
malo užitka.
- Prisiljeno je vsiljeno.
- Vse bi rad ukradel, samo
duše ne.
- Bodi sam priden in ti ne bo
treba biti zaviden.

Iz naših krajev

KS MEŽICA:

Prizadevni Mežičani

S sredstvi TKS Ravne Mežičani že nekaj časa urejujejo nogometno igrišče. Letos bodo ob atletski stezi položili plošče in zabetonirali podporne zidove za zaščito ceste ob Meži od Narodnega doma proti Glačniku.

Avgusta so sredi Mežice porušili staro rudarsko hišo, v kateri je bilo 14 stanovanj. Hišo so porušili predvsem zaradi neustreznih stanovanj (bila so brez kopalnic in stranišč), pa tudi zaradi komunalne ureditve okolice novih stanovanjskih blokov ob Leški cesti (uredili bodo parkirišča in zelenice).

»Drugače pa je avgusta v Mežici poskusno pričela obratovati elektronska telefonska centrala. Tako prek nove centralne poskusno že obratuje telefonska centrala mežiškega rudnika. Po zagotovitvi predstavnikov PTT podjetja iz Maribora, pa naj bi centrala v celoti pričela obratovati v tem mesecu,« je povedal Leopold Golobinek, tajnik KS Mežica.

KS ŽERJAV:

Kdaj blokovna in individualna gradnja v Žerjavu?

V tej krajevni skupnosti si že lep čas prizadevajo pridobiti čimveč zainteresiranih občinskih formov za pričetek gradnje stanovanjskih blokov sredi Žerjava. Tako so predstavniki žerjavške krajevne skupnosti že imeli razgovore s predstavniki rudnika, stanovanjske skupnosti Ravne in skupščine občine. Franc Zajec, predsednik skupščine KS Žerjav, je povedal, da bo do blokovne gradnje bržkone prišlo v prihodnjih letih, saj bodo v industrijski coni v Žerjavu morali porušiti nekaj stanovanjskih hiš. Sicer pa je precej Žerjavčanov zainteresiranih za individualno gradnjo v Žerjavu in Jazbini. Vendar krajevni skupnosti Žerjav doslej še ni uspelo dobiti zažidalnega načrta. Bo pa baje nared že v kratkem, saj so se ga urbanisti že lotili.

Se pa Žerjavčani lahko pohvalijo z uspešnim delovanjem krajevne in hišne samouprave in delegatskega sistema. Tov. Zajec je razložil, da v njihovi krajevni skupnosti zelo dobro delajo hišni sveti. Svoje delegatske funkcije pa se

zelo dobro zavedajo tudi delegati v organih KS in skupščine občine Ravne.

Potem ko je avgusta predvsem zaradi neodgovornega in malomarnega dela in občutka človeške odgovornosti do narave prišlo do pomora rib v Meži (poginilo jih je okrog štiri tisoč), bo krajevna skupnost od odgovornih organov zahtevala, da do pomora rib nikoli več ne sme priti. Občani ravenske občine zelo obsojajo neodgovorne ljudi v mežiškem rudniku in ravenski železarni, ki so letos povzročili onesnaženost Meže in s tem pomor rib.

KS TRG-PREVALJE:

Poudarek komunalni ureditvi

V drugi polovici avgusta so imeli predstavniki obeh prevajalskih krajevnih skupnosti Trg in Polje razgovore s predstavniki ravenske komunalne skupnosti, in sicer so pregledali in ocenili, kako potekajo dela pri komunalni ureditvi naselij. Ugotovili so, da so ponekod dela v zamudi, vendar bodo kljub temu do konca leta opravili naslednje: v naselju Personalni so v zaključni fazi dela pri ureditvi kanalizacije in ulic v naselju. Septembra bodo začeli obnavljati odcep ceste Varteks do Ramšaka. Pripravljajo pa že tudi zemljišče za ureditev parkirišč med trgovinama Peko in Varteks.

Kljub volji in zagotavljenim sredstvom pa letos zaradi pomanjkanja električnega kabla ne bodo mogli urediti cestne razsvetljave v naselju Personalni. Bodo pa ob rekonstrukciji cest sočasno položili ob cestah betonske cevi, v katere bodo spomladu položili kabel. S tem se bodo izognili ponovnemu kopianju jarkov.

KS HOLMEC:

Ureditev lokalnih cest

Potem ko je holmski krajevni skupnosti že pred časom uspelo dobiti potrebno gradbeno in pravno dokumentacijo za ureditev dveh avtobusnih postajališč in obračališča pri mednarodnem mejnem prehodu Holmec, vse kaže, da bodo z deli pričeli še letos, je povedala Mira Gerdej, tajnica KS Holmec.

Zelo uspešno napredujejo dela pri ureditvi makadamske ceste čez Dolgo brdo, ki bo povezana s šentanelsko v

Jamnici. Povejmo, da cesto urejuje temeljna organizacija kmetov Ravne, pri delih pa pomagajo tudi graničarji. Sočasno urejujejo tudi cesto na Belšak (proti Sonjaku). Tudi to cesto urejuje TOK Ravne, dela pa financira skis.

KS JAVORNIK-SANCE:

Kdaj kiosk, telefonsko omrežje in govorilnica?

Prve dni septembra so predstavniki te ravenske krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij opravili polletno »inventuro« opraviljenih nalog in del na področju krajevne in hišne samouprave in na področju komunalne dejavnosti.

»Na sestanku smo ugotovili, da nekatere pomembne naloge kljub prizadevanju krajevne skupnosti še vedno niso realizirane,« je uvodoma dejal Milan Zafošnik, predsednik skupščine javorjniške krajevne skupnosti. »Tako krajevni skupnosti še vedno ni uspelo, da bi na Javorniku stal kiosk za prodajo časopisov, cigaret in drugo in telefonske govorilnice pri samopostrežni trgovini. Dela nas še čakajo pri ureditvi podpornega zidu in telefonskega omrežja na Sanchah. Na sestanku pa smo pregledali in ocenili tudi delovanje SLO in družbene samozaišče v naši krajevni skupnosti. Čeprav smo k izdelavi obrambnega načrta pristopili že pred časom, bo ta bržkone povsem nared v kratkem,« je še pripomnil tov. Zafošnik.

KS ČEČOVJE:

(Ne)onesnaženo Čečovje

V poletnih mesecih so se prebivalci Čečovja najčešče pritoževali zaradi smrada, ki se dviga iz kontejnerjev, v katere kuharice Merxovega hotela mečejo vse mogoče.

»Čeprav je naša krajevna skupnost že pred časom pozvala Merx Ravne, TOZD gostinstvo in trgovine, naj očistijo okolje za hotelom Merx in okrog trgovine, doslej ni bilo razumevanja na naše pisno opozorilo. Sicer pa tudi drugače Čečovčani, vsaj nekateri, niso preveč zainteresirani za lep videz Čečovja. Tako nekateri pustijo svoje odslužene jeklene konjičke kar ob stanovanjskih blokih ali na zelenicah. Nekateri za tako stanje krivijo prevajalsko komunalno podjetje, češ da neredno odvažajo večje odpadke, čeprav vedo, da je komunalno podjetje pripravljeno odpeljati večje odpadke. Seveda pa jih o tem morajo obvestiti prebivalci. Se pa naši krajin

povsem upravičeno pritožujejo na račun komunalnega podjetja zaradi nerednega vzdrževanja parkov in zelenic. Ni so jih kosili,« je povedal Stanko Ribter, predsednik sveta KS Čečovje.

Na zadnji seji sveta potrošnikov, ki je bila avgusta, so kritično spregovorili o slabi preskrbi z mesom, zelenjavo in sadjem. Dokaj slabo oceno so dali tudi trgovcem in mesarjem za nevljudnost in neupoštevanja higienskega minimuma. Sicer pa se ne strinjajo s predlogom Merxa, ki namerava zapreti trgovino s tekstilom na Čečovju.

Kljub dopustom in poletni vročini so julija in avgusta na Čečovju končno na novo asfaltirali nekatere ulice. Uredili so tudi stopnice s Čečovja proti ravenskem parku in DTK ter obnovili lesene dele klopi na Čečovju.

KS ČRNA:

Hortikulturna ureditev Rudarjevega

Čeprav v tej KS skoraj ni več večjih gradbenih parcel za blokovno gradnjo, bodo do njih prišli s porušitvijo nekaterih starih objektov v centru Črna. Jeseni bodo porušili staro kino dvorano. Potem ko bo nared stanovanjski blok ob Meži v Rudarjevem, bodo na mestu stare kino dvorane zgradili nova stanovanja. Drugi stanovanjski blok pa bodo zgradili nasproti lekarne, kjer še morajo porušiti staro šolo, otroški vrtec so že.

»Do konca letošnjega leta, predvsem pa v prihodnjem letu bo naša krajevna skupnost največ sredstev namenila za hortikulturno ureditev desne strani naselja Rudarjevo. Letos bomo uredili razsvetlavo proti Zgajnarji. Dela pa naj bi stekla tudi pri ureditvi ulic. Že pred časom smo začeli regulirati hudournik pri Grosu v Rudarjevem, ki je v zadnjih letih večkrat poplavljal naselje. Medtem ko bodo območno vodno skupnost in skis Ravne dela pri regulaciji hudournika veljala okrog 3 milijone din (celotna 8 milijonov din), bodo dela pri hortikulturni ureditvi Rudarjevega (razsvetljava, ceste, zelenice in otroška igrišča) veljala po sedanjih cenah okrog 10 milijonov din,« je pojasnil Alojz Repanšek, predsednik komunalno urbanistične komisije pri KS Črna.

Konec avgusta so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja pričeli izvajati dela pri rekonstrukciji podpeške ceste v vaški skupnosti Podpeca. Denar za opravljena dela, ki bodo veljala okrog 1,5 milijonov din, bodo prispevali mežiški rudnik, skis, KS Črna in Lesna Slovenj Gradec, TOZD gozdarski obrat Črna in TOK Ravne.

Franc Rotar

Na koroškem turističnem tednu v Črni

IZ OBČINE

VROČE CENTRALNO OGREVANJE V RUDARJEVEM

Kljub temu, da je do nezadovoljstva in precejšnjega negotovanja med nekaterimi prebivalci naselja Rudarjevo v črnjanski krajevni skupnosti prišlo že med zadnjo kurilno sezono zaradi slabega ogrevanja stanovanj s centralno kurjavo (vzroki: pomanjkanje kurilnega olja in slabo delovanje centralnega ogrevanja, in da so nekateri prebivalci, ki stanujejo v blokih, ki se ogrevajo iz kotlovnice ob avtobusni postaji, prenehali plačevati centralno ogrevanje) KK SZDL Črna na Koroškem ni pristopila k preučitvi problema, niti ni

za to zadolžila tamkajšnje krajevne skupnosti ali stanovanjske skupnosti Ravne.

Ker se je odprtih vprašanj okrog centralnega ogrevanja lotila samo KS Črna, ki pa pri reševanju problema ni bila dovolj močna, poskuša neljubi položaj rešiti OK SZDL Ravne.

Na sestanku, ki ga je OK SZDL Ravne sklicala 17. avgusta letos in ki so se ga udeležili predstavniki KK SZDL Črna, sveta KS Črna, kurilnega odbora v Rudarjevem, prevajalskega Inštalaterja, tozda montaža in stanovanjske skupnosti Ravne, so ponovno, vendar tokrat konkretnije osvetlili to proble-

matiko. Po daljši razpravi so bili sprejeti naslednji obvezujoči zaključki.

1. Samoupravna stanovanjska skupnost Ravne in Inštalater Prevalje se dogovorita o regulaciji in naravnani sistema centralnega ogrevanja. Pri tem morajo sodelovati tudi drugi izvajalci montaže instalacij in nositi svoj del stroškov. Stroške poskusnega obratovanja in naravnani sistema krije izvajalec, medtem ko plača kurilno olje za poskusno obratovanje stanovanjska skupnost. O izvršitvi del, pri katerih morajo biti navzoči kurjač, predsednik kurilnega odbora in drugi zainteresirani in odgovorni delavci, je treba sestaviti zapisnik.

2. KK SZDL Črna na Koroškem je nosilec vseh aktivnosti za rešitev problema in je zadolžena, da skupno obravnava vso problematiko in jasno prikaže stroške odklopov ter pomembnost centralnega ogrevanja (višji standard, ekologija itd.) Dogovoriti se mora o nadaljnjih možnostih izgradnje toplinskih sistemov v Rudarjem.

3. Preučiti je treba tudi možnosti preureditve kotlovnice na trda goriva. Občane je treba seznaniti s problema-

tiko nakupa goriv ter o tem, da zagotovila o nabavi zadostnih količin goriva ni možno dati glede na trenutno stanje z energetskimi viri.

4. Občane, ki so ali če bodo socialno ogroženi zaradi stroškov centralnega ogrevanja, morata KK SZDL in krajevna skupnost na primeren način informirati o možnostih uveljavljanja pravice do socialne pomoči in o zamenjavi za manjše stanovanje, seveda če kdo želi zamenjati stanovanje. Za manjše stanovanje ob zamenjavi ni treba plačati soudeležbe.

5. Samoupravna stanovanjska skupnost Ravne mora izvesti anketo, s katero naj bi ugotovila, ali se občani oz. hišni sveti strinjajo z nabavo in razdelitvijo goriv ter urejanjem plačilnih odnosov z dobavitelji. Ob tem je treba poudariti, da bo na tak način razdelitev goriv pravičnejša v občini Ravne in dosti lažje bo enotno nastopati pri dobaviteljih, saj bo na razpolago popolnejša evidenca. Inkaso v hišnih svetih za centralno ogrevanje bodo nadalje opravljali hišni sveti.

F. Rotar

tobačnega dima mater kadilk prodirajo v plodov krvni obtok in povzročajo okvare na srecu in ožilju in ovirajo razvoj ploda.

Pri pasivnih kadilcih se često pojavijo glavoboli, vrtoglavice in alergična vnetja nosne sluznice in oči.

Zaključimo z naslednjimi ugotovitvami:

— da je tobačni dim eden najvažnejših dejavnikov onesnaževanja človekove okolice (stanovanja, delovnega mesta, družbenih prostorov)

ZMRZOVANJE IN SKLADIŠČENJE ŽIVIL

Ohraniti živilo za daljši čas pomeni, konzervirati ga. To opravimo na različne načine:

— živilom odvzamemo vodo (jih posušimo)

— dodamo jim sladkor, sol, kis ali konzervirna sredstva

— živila prekuhamo ali prepečemo — zalijemo jih z maščobo

— živilo globoko zamrzemo (s tem organoleptične lastnosti, število in vrsto vitaminov ter biološko vrednost skoraj v celoti ohranimo).

Predvsem vlažna živila hitro izgubijo kvaliteto ali se pokvarijo, če jih pustimo dalj časa na sobni temperaturi. Posebej to velja za mleko, meso, klobase, razne solate in podobno. Slednja živila se v kuhinji pri sobni temperaturi 24°C pokvarijo že v enem dnevu, v hladni kleti pri temperaturi 10°C šele po 3 do 4 dneh, v hladilniku pri +4°C se obdržijo 4—9 dni, če pa jih na hitro zamrzemo pri minus 40°C in pustimo v zamrzovalniku na minus 18°C, se ohranijo več mesecev.

Hladilnik kot osnovni pomočnik gospodinje ohranja živila za daljšo dobo. Neredko pa je prav on glavni krivec zastrupitev z živili. V hladilniku namreč bakterije na živilih ne poginejo, le razmnožujejo se ne. Ohlajenih živil ne smemo nikoli ponovno vložiti v hladilnik, če smo jih pred tem že odtajali, kajti v tem primeru se klice zelo hitro razmnožujejo. Zelo važno je, da se posamezna živila v hladilniku ne dotikajo drugega. S tem preprečimo medsebojno okuževanje.

Kadar vlagamo različna živila v hladilnik, je treba vedeti, koliko časa v hladilniku ostanejo, ne da bi se bistveno spremenila biološka vrednost oz. se živila ne pokvarijo:

1. sesekljano meso — 1 dan
2. sveže ribe, špinača, grah, odprte konzerve — 1 do 2 dni
3. surovo maslo, solata, mleko, sladka smetana, jagode, odprte sadne konzerve, gotova jedila — 2 do 3 dni
4. kuhana ali pečena riba, kondenzirano mleko, odprte marinade — 1 do 3 dni
5. prekajeno meso, sir, bolj trpežno sadje — 4 do 8 dni
6. jajca, surovo maslo (zaloga), limone, pomaranče, zelje, ohrov, cvetača — 10 do 14 dni

Pri skladiščenju živil in jedil moramo vsekakor upoštevati, da posamezna živila s svojimi specifičnimi lastnostmi (vlaga, vonj) delujejo na druga živila oz. da te vonjave in vlaga prehajajo na druge artikle. Zato morajo biti živila v skladišču ločena po izvoru, delovanju na okolico (vlaga, vonj) in tudi po stopnji strupenosti. Čistilna sredstva in pralni praški vsekakor ne spadajo k živilom in morajo biti popolnoma ločena od njih.

Zelo pomembno je čiščenje hladilnika, saj se v njem večkrat zadržujejo bo-

— da je škodljivi učinek tobačnega dima na »pasivnega kadilca« odvisen od koncentracije tobačnega dima v prostoru, od dolžine izpostavljenosti tobačnemu dimu, od starosti »pasivnega kadilca« (najbolj občutljivi so otroci v 1. letu starosti) in od stanja dihalnega sistema »pasivnega kadilca«.

Torej, opustimo to razvado, ker s tem ne bomo koristili samo sebi, temveč tudi svojim najbližjim.

Dr. Zoran Dinič
PTD Ravne

lezenske klice, ki pridejo vanj s svežim mesom, z zelenjavo, sadjem in umazanimi rokami.

Za čiščenje hladilnika lahko uporabljamo sredstva za ročno pomivanje posode. Po uporabi kemičnega čistila splaknemo notranjost še z mrzlo, čisto vodo in s suho krpo zberemo. Uporabe kisa ne priporočamo, ker ne odstrani niti vonja niti maščobe in umazanije.

Pogosto so žrtve okužene hrane prav otroci

Pomni

V hladilnik smemo vskladiščiti samo sveža, zdrava in očiščena živila takoj po nabavi.

Hladilna skrinja

Brez nje si danes že skoraj ne moremo predstavljati gospodinjstva, še manj pa trgovine, restavracije ali menze.

Upoštevati pa moramo naslednje:

— Hladilno skrinjo vestno vzdržujemo in kontroliramo njeno delovanje.

— Živila pripravimo, zavijemo in vložimo točno po navodilih proizvajalca.

— Higiena rok, orodja in delovnih površin pri pripravi jedil za zamrzovanje mora biti primerna.

— Odtajana živila takoj uporabimo in jih ne smemo več zamrzovati!

— Vsaj v grobem naj bodo različna živila v zamrzovalniku med seboj ločena!

— Pravilno zamrznjena živila so samo tista, ki so ohlajena pod -18°C. V njih se bakterije praktično ne morejo razmnoževati, včasih celo poginejo.

— Pomembno je, da živilo zelo hitro zamrzne na določeno temperaturo, ker se le tako očuva tkivo in ohrani biološka vrednost.

Z D R A V J E

»Ob tednu boja proti kajenju in pljučnim obolenjem« (od 14. do 21. septembra)

KAJENJE IN OKOLICA

Današnji življenjski pogoji so zelo ugodni za razvoj različnih sociopatoloških pojavov. Boj za boljše standard, hitrejšo spremembo družbenih odnosov, preseljevanje ljudi iz dežele v mesta in hiter tehnološki razvoj povzročajo določene napetosti. Te duševne stiske skušajo posamezniki ublažiti na različne načine. Eden izmed njih je zatekanje k drogi, droga pa je tudi cigareta.

starih. To je pasivno kajenje. Dokazano je celo, da tudi pasivni kadilci obolevajo za kroničnimi obolenji dihalnih poti z vsemi težkimi posledicami le-teh.

Raziskovanja so tudi pokazala, da so bili znaki kroničnih pojavov boleznih znatno bolj pogosti in težji pri otrocih, ki so živeli pri starših — kadilcih. Tobačni dim je škodljiv predvsem za otroke v prvem letu življenja. Z opazova-

Za tobačni dim so najbolj občutljivi otroci

Danes velja, da je kajenje najbolj razširjena pa tudi ena najbolj nevarnih zasvojenosti, ki ne škoduje samo kadilcu, temveč tudi kadilčevi okolici.

Nekadilci ne trpe samo zaradi cigaretnega dima, ki ga širijo neobzirni kadilci okrog sebe, temveč jim preti tudi nevarnost, zlasti mladini, da prično posnemati kadilce in tudi sami postanejo zasvojenici nikotina.

Ugotovljeno je, da so nekadilci bolj občutljivi za škodljive učinke tobačnega dima, zlasti kadar vdihavajo s tobačnim dimom zasičen topel in suh zrak v zaprtih pro-

njem dojenčkov je bilo ugotovljeno, da otroci mater — kadilk pogosteje obolevajo za bronhitisom in pljučnico in to tem pogosteje, čim več mati kadi.

Otroci postanejo znatno hitreje kot odrasli preobčutljivi na tobačni dim, zato so tudi težji astmatični pojavi pri otrocih staršev — kadilcev pogostejši (razmerje 70 :30). Dokazano je tudi, da se astmatično obolenje pri otroku izboljša, kolikor starši popolnoma prenehajo s kajenjem.

Poudariti je treba tudi škodljivo delovanje kajenja v nosečnosti na razvoj ploda. Strupeni delci

— Odtajanje različnih živil poteka različno, vedno pa po priloženem navodilu, ki ga je treba dosledno upoštevati.

Konzerviranje in pravilno skladiščenje živil ni iznajdba nove dobe. Po-

znale so ga že naše babice in celo pradedek (dim, sonce, vroče kamenje, led). Pomembno je, da dosledno upoštevamo navodila in izvajamo vse higienske ukrepe, ki preprečujejo okužbo živil.
Za HES — Glavič J.

HIGIENA KOŽE

Koža je organ, ki opravlja več funkcij hkrati in je povezana z ostalimi organi. Nekatere naloge kože so tako važne, da so nujno potrebne, ker bi življenje brez njih bilo nemogoče. To so predvsem naloge, ki jih koža opravlja kot varovalec celotnega organizma, kot čutilo in kot organ, ki skrbi za uravnoteženje telesne toplote (temperatura).

Koža lahko tudi vsrkava ali resorbira razne snovi, tako trde snovi, tekočine in pline. Trde snovi morajo biti seveda raztopljene in v posebni obliki, v obliki kakšnega mazila, ki ga vtiramo v kožo. Koža tudi diha, sprejema kisik in oddaja ogljikov dioksid. Na drugi strani pa koža oddaja vodne hlapce, kar imenujemo nevidno izparevanje kože.

Kožne žleze izločajo odpadne snovi z znojem in delno z lojem. Posebno skrb moramo posvečati negi kože, saj je izpostavljena zunanjim vplivom in na njej se z izločanjem nabirajo tudi odpadne snovi. Loj, ki ga izločajo žleze lojnice, sprejema prah in umazani-

Če je koža bolna, občutljiva ali kvartilom posebno izpostavljena, uporabljamo le toplo vodo, nikakor ne mrzle ali vroče vode izpod pipe. Ne drgnimo kože čez mero in ne ščetkajmo je! Po umivanju jo dobro osušimo: tudi tedaj je ne drgnemo, ampak z rahlim pritiskom sušimo. Ker vsako čiščenje kože razmasti, je treba predvsem kožo rok namastiti s primerno mastno kremo.

Splošni napotki

Pred umazanim delom si namažemo roke s kakšno mastno zaščitno kremo. K dobri kožni negi sodi tudi zdrav način življenja: zadosti spanja, veliko telesnega gibanja na čistem zraku, hrana, bogata z vitamini, čim manj nasladil.

Kožo moramo varovati tudi pred sončno svetlobo. Kadar govorimo o varovanju pred sončno svetlobo, je dobro vedeti, da imajo ultra vijolični žarki sončne svetlobe različno valovno dolžino: kratkovalovani predvsem rdečijo kožo, dolgovalovni pa jo porjavijo.

Vse v vodo

jo. Umazano kožo čistimo z vodo in milom. Kadar uporabljamo navadna alkalična mila, odstranimo s kože normalno lojnato prevleko in kislinso odevalo. Poleg tega se v vrhnjih špranjah še usedajo netopljiva apnena mila, ki rahljajo plast epiteljskih celic. Posledice so draženost, vnetje in večja okužljivost kože. Kadar se zamašijo izvodila potnic in lojnic, zbolijo koža za različnimi boleznimi. Od dobrega čistila torej zahtevamo, da dobro očisti kožo in da varuje njeno dejavnost.

Kadar želimo porjaveti, ne da bi se morali bati sončnih opeklin, se počasi navajamo na sončenje in se spočetka sončimo le približno deset minut. Ultravijolični žarki ne »opečejo« in ne rjavijo le kože, ampak delujejo nanjo nasploh zelo močno biološko. Splošno počutje se izboljša — okrepi se odpornost organizma zoper okužbe, v koži se dela več vitamina D, poveča pa se tudi živčna zdražljivost. To pomeni: sončenje ni vsakemu v prid.

-ts-

PREGLED ORDINACIJSKIH ČASOV OBRATNE AMBULANTE IN SPECIALISTIČNE AMBULANTE V OKVIRU KZD — RAVNE IN IZVEN

ZDRAVSTVENI DOM RAVNE

OBRATNA AMBULANTA

OD PONEDELJKA DO PETKA	6.—20. ure 6.30—13. ure 13.30—18. ure	ORDINACIJA
SOBOTA:	6.30—10. ure	
MALICA:	9.30—10. ure 16.—16.30	
DEŽURNA SLUŽBA:	od 20. ure DALJE V PROSTORI OA TOZD KZD — RAVNE	

ZDRAVNIK SPECIALIST — ZDRAVSTVENI DOM — RAVNE

INTERNIST:	(zdravnik spec. za notranje bolezni)
PONEDELJEK:	13.—16. ure
NEVROPSIHATER:	dr. BERGANT 13.30—17. ure VSAK DRUGI PETEK (po naročilu)
PSIHATER:	dr. MIHEV
PONEDELJEK:	13.30—18. ure
OSTALI DNEVI:	6.30—13. ure po naročilu
SREDA:	6.30—16. ure DALJE — KLUB ZA ALKOHOLIKE

ZOBNA AMBULANTA — ZDRAVSTVENI DOM RAVNE

ORDINACIJE I. II. III.

PONEDELJEK:	I. II. 6.30—13.30	III. 12.30—19.30
TOREK:	I. II. 6.30—13.30	III. 12.30—19.30
SREDA:	I. 6.30—13.30	II. III. 12.30—19.30
ČETRTEK:	I. II. 6.30—13.30	III. 12.30—19.30
PETEK:	I. II. 6.30—13.30	III. 12.30—19.30
SOBOTA:	I. 7.—13. ure	

ZOBNA AMBULANTA — ZDRAVSTVENI DOM PREVALJE

ORDINACIJI I. II.

PONEDELJEK:	I. II. 7.30—13. ure	
TOREK:	I. 7.30—13. ure	II. 13.30—19. ure
SREDA:	I. II. 7.30—13. ure	
ČETRTEK:		I. II. 13.30—19. ure
PETEK:	I. II. 7.30—13. ure	
SOBOTA:	vsako tretjo soboto v mesecu	

ZOBNA AMBULANTA — ZDRAVSTVENI DOM DRAVOGRAD

ORDINACIJI I. II.

PONEDELJEK:	I. 7.30—13. ure	II. 12.30—19. ure
TOREK:	I. II. 7.30—13. ure	
SREDA:	I. II. 7.30—13. ure	
ČETRTEK:	II. 7.30—13. ure	I. 12.30—19. ure
PETEK:	I. II. 7.30—13. ure	
SOBOTA:	7.30—13. ure	

ZDRAVNIKI SPECIALISTI

DERMATOLOG: (zdravnik spec. za kožne bolezni) **RADLJE**
SREDA: 13.30—18. ure (obvezna napotnica)

OKULIST:

RADLJE
SREDA: 13.30—18. ure (po naročilu)

PREVALJE

PONEDELJEK: 7.—10. ure (brez napotnice)
ČETRTEK: 7.—10. ure (brez napotnice)
od 10. ure dalje — naročeni pacienti

OTORINOLARINGOLOG: (zdravnik spec. za bolezni ušes, nosu in grla) **PREVALJE**

PONEDELJEK: 14.—19. ure (z napotnico)

ORTOPED:

VELENJE
MARIBOR po naročilu (z napotnico)

REVMATOLOG:

MARIBOR po naročilu (z napotnico)

ZDRAVSTVENI DOM RAVNE

DISPANZER ZA PLJUČNE BOLEZNI IN TBC SPECIALIST:

OD PONEDELJKA DO PETKA:
7.30—12. ure
TOREK: 7.30—16. ure
SOBOTA: vsako tretjo soboto v mesecu

DISPANZER ZA OTROKE:

OD PONEDELJKA DO PETKA:
7.30—13. ure
ČETRTEK: 7.30—13.—18. ure ŠOLSKI DISPANZER
SOBOTA: 7.30—10. ure

DISPANZER ZA ŽENE

Vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu
13.—17. ure
ter vsak drugi in četrti četrtek v mesecu
7.—13. ure (dr. HLEB)
vsako sredo 14.30—16.30 (dr. KRISTOFELC)

POSVETOVALNICA ZA NOSEČNICE IN POPORODNICE

torek 13.—19. ure
petek 7.—14. ure

KULTURA

DOBILI SMO KNJIGARNO

Imeli smo dr. Sušnika in zato študijsko knjižnico, da pa bi knjigo na Ravnah lahko tudi kupili, ni bilo posluha pri tistih, ki imajo besedo dolgo predolgo.

V Koroškem fužinarju iz leta 1953 najdemo zapis: »Na Ravnah čedalje bolj čutimo potrebo po lastni knjigarni... Ravne bi morale knjigarno že davno imeti in bi jo imele, če bi bilo pri odgovornih forumih dovolj razumevanja za to važno kulturno ustanovo. Upamo, da jo bomo v najkrajšem času tudi dobili!«

Pa se je moral pisec za trideset let postarati, preden smo jo zares dobili, čeprav tudi nazadnje niso bili odprti rok zanjo. Najprej so občinski dogovarjali s Cankarjevo založbo, ta pa je ponudbo odklonila zaradi izredno visoke najemnine — računali smo jim več kot kdorkoli v Sloveniji. Potem smo neuradno slišali, da bomo namesto knjig dobili še eno Liletovo prodajalno čevljev. Ražočaranje in ogorčenje.

Pri Mladinski knjigi so se na posled odločili Ravnam dati knjige za ceno visoke najemnine in lastne konkurence (poslovalnica v Slovenj Gradcu). Tako smo 4. avgusta 1982 v Prežihovi ulici na Ravnah dobili knjigarno.

Zdaj se bo treba navaditi, da poslej knjig ne bo treba več iskati v Slovenj Gradcu, Mariboru in Ljubljani, res navaditi, kajti resnica prvih dni je, da so ljudje knjige samo gledali, kupovali pa v papirničarskem oddelku.

In vendar: poslovalnica ni velika, knjigam je odmerjena slaba polovica prostora, ostalo spominikom, zvezkom in pedenped kotičku — kako da ni knjigam dano več polic, zakaj ni knjižnega kluba Sveta knjige, saj so skoraj ob istem času zelo razširili papirnico na Čečovju, da je večja kot vsa nova knjigarna in tudi na Prevaljah?!

Težko si je predstavljati, da bo zaradi vsega tega kdaj ustvarjeno tisto knjigarniško vzdušje, ko je

Na papirničarskem oddelku v novi knjigarni vse za šolarje

v prostoru mirno in tiho, diskretno in kultivirano kljub večjemu številu obiskovalcev. Lahko da se kdo namrdne, češ: glavno, da je knjiga, vzdušje ni potrebno. Potrebno je kot živost na semanji dan, in prispeva k celoti mnogo

več kot zdajšnji vtis, da so knjige bolj tako za zraven.

Je, kakor je, še dobro, da sploh je. In v tem dobrem še eno dobro: knjige so še tisto blago, ki ga lahko kupimo na kredit brez pologa.

Z. Strgar

KLEPET S SLIKARJI

Od 15. do 25. avgusta je bila na Ravnah — trinajsta po vrsti — slikarska kolonija, v kateri je letos sodelovalo šest ali sedem slikarjev. Slikarje izbere in jih povabi svet slikarske kolonije, katerega predsednik je Franc Fale, slikar Franc Boštjan pa njegov sekretar. Slikarji so prišli iz različnih koncev Slovenije: Aladin Lanc iz Kamnika, Stanislav Bricman je domačin, dela v železarni Ravne, Milutin Mojsilović je prišel iz Varvarina, akademska slikarka Alenka Kham-Pičman živi in dela v Kranju in je prišla poučevati na ljubljanski likovni akademiji, iz Ljubljane je prišla slikarka Vida Slivnik-Belantič, Liza Lik pa iz Ljubnega ob Savinji. Viktor Birska, akademski slikar iz Portoroža, pa se sedaj ni udeležil kolonije.

Prišli so, da bi ujeli s svinčnikom, s čopičem, z barvo in s črto kakšen trenutek iz delovnega časa in prostora železarja, da bi ujeli, vsak na svoj način, našo bogato pokrajino, da bi iztrgali iz pozabe to ali ono naravno in umetnostno vrednoto... česar z »navadnimi« oči ne vidimo. Čeprav gremo tisočkrat mimo, se nam na sliki naenkrat prikaže kot poseben odnos med stvarmi in človekom, kot vtis ali pa kot lepota. Zato ni potrebno posebej poudarjati, kakšno vrednost ima slikarska kolonija, ki z deli, ki tu nastajajo, riše našo podobo ali pa odkriva tisto, česar še ne poznamo...

Likovni umetnik »govori« s svojo sliko, zato nam bodo slikarji s svojo govorico kaj več povedali na razstavi, ki bo enkrat jeseni v

Likovnem salonu. Pa vendar naj podam tukaj nekaj vtisov iz pogovora z njimi. Že vnaprej naj mi bo oproščeno, ker se z vsemi nisem mogel pogovarjati.

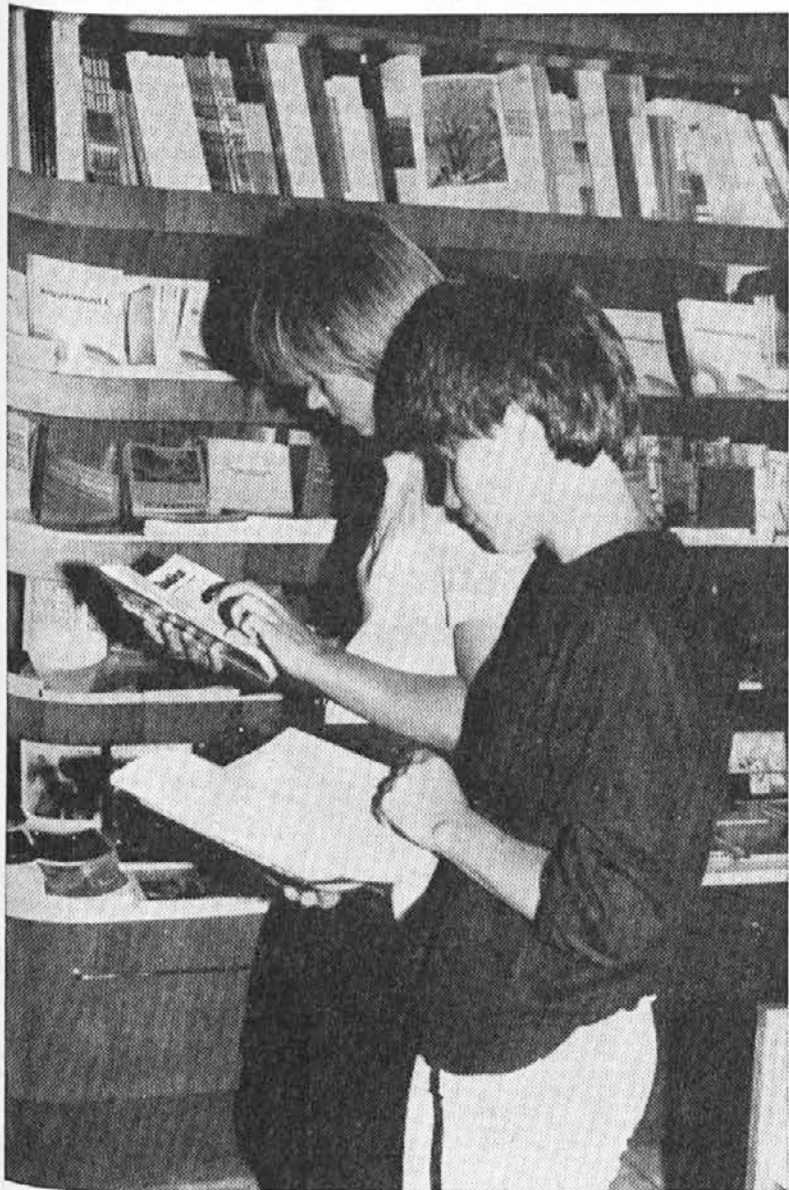
Alenka Kham-Pičman slika z oljno tehniko in jo dalje grafično razvija. »Razvijati je potrebno le en problem, kar pa zahteva veliko časa«. Pri nas je našla veliko motivov: Ravne, železarna, Prežihova bajta, Uršlja gora, pravila pa je veliko skic z Leš. Želi prikazati podobo krajev na način, ki bi bil dostopen vsakemu človeku.

Aladin Lanc živi in dela iz pokrajine in jo prikazuje z akvareli in voščenkami. V tem času je narisal devet slik: znamenja, kašče in krajine. Rad ima vse elementarne stvari, ki se gibljejo, kot so ogenj, voda, veter, nevihte. Zaupal mi je, da piše pesmi. Naj vam eno predstavim (Moja vasica):

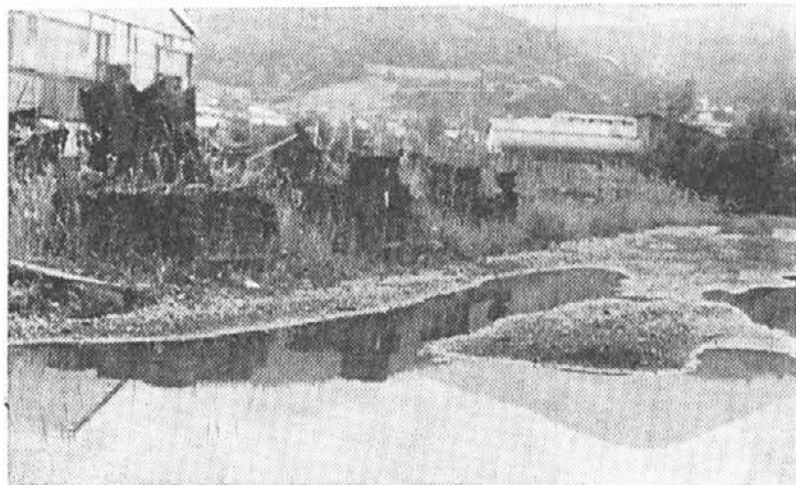
Lepa, lepá, o, najlepša je vasica med gorami, bela moja golobica na razsanjani poljani. Bela cesta jo ovija in ob cesti so kostanji, na kostanjih drobna gnezda, a v gnezdih glasi znani.

Lepa, lepá, o, najlepša je vasica med gorami, bela moja golobica, ki utrip srca mi drami.

Tudi Milutina Mojsilovića, ki je prišel iz drugačne pokrajine, je svet med Peco in Uršljo navdušil. Slika tako kot naivci, glavni lik pa je vaza; na njej in po prostoru do robov slike upodablja mo-

Mladi bodo lahko posegali po svojem branju odslej tudi v knjigarni

Motiv za krajinarja

tive na realistični način. Slikal je Prežihovo bajto, kašte, Peco in križe. Napravil je sedem oljnatih slik teh motivov.

Liza Lik je slikarka iz Ljubnega ob Savinji. Pravi, da občuduje in obožuje pokrajino, slika pa je ne. Veliko se je ukvarjala s portreti in je v tem času portretirala Radmanca. Kot mi je rekla, je »antitalent« za stroje, vendar pa je slikala v železarni. To je zanjo

povsem nov svet: človek se izgubi ob velikih strojih in halah.

To bi bilo nekaj vtisov, ki sem jih dobil ob robu slikarske kolonije Ravne 1982. Drugačni pa bodo vtisi in občutje na razstavi, kjer bodo našti umetniki prikazali svoja dela, ki so jih v tem času napravili. Prav bi bilo, da si jih takrat ogledamo...

M. Gerdej

MISLI O VARČEVANJU

O varčevanju zadnji čas veliko govorimo in pišemo. Izdelali smo potrebne ukrepe za vse tozde in del. skupnosti, zdaj jih uveljavljamo. To je nujnost. Čim prej jo vsi uvidimo, tem bolje.

Se pa v tej varčevalni vni kažejo tudi predlogi, ki utegnejo kratkoročno res prihraniti kak milijon, dolgoročno pa bi bolj škodili, kot koristili, če jih sprejmemo na hitro, brez premisleka. Če npr. Anglež nižjega ali srednjega družbenega sloja gostu ne ponudi specialitet, reče: »Ne morem si jih privoščiti,« in stvar je zanj opravljena. Ne bo pa zato ob pivu slabši gostitelj, kot bi bil npr. ob portskem vinu ali šampanju.

Če torej pojmuje varčevanje pri reprezentanci na ta način, da manjšamo zneske, ohranjamo pa vso gostoljubnost, je prav. Če ne, bi bilo hudo narobe.

Naprej. Obstaja predlog, da v času stabilizacije ne bi več kupovali umetniških slik. Če bi rekli: manj ali pol manj ali po zelo strogih merilih, bi bila stvar vsega upoštevanja vredna. Zelo težko pa je ob tradiciji Forme vive in slikarske kolonije vse skupaj prerezati. — Ali naj iz tega predloga sklepamo, da nam vsa stvar tako nikoli ni bila zelo pri srcu in naj torej končamo? Ali je imel predlagatelj skrito

misel: novih ne kupujemo, zato pa že kupljene tembolj ogledujmo, razstavljamo, cenimo?

To bi bilo spet zelo lepo, a je treba jasno povedati.

Slovenija že tiska manj knjig, pri nas se porajajo misli o morda manj številkah tovarniških časopisov. Saj: papir je drag, uvažamo ga, vedno bolj ga primanjkuje. Toda, ali je zares prav, da začnemo varčevati v slovenskem merilu pri knjigah, v tovarniškem pa pri časopisih? Je ves ostali papir, ki ga trošimo ogromno, z latimi mislimi popisano, nam bogati misli in čustva, nas polni z lepimi in modrim? — Ali ne bi rajše krepko zastavili štednjem pri inflaciji resolucijskega in upravljalskega besedja? Se ne bi rajše naučili povedati tri misli v treh stavkih, namesto na treh straneh, razmnoženih v 100—200 izvodih?

Gotovo vsak izobražen človek ve, da je edina Prešernova knjiga dragotina, da pa npr. polovice knjig marsikaterega drugega pesnika ali pisatelja ne bi bilo treba. Zato se tu pač kaže le ena možnost: z bojem proti nekvalitetnemu (tudi nepotrebnem) pisarjenju krčiti obseg pisanega, s tem trošiti manj papirja in varčevati.

Nikakor pa ne pričeti z varčevanjem na napačnem koncu.

Marjan Kolar

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

PIKNIK ZA UPOKOJENCE NA NAVRSKEM VRHU

Društvo upokojencev Ravne je za svoje člane priredilo 12. avgusta 1982 piknik na Navrškem vrhu. Ob prelepem sončnem vremenu se ga je udeležilo približno 150 upokojencev. Lahko bi jih bilo več. Nekateri so se tja podali peš, drugi so se pripeljali z avtobusom.

Tega piknika se je udeležilo tudi zastopstvo upokojencev iz pobratenega društva iz Ruš ter nekaj upokojencev

iz društva upokojencev Velenje. Za minimalni prispevek so upokojenci dobili izdaten obrok malice, kosilo, pečeno za žaru, ter steklenico piva. Razen tega je društvo po ugodnih cenah prodajalo tudi druge pijače. Društvo pa je pripravilo tudi majhen srečolov z lepimi dobitki. Vse karte za srečolov so bile prav hitro razprodane.

Za zabavo je ves čas skrbel ansambel Vlada Bukovca s Šelovca, ki je pridno igral poskočnice, upokojenci pa so se

ob zvokih godbe tudi pridno »zasukali«.

Vsi skupaj pa so se v večernih urah razpoloženi in zadovoljni vračali domov.

TUDI ČETRTI IZLET ZA UPOKOJENCE JE BIL POUČEN IN ZANIMIV

Upokojenci z Raven smo se 20. avgusta 1982 že četrtrič v tem letu odpeljali na izlet. Tokrat smo obiskali Gorenjsko.

Po krajšem postanku na Vranskem smo se odpeljali do Brezj, kjer smo se za nekaj časa ustavili. Mimo železarskih Jesenic smo se odpeljali do Kranjske gore, ki je turistično središče gornje Savske doline. Dolinsko dno preseže tod že 800 m. Smrekovi gozdovi z jasami in žuborečnimi potočki ter pogled na bele stene gora vsenaokrog nudijo užitek letoviščarjem, ki se iz vročih krajev umaknejo v gorski hlad. Predniki današnjih Borovcev (tako imenujejo prebivalce Kranjske gore) so se priselili s koroške strani, kar se še danes pozna na govoric. H Kranjski gori se odpirata vilasto cepljeni dolini Velika in Mala Pišnica. Nad njima se belijo vrhovi Razor, Prisojnik in Mojstrovka. Iz Velike Pišnice se vzdiguje gorska cesta, del mednarodne alpske ceste. Gradili so jo ruski ujetniki med prvo svetovno vojno. Mnogi od njih počivajo v grobovih pri Ruski kapelici. Po osvoboditvi so cesto obnovili in je sedaj izredno lepo urejena. Ob njej so razvrščene planinske postojanke. Na prevalu Vršiča (1611 m) doseže cesta vrh in se začne spuščati v Trento, kamor se odpirajo novi pogledi. Na Vršiču smo se zadržali dobro uro, ker pa je bilo precej vetrovno in hladno, smo se po isti poti odpeljali v Planico.

Pri Podkorenu smo prišli v skrajni severozahodni kot Jugoslavije. Od vasi je le dobre pol ure do dveh državnih meja. Med hišami je mnogo značilnih alpskih stavb. Asfaltirana zvezna cesta

se vzdiguje na preval Koren, nekakšno suho dolino, ki v višini 1073 m prečka sleme Karavank in avstrijsko mejo. Zadnja vas Rateče je postavljena ob italijanski meji. Narava tod ne pozna meja. Na jug sega v pogorje ledeniška dolina Planica, svetovno znana po smučskih skakalnica.

Tu smo se ustavili ter občudovali mogočno in drzno delo človeških rok. Priznanje pa smo dali tudi vsem korajžnim mladincem, ki se pozimi drzno spuščajo s smučmi čez to veličastno napravo.

V sklop Planice je postavljena planinska koča Tamar. Nad njo se pne v nebo drzno odsekani rogelj Jalovca (2643 m). Vanj se vzdiguje žlebasti Ozobnik, podnožje je vse zasuto z melišči. Nad Tamarjem se pojavlja iz skalovja slap Nadiže. To je prvi izvir Save Dolinca. Ko doseže dno doline, izgine v gruščnate zasoje, drugič se pojavlja v Zelenicah na močvirnem svetu med Ratečami in Podkorenem.

Nemo so naši upokojenci občudovali to lepoto naših gor.

Od tu smo naše popotovanje nadaljevali v Begunje, kraj žalostnega spomina. V nekdanji ženski kaznilnici so imeli Nemci med okupacijo zapore, skozi katere je šlo nad 12.000 Slovencev, med njimi tudi naši najožji rojaki. Že 2. avgusta 1941 so ustrelili prve talce, v štirih letih se je število ustreljenih povzpelo na 889. Iz begunjskih zaporov so odpremeljali izseljence v Srbijo in v zloglasna nemška taborišča smrti. Zaporom je napravil konec Kokrški odred, ko je 4. maja 1945 osvobodil 632 jetnikov. Nekdanje »celice smrti« so prirejane kot spominski muzej, ki smo si ga ogledali.

Na povratku smo se še za krajši čas ustavili na Brniku, od koder smo se odpeljali proti domu, kamor smo prispeli v večernih urah.

Na tem izletu so naši upokojenci marsikaj videli prvič ter bili zadovoljni, z znanjem pa postali bogatejši.

Ervin Wlodyga

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v maju obravnavala naslednje kršitve delovnih obveznosti:

TOZD JEKLARNA

1. MATIČ Mirko — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.074,00 din, sodna izterjava.

2. KOŠAK Štefan — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 852,40 din, plačal.

3. SPASOJEVIČ Milan — pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.189,10 din, plačal.

4. JEŽ Kristjan — pomočnik topilca, prišel vinen na delo in ima neopravičeno izostanek, javni opomin, pavšalna odškodnina 731,90 din, plačal.

5. HAFIZOVIČ Sabit — I. jamski delavec, kršil navodila o varstvu pri delu, javni opomin.

6. MEHMEDOVIČ Saban — II. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 1.866,30 din, plačal.

7. STELJA Momčilo — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni (že bil v postopku), prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto, pavšalna odškodnina 2.836,00 din, sodna izterjava.

8. RIKIČ Rado — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 750,30 din, plačal.

9. JOSIPOVIČ Spasoje — II. jamski delavec, prenehal hoditi na delo brez odpovednega roka s 3. marcem 1982, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 3.520,00 din, sodna izterjava.

10. GABROVEC Anton — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.046,00 din, plačal.

11. MORI Radovan — pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 2 dni, predčasno zapustil delo enkrat 4

ure, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.171,00 din, plačal.

12. ZLOMISLIČ Stipe — I. jamski delavec, prenehal hoditi na delo brez odpovednega roka s 4. aprilom 1982, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 3.520,00 din, sodna izterjava.

13. STUBIČAR Jakob — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 682,00 din, plačal.

14. KRIVOGRAD Marjan — ponovljen, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

15. NAROLOČNIK Branko — I. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 682,00 din, sodna izterjava.

TOZD JEKLIVARNA

1. KUMER Kristjan, neopravičeno izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto, pavšalna odškodnina 3.493,20 din, plačal.

2. OČEPEK Rudolf — ročni oblikovalec, imel netovarški odnos do sodelavca, javni opomin.

TOZD VALJARNA

1. ČEBULJ Franc — razporejevalec gredic, kršil bolniški red, predčasno je zapustil delo dvakrat, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo 6 mesecev.

2. GORNIK Srečko — rezalec, neopravičeno izostal z dela 8 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 5.823,10 din, sodna izterjava.

3. KRISTAN Melhior — garderober, večkrat zapuštal delovno mesto, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 603,20 din, plačal.

4. GRUBER Peter II. — ravnalec, zamudil na delu 1 uro, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev (letos že večkrat bil v disciplinskem postopku), pavšalna odškodnina 73,30 din, plačal.

5. KOTNIK Pavel — pomočnik valjavca, neopravičeno izostajal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.896,30 din, plačal.
 6. VUKOVIĆ Cedo — žerjavovodja, 3 ure bil odsoten z dela, javni opomin, pavšalna odškodnina 439,80 din, sodna izterjava.
 7. RIKIĆ Stivo — adjuster kontrolor, neopravičeno izostajal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.463,60 din, plačal.
 8. KOZAMURNIK Rudi — žerjavovodja, prisvojil si je delovno obleko sodelavca, javni opomin.

TOZD KOVAČNICA

1. KRICEJ Anton, neopravičeno izostajal z dela zaradi vinjenosti, javni opomin, pavšalna odškodnina 682,00 din, plačal.
 2. PODOJSTERSEK Avgust — fazni kontrolor, prišel vinjen na delo, javni opomin.
 3. ŠIPEK Stefan, odklonil delo, javni opomin.

TOZD VZMETARNA

1. ROZEJ Mirko, neopravičeno izostajal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 426,20 din, sodna izterjava.
 2. BENCEK Zlatko — odlagalec, neopravičeno izostajal z dela 1 dan, javni opomin.

opomin, pavšalna odškodnina 632,10 din, sodna izterjava.
 3. BOŽIĆ Franc II. — orodni ključavničar, predčasno zapustil delo 1 uro, javni opomin, pavšalna odškodnina 314,40 din, sodna izterjava.
 4. SMREČNIK Pavel — brusilec koncev listov, neopravičeno izostajal z dela 5 dni, razpreditev na druga dela za dobo 1 leta, pavšalna odškodnina 4.177,00 din, plačal.
 5. PAJENK Jože — oblikovalec vzmetnih listov, neopravičeno izostajal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.364,00 din, sodna izterjava.

TOZD TRANSPORT

1. JAVORNIK Stanislav — vodja premika, zapustil delo, se vrnil vinjen na delo, javni opomin.

TOZD SGV

1. MAK Milan — ključavničar, neopravičeno izostajal z dela 4 ure, imel netovariški odnos do sodelavca, javni opomin, pavšalna odškodnina 341,00 din, sodna izterjava.
 Disciplinska komisija je 5 delavcev oprostila, izrekla pa je še 15 opominov.

Za pravno službo:
 Sonja Slemnik

drugo) je v letošnjem poletju največji uspeh PK Fužinar. Sicer smo kar nekam preveč navajeni, da Kos doma pač mora pobirati medalje, kjer se pojavi, pa da Česnikova in Kosova prav tako redno prispevata svoje.

Letošnje bero Fužinarjevih odličij sta med mladinci in člani na republiških in državnih prvenstvih povečala še Sovinčeva in Ambrož. Vsi naštetih so bolj ali manj uspešno sodelovali tudi na balkaniadi.

Od mlajših si bo treba zapomniti imena: Pešlova, Rodoškova, Kopova, Dejan Karača. Hitro izboljšujejo svoje čase in pobirajo medalje med vrstniki. Vedeti pa moramo, da PK Fužinar nima niti približno takšnih pogojev za delo kot npr. kranjski Triglav niti tako široke baze, iz katere bi po naravni selekciji prihajali v ospredje novi talenti. Zato vodstvo kluba tembolj ocenjuje minulo sezono kot uspešno.

ALPINISTIČNE NOVICE

Od 29. do 31. julija sta Andrej Špiler in Robi Jamnik preplezala Desno od Plat, Originalno, Stanetovo zajedo in Mihovo smer.

31. julija sta Janeta Kodrin in Franc Pušnik preplezala Bavarsko smer, sestopila pa po Slovenski smeri.

Zdravko Mežnarc in Vladimir Janet sta 1. avgusta preplezala Stanetovo zajedo.

Prav tako sva 1. avgusta Robi Jamnik in Stanko Mihev preplezala novo smer v srednji Raduhi Solza, ocena V. V+, višina 120 m, plezala pa sva 4 ure.

15. avgusta se je domov vrnila 8-članska ženska alpinistična odprava v Pamir. Sedem alpinistik je doseglo vrh Pik Komunizma po smeri Borotkina, to je višina 7495 m. To je nov jugoslovanski ženski višinski rekord, Irena Komprij pa je poleg tega stala najvišje od vseh koroških alpinistov.

Čestitamo ji alpinisti.

EIGER (3970 m)

Na pot smo odšli trije: Janeta Kodrin, Franc Pušnik in Stanko Mihev.

Peljali smo se prek Beljaka, Lienza, do Innsbrucka, prek prelaza Arlberg, Liechtensteina in prek švicarskih prelazov (Oberalp, Susten) do Grindelvalda.

Od tu navzgor se vzpenja gora Eiger. S Francem sva se odločila za klasično smer. Stena dosega višino 1800 m, dolžina smeri pa je okrog 4 km. Značilno za steno je padajoče kamenje in led. Delalo nama je dosti preglavic.

Vstopila sva 12. 8. 1982 in prvi dan preplezala do bivaka smrti (Likalnik, tako se imenuje to mesto v steni).

Naslednji dan sva bivakirala pod vrhom. Srečala sva tri Korejce, ki so plezali že tretji dan. Spodaj naju je čakala Janeta. Vreme je bilo dobro, le pretoplo, saj sneg in led nista vzdržala moje teže. 14. 8. sva sestopila nazaj na zelene travnike pod Eigerjem.

20. 8. 1982 sta preplezala Viktor Povsod in Vojko Kaker novo smer Šepavega gamsa v Lanežu. Andrej Špiler, Branko Vezovnik, Andrej Gradišnik — Čvrčevo smer v Raduhi. Janez Štornik in Andrej iz Kopa — Frdamano luknjo, Stanetovo smer, Vetrne police, Originalno smer.

21. 8. 1982, Teodor Jelen in Robi Jamnik — Kaminsko smer, Planinc Dušan — Branko Vezovnik Frdamano luknjo.

22. 8. 1982
 Branko Vezovnik in Andrej iz Kopa — Mihovo, Originalno smer.
 Andrej Gradišnik in Teodor Jelen sta preplezala novo smer Krivokljun — V, II, III, 100 m.
 Robi Jamnik in Dušan Planinc isti dan ponovita to smer.

S. M.

VABIMO NA ORGANIZIRANO REKREACIJSKO VADBO

Sekcija veteranov pri TVD Partizan Ravne vabi občane in občanke vseh starosti oziroma družine na organizirano rekreacijsko vadbo teka v naravi, kolesarjenja in plavanja. Vadbo vodi izkušeni trener, nekdanji olimpijski reprezentant v smučarskih tehkih tov. Štefan Robač.

Zbirališče je vsak torek ob 17. uri pred DTK na Ravnah, od koder pod vodstvom trenerja tečejo pod obronke Uršlje gore, naslednjič pa se po predhodnem dogovoru podajo na skupen izlet s kolesi. Vsako sredo med 18. in 19. uro pa je plavanje v zimskem bazenu DTK.

Pridite, saj vam bo v skupini rekreiranja prijetnejše, pridobili pa si boste tudi nove prijatelje.

H. A.

Rekreacija in šport

REZULTATI SPORTNOREKREATIVNIH TEKMOVANJ V ODOBKIVNI IN NOGOMETU V SEZONI 1981/82 V OBČINI RAVNE

Na območju občine Ravne so se končala tekmovalna v občinskih in medobčinskih ligah v odbojki in nogometu v sezoni 1981/82. Trajala so od septembra 1981 do julija 1982.

V medobčinski odbojarski ligi za člane je tekmovalo 12 klubov. Vrstni red: 1. OK Zerjav, 2. OK Korotan Prevalje, 3. OK Reka II., Ravne, 4. OK Reka I., Ravne, 5. OK Mislinja II., 6. OK Mežica II., 7. OK Dobrije, 8. OK Črna, 9. OK Dravograd, 10. OK Leše, 11. OK Polena, 12. OK Pameče.

V občinski odbojarski ženski A ligi je sodelovalo 5 ekip. 1. OK Korotan Prevalje, 2. OK Reka Ravne, 3. OK Fužinar A Ravne, 4. OK Črna, 5. OK Fužinar B Ravne.

V ženski odbojarski občinski B ligi so tekmoval članice DŠ RTV Partizan v okviru ženske rekreacije.

V spomladanskem delu je bila najbolj uspešna ekipa DŠ RTV Partizan Črna, 2. Javornik I. Partizan Ravne, 3. Čečovje Partizan Ravne, 4. Partizan Korotan Prevalje, 5. Javornik II Partizan Ravne.

Mladinci so v odbojki tekmovali na dveh turnirjih. Končni rezultat: 1. OK Mežica, 2. OK Fužinar, 3. OK Reka, 4. OK Korotan, 5. OK Črna, 6. OK Zerjav, 7. OK Leše, 8. OK Vuzenica.

V medobčinski nogometni ligi za člane je tekmovalo 9 klubov. Vrstni red: 1. NK Akumulator Mežica, 2. NK Partizan Slovenj Gradec, 3. NK Peca Črna, 4. NK Leše, 5. NK Radlje, 6. NK Korotan Prevalje, 7. NK Kograd Dravograd, 8. NK Fužinar, 9. NK Holmec.

V medobčinski nogometni ligi za mladince so tekmoval štiri ekipe. Vrstni red: 1. NK Peca Črna, 2. NK Akumulator Mežica, 3. NK Radlje, 4. NK Korotan.

V kadetski medobčinski nogometni ligi je sodelovalo 7 ekip. Najboljši je bil NK Partizan Slovenj Gradec, drugi pa NK Fužinar.

V pionirski medobčinski nogometni ligi je sodelovalo 10 ekip. Najuspešnejši je bil NK Fužinar A, 2. NK Peca Črna, 3. NK Korotan Prevalje.

A. H.

FUŽINARJEVA POLETNA PLAVALNA SEZONA

Tretje mesto v Jugoslaviji med moštvi (z nekaj sreče, bi lahko bilo tudi

Mladi iz KSC in komerciale po odbojarski tekmi na Ivarčkem

NAŠE ZNAMKE 150-LETNICA ROJSTVA DURE JAKSIČA

Ob 150-letnici rojstva Dure Jakšiča izdaja skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno pošto znamko za 3,50 din. Duro Jakšič je bil rojen leta 1832 v Srpski Crnji in Banatu, umrl je leta 1878 v Beogradu. Bil je književnik in slikar. Risal je portrete, ikone in zgodovinske kompozicije in je najizrazitejši predstavnik romantizma v srbskem slikarstvu.

Na znamki je prikazan njegov avtoportret. Grafična obdelava znamke je delo Andreja Milenkovića. Znamke so natisnili v »Forumu« v Novem Sadu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25. Znamke so prišle v prodajo skupaj z ovitkom FDC 27. julija 1982.

17. SVETOVNO PRVENSTVO V KAJAKU IN KANUJU NA MIRNIH VODAH

36. SVETOVNO PRVENSTVO V DVIGANJU UTEŽI IN

6. SVETOVNO PRVENSTVO — SVETOVNI KUP V TELOVADBI

Ob svetovnem prvenstvu v kajaku in kanuju na mirnih vodah, dviganju uteži in kupu v telovadbi, ki so bila oziroma še bodo letos v Jugoslaviji, je izdala skupnost JPPT tri priložnostne znamke istih vrednosti — 8 din.

Na znamkah so prikazani motivi ustreznih disciplin. Likovna obdelava je delo Dušana Lučića, natisnjene pa so bile v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu po 25. V prodajo so prišle skupaj z ovitki FDC 30. julija 1982.

150-LETNICA ROJSTVA IVANA ZAJCA

Ob 150-letnici rojstva Ivana Zajca izdaja skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno pošto znamko za 4,00 dinarje.

Ivan Zajc je bil skladatelj in dirigent. Rodil se je na Reki leta 1932, umrl pa v Zagrebu leta 1914. Težišče njegovega ustvarjanja je operna glasba, kjer je na podlagi italijanskega opernega stila razvil svojo bogato in izvirno melodijsko invencijo ter pokazal smisel za scenske in dramske učinke.

Grafična obdelava znamke je delo Andreja Milenkovića, natisnjene pa so bile v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki dvobarvnega ofseta v polah po 25. Znamke so prišle v prodajo skupaj z ovitki FDC. 3. avgusta. F. U.

Na »haldi«

ZAHVALA

Vsem, ki ste se me spomnili ob praznovanju 102. rojstnega dne, posebno še osebu Doma starostnikov Črneče, Društvu upokojencev z Raven na Koroškem, predstavnikom občine Dravograd in Krajevne skupnosti Črneče, znanec in prijatelj — iskrena hvala.

Friderik Roženek

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem TOZD ETS za darilo ob mojem odhodu v pokoj in jim želim še veliko delovnih uspehov v prihodnje.

Vinko Celner

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage mame **Florijane Rataj** se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za darovano cvetje in za spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala g. kaplanu za obred, TOZD SGV za darovano cvetje in govorniku tov. Zabelu za poslovilne besede.

Zahvaljujem se tudi pevcem s Prevalj in pihalnemu orkestru železarne Ravne za odigrane žalostinke.

Zalujoči: sin Vid z družino

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame — tete **Ane Rožej** se iskreno zahvaljujem za vso pomoč ob težkih trenutkih tov. Ludviku Tušku, družini Rebernik, vsem prijateljem, nogometašem, sodelavcem za denarno pomoč, sosedom in sostanovalcem ter vsem ostalim za darovane vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, enako tudi tov. Ivanu Žunku za poslovilne besede, pihalnemu orkestru pa za odigrane žalostinke.

Posebna hvala č. g. kaplanu za pogrebni obred ter izrečeno sožalje ob odprtem grobu. Vsem še enkrat hvala.

Sin Jože, nečakinja Fanika in drugo sorodstvo

1000 DELAVCEV — SODELAVCEV:

10 NAVODIL ZA DOBER DELOVNI DAN

1. Zvečer preden ležeš k počitku pripravi vse potrebno za jutri.

2. Budilko naravnaj vsaj za pol ure prej, da boš lahko v miru zajtrkoval.

3. Ne odlagaj ključev in drugih stvari, ki jih dnevno potrebuješ, na mizo ali nočno omarico. Naj bodo v suknjiču ali oblačilu, ki ga nosiš v službo, stalno na svojem mestu.

4. Če si močno raztresen, si napiši na list, kaj vse moraš prej postoriti, preden greš v službo.

5. Potrudi se, da boš z veseljem nasmeškom pozdravil zjutraj svojega člana družine, pa čeravno nisi za to preveč razpoložen.

6. Ko srečaš sodelavca, ki prav tako hiti v službo, ga ogovori, se

mu nasmehni in najdi besede, ki ga bodo razvedrile.

7. Na delovnem mestu pokaži, da si s seboj na delo prinesel vedro razpoloženje. S tem boš še druge spravil v dobro voljo.

8. Svojega nadrejenega ne imej za nekoga, ki zanj delaš. Pomni, da mora voditi delo in odgovarjati tudi za tvoje.

9. Ljudem, ki za vsako stvar nergajo, raztolmači stvar. Ko jo bodo razumeli, bodo nanjo drugače gledali.

10. Tvoj sodelavec bo ves dan nosil v sebi tvoj vedri nasmeh in prijazen pogled. S tem boš veliko pomagal za zблиžanje nas vseh in veliko lažje bomo premagovali težave in znali bolj razumevajoče gledati v čas, v katerem živimo.

Viktor Levovnik

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene in mame **Maričke Pšeničnik** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence in da ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Se posebej se zahvaljujem obema govornikoma ter godbi Železarne Ravne.

Zalujoča: mož Martin in hčerka Alenka

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega sina, očeta in brata **Mirka Krejana** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znanecem, ki so darovali cvetje in ga pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Hvala tov. Jamru in g. župniku za poslovilne besede ter pihalnemu orkestru ravnških železarjev za zaigrane žalostinke.

Zalujoči: mama, hčerka Jožica, sin Miran, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Hvala vam, ki ste jo imeli radi in jo spoštovali, ko je živela, ki ste jo ohranili v spominu, ko je odšla, in vsem, ki ste **Marijo Jamšek** spremili na zadnjo pot.

Njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedija **Ivana Krivograda** najlepša zahvala vsem, ki so čustvovali z nami in nam izrekli sožalje, mu darovali cvetje in ga spremili na njegov zadnji dom.

Iskrena zahvala tudi sosedu tov. Stanku Rihtarju za tople poslovilne besede, zboru Društva upokojencev Prevalje za žalostinke, pihalnemu orkestru železarne in duhovniku za lepe besede in opravljene obrede.

Zahvala tudi osebu internega oddelka bolnice Slovenj Gradec. Žena Danica in sin Dušan z družino

izmerna je bol očeta, matere, babice, bratov in drugih sorodnikov in sodelavci sočustvujemo z njimi.

Naj ti bo, Goran, lahka zemlja na mnogo preranem grobu in Hostuljščica naj ti večno žubori nežno uspavanko.

Maks Večko

ANICA ZALOŽNIK

Anici v slovo!

Sredi dela in na začetku družinske poti je v cvetu mladosti omahnila v smrt naša sodelavka **Anica Založnik**. Ni še dopolnila 24 let, ko je nanoslo, kdove iz kakšnega naključja, da ji sodobna medicina ni mogla pomagati. V nekaj dneh je smrt nasilno prekinila vezi, ki jih je **Anica** pletla dve in pol desetletji.

Anica je bila rojena na Dolgi brdi. Stiričlanska družina se je s težavo prebijala v vsakdanjem življenju. Po končani osemletki se je **Anica** pred sedmimi leti zaposlila v železarni Ravne kot skladiščna pomočnica. Bila je vzorna delavka, vedno pripravljena prijati za vsako delo. Zato je bila med sodelavkami zelo priljubljena. Pred dobrim letom se je poročila in pomagala graditi nov dom.

Polna upov je zapustila sedem mesecev starega sina **Dušana** in nedograjeno hišo. Kot njeni starši je tudi ona živela zelo skromno. Že v rani mladosti je čutila krutost življenja, ki ji je dalo splošno pridnost in priljubljenost, s katerima bi svoje upe in cilje zanesljivo dosegla.

Ko stojimo ob odprtem grobu, se sprašujemo, ali je zadnja eshatološka resničnost našega življenja prepuščena razpletu kdove kakšnega naključja ali pa je smrt le drobec ene same drame nepojmljivo globokega življenja?

Od nekdaj se človek sprašuje »zakaj moram umreti, zakaj?«, bodisi da vidi v smrti temno zavratno silo, ki mu greni življenje in ga nenehno ogroža, bodisi da jo skuša sprejeti kot skrivnostno dopolnitev življenja.

Ko se, **Anica**, žalostni poslavljamo od tebe, ne da bi imeli pravi odgovor na postavljene vprašanja, z bolečino v srcu obljublamo, da bomo s spoštovanjem nadaljevali vezi, ki si jih spletla v naši sredini in da te bomo ohranili v našem najlepšem spominu.

V imenu delavcev tozda komercialne in osnovne organizacije sindikata izrekam možu, sinu in sorodnikom iskreno sožalje.

GORAN KALAJŽIČ

Dragi Goran,

imam žalostno priliko, da se v imenu sodelavcev iz kalilnice, ki te nismo imeli prilike niti dodobra spoznati, poslovim od tebe za zmeraj.

Še ni potekel cel mesec, kar si vstopil v našo veliko železarsko družino, ko si začel ustvarjati zase in za našo družbo, pa že odhajaš od nas. Sodelavci smo pričakovali, da se boš v letošnjem letu poslovil od nas, vendar bi naj bilo to slovo začasno, takšno, ki ga spremljajo pesem, vriski in rdeč nagelj v gumbnici — mislili smo na tvoj odhod v vojsko.

Žal pa se je obrnilo drugače; prav na kraju, kjer smo železarji z velikim veseljem ustvarjali rekreacijski center, se je tebi izteklo življenje.

Imeli smo res premalo časa, da bi se spoznali, pa vendar smo hitro dobili vtis, da je v naše vrste stopil dober delavec. Samo z nasmehom si odgovoril, ko sem te zadnjič pohvalil za odlično opravljeni izpit za privezovalca.

Tudi to, kako si preživel svoj zadnji dan, nam govori, da si prihajal iz urejene družine. Takrat, ko gre na družinski izlet vsa družina z odraslimi sinovi, smemo tako sklepati.

Zaradi vsega tega si še laže predstavljamo moč udarca, ko iz te družine odhajaš za vedno. Ne-

KADROVSKA GIBANJA OD 1. 8. DO 23. 8. 1982

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			FLUKTUACIJA	SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K			
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO							ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA
JEKLARNA		4		4		3	1	4	357	361	13,57	4
JEKLOLIVARNA		3		3	2			2	515	521	13,05	17
VALJARNA		3	4	7	1			1	440	443	11,96	9
KOVAČNICA	1	4		5	1			1	285	280	9,29	2
JEKLOVLEK									104	99	16,16	1
KALILNICA					1		1	2	54	51	17,64	-
ORODJARNA									72	74	4,05	-
STROJI IN DELI		10		10					490	498	8,63	6
INDUSTRIJ. NOŽI		2		2	1			1	215	215	11,63	3
PNEVMAT. STROJI		2		2					202	201	13,93	4
VZMETARNA					1			1	142	122	9,02	3
REZALNO ORODJE		2	1	3					309	303	8,58	1
KOVINARSTVO					1		1	2	145	141	2,10	-
ARMATURE		3	3	6		1		1	133	125	1,60	-
ENERGIJA		1		1					114	112	5,36	-
E T S		1		1	3			3	211	214	3,73	1
S G V		9		9					442	443	6,32	2
TRANSPORT					1			1	115	114	3,51	2
P I I									54	50	4,00	-
R P T		3	1	4	3			3	237	235	12,34	2
KOMERCIALA							2	2	261	256	12,50	3
KONTROLA KAKOV.					3		1	4	209	201	16,41	1
DRUŽBENI STAN.			2	2					50	56	5,36	-
RAČUNOVODSTVO					1			1	115	113	6,19	-
GOSPODARJENJE									75	69	-	-
K S Z									214	208	28,37	3
P F S									43	44	2,27	-
S K U P A J	1	47	11	59	10	4	6	29	5668	5657	10,18	64

PODELITEV KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1982/83

Na 9. seji odbora za kadre in splošne zadeve, ki je bila 19. 8. 1982, so obravnavali podelitev štipendij za šolsko leto 1982/83. Odbor je na osnovi analitične obdelave prijav podelil štipendije za srednje šole, medtem ko je za visoke in višje šole določil le predlog o podelitvi — odločitev o dodelitvi pa so sprejele komisije za kadre in splošne zadeve, ki so štipendije razpisale.

Od skupno razpisanih 224 štipendij se je v razpisnem roku prijavilo 264 kandidatov. Pri podelitvi štipendij so se komisije za kadre in odbor ravnali po naslednjih določilih iz pravilnika o izobraževanju in strokovnem usposabljanju:

1. učni uspeh
2. rezultat psihološkega testa (interesi, sposobnosti, uspeh od 6. razreda naprej)
3. materialno stanje v družini
4. zaposlitev staršev v družini.

Upoštevali so tudi zahtevo iz razpisa o prednosti študentov višjih letnikov (DS računovodstvo). Pri podeljevanju štipendij za metalurške in strojne tehnike ter oblikovalce kovin pa je bil upoštevan tudi spol prosilcev (zaposlitev žensk).

Tako so na visokih in višjih šolah podeljene te štipendije:

- 7 dipl. inž. metalurgije,
- 4 inž. metalurgije,
- 9 dipl. inž. strojništva,
- 3 inž. strojništva,
- 7 dipl. ekonomistov,
- 1 dipl. psiholog,
- 1 dipl. inž. elektrotehnike,
- 4 dipl. inž. računalništva.

V srednjem usmerjenem izobraževanju pa za:

- metalurško usmeritev 27 štipendij, od tega 9 za met. tehnike, 18 za preoblikovalce
- kovinarsko predelovalno usmeritev 68 štipendij, od tega 7 za strojne tehnike, 1 za preoblikovalca in spajalca kovin, 1 za finomehanika in 59 za oblikovalce kovin
- elektrotehniško usmeritev 10 štipendij
- gostinski in turistični usmeritvi 2 štipendiji
- kemijski usmeritvi 1 štipendija.

Za metalurško usmeritev — skrajšani program je bilo podeljenih 19 štipendij.

Tudi za letošnje podeljevanje štipendij v železarni je značilen razkorak med številom prijavljenih in razpisanih štipendij.

Za študij II. stopnje strojništva je bilo razpisanih 9 štipendij, prijav pa je bilo 12, za diplomirane ekonomiste smo prejeli 30 prijav (največ za smer zunanja trgovina), podeljenih je bilo 7 štipendij. Velik razkorak je nastal tudi pri bodočih metalurških tehnikih, saj smo prejeli 31 prijav za 9 štipendij in pri smeri strojni tehnik — prijavljenih je bilo 30, razpisanih pa le 7 štipendij. Tem je bila dana možnost preusmeritve za talilca, livarja, kaluparja in preoblikovalca. Za smer kemijski tehnik pa smo razpisali 1 štipendijo, prispele pa so 4 prijave.

Prijavljenim, ki niso bili izbrani, smo svetovali, da vložijo prijavo za štipendijo pri združenih sredstvih za štipendiranje, kar pa ureja skupnost za zaposlovanje. Prejemanje štipendij iz združenih sredstev zaposlitve ne zagotavlja, kar je pa vedno večji motiv za pridobitev kadrovske štipendije.

Ekipa občine Ravne na 6. srečanju mladih tehnikov SRS v Kranju

NAŠI UPOKOJENCI

Oto Hafner, roj. 22. 5. 1921, v železarni od 16. 4. 1953 v tozd jeklarna, nazadnje kot vodja proizvodnje jeklarn. Star. upokojen 19. 7. 1982.

Ivan Kotnik, roj. 25. 12. 1929, v železarni od 1. 6. 1964 dalje, nazadnje v tozd vzmetarna kot rezalec vzmetnih listov. Inval. upokojen 31. 7. 1982.

Milan Merkužič, roj. 12. 7. 1944, v železarni od 3. 11. 1969 dalje, nazadnje v tozd industrijski noži kot žagar. Inval. upokojen 31. 7. 1982.

Vinko Celner, roj. 17. 1. 1925, v železarni od 15. 11. 1949 dalje, nazadnje v tozd ETS kot obratni električar. Star. upokojen 31. 7. 1982.

Angela Vušnik, roj. 28. 11. 1925, v železarni od 2. 9. 1963 dalje v tozd kontrola kakovosti kot čistilka. Star. upokojena 31. 7. 1982.

Franc Uršnik, roj. 30. 1. 1920, v železarni od 16. 11. 1950, nazadnje v tozd RPT kot vodja skupine za standardizacijo orodja. Star. upokojen 31. 7. 1982.

Janez Pirnat, roj. 25. 3. 1930, v železarni od 5. 5. 1954 dalje v tozd valjarna kot razporejevalec gredic. Inval. upokojen 31. 7. 1982.

Feliks Čekon, roj. 7. 4. 1931, v železarni od 18. 10. 1948 dalje, nazadnje v tozd jeklolivarna kot odpremnik. Inval. upokojen 31. 7. 1982.

Julij Cvar, roj. 20. 7. 1922, v železarni od 10. 12. 1959 dalje v tozd ETS kot obratni električar za NZD. Star. upokojen 31. 7. 1982.

Ivan Mežnarc, roj. 22. 5. 1931, v železarni od 25. 7. 1945 dalje, nazadnje v tozd jeklolivarna kot delovodja priprave peska. Star. upokojen 31. 7. 1982.

Božidar Cimerman, dipl. inž., roj. 23. 6. 1921, v železarni od 1. 10. 1950 dalje, nazadnje v tozd RPT kot strokovni delavec za mehansko področje. Star. upokojen 31. 7. 1982.

Maks Kranjc, roj. 14. 2. 1922, v železarni od 15. 12. 1949 dalje v tozd vzmetarna, nazadnje kot delovodja toplotne obdelave in montaže. Inval. upokojen 31. 8. 1982.

VABILO NA AVTORALLY

AMD Ravne prireja 18. 9. 1982 turistični avtorally. Start je ob 8. uri izpred AMD Ravne. — Pridite v čimvečjem številu!

AMD Ravne

MISLI

Naša največja napaka je preveliko zanimanje za napake drugih.

Strastna ljubezen je neugasljiva žej.

Samo pošteni verjame poštnemu človeku.

Če želiš razumeti ženo, glej njene ustnice, ko se smeje, če pa želiš spoznati moškega, opazuj belino njegovih oči, ko je besen.

OBVESTILO

Obveščamo vse sodelavce, ki imajo otroke, stare nad 15 let, oziroma rojene od avgusta 1968 in se še šolajo, da čimprej predložijo potrdila o šolanju za šolsko leto 1982/83 socialnemu oddelku, soba št. 18. Za učence z učno pogodbo prvega letnika pa predložite poleg potrdila še to pogodbo.

Če ne bomo pravočasno prejeli potrdila o šolanju, bo siceršnjim

upravičencem ukinjeno izplačevanje denarne pomoči otrokom (otroški dodatek) s 1. 9. 1982.

Za vse tiste, ki ne prejemaajo otroškega dodatka pa imajo otroke, ki obiskujejo šolo in so stari nad 15 let, je treba prav tako predložiti potrdilo o šolanju zaradi upravičenosti do zdravstvenega zavarovanja in regresa za letni dopust v letu 1983.

Kadrovska služba

Izdaja delavski svet Zelenarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar

Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so pripravili: S. Jaš, F. Rotar, Z. Strgar, M. Ugovšek in oddelek za informiranje.